

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กระแสร มัลลยาภรณ์ . วรรณกรรมไทยปัจจุบัน . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
ไอเดียนสโตร์, 2530.
- กุหลาบ มัลลิกะมาส . วรรณคดีวิจารณ์ . กรุงเทพฯ : บริษัท ธรรมสารจำกัด .
2521.
- . ความรู้ทั่วไปทางวรรณคดีไทย . กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด
คุณพินอักษรกิจ, 2527.
- ไกลเด่นชไตน์, ฌอง - ยีแยร์ การอ่านนวนิยาย . แปลโดย วัลยา วิวัฒน์ศร .
กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- คึกฤทธิ์ ปราโมช, ม.ร.ว. เพื่อนคุย . พระนคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2504.
- . รวมเรื่องสั้นคึกฤทธิ์ ปราโมช . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์สยามรัฐ, 2524.
- จินดา ดวงจินดา . การเขียนเรื่องสั้น . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ป่าฉะ,
2526.
- เจือ สตะเวทิน . ศิลปะการประพันธ์ . พระนคร : สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์,
2510.
- เฉลิมเกียรติ ผิวนวนล . จิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ . กทม. : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า,
2528.
- ชลดา เรื่องรักซ์ลิต . อักษรวิธีและการใช้ภาษาของฮิวเมอริสต์ ,
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528.

- ชลชีรา สัตยาวัฒนา . เบิกฟ้าวรรณกรรม . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์นวลจันทร์,
2522
- ดวงมน จิตรจำนงค์ . สุนทรียภาพในภาษาไทย . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
เคล็ดไทย, 2527.
- ทวีป วรดิลก . ปรัชญาว่าด้วยความผิดแปลกสภาวะ . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์วิไล,
2524 .
- ธวัช บุญโสมทก . แนวทางการศึกษาวรรณกรรมปัจจุบัน . กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2527.
- นราธิปพงศ์ประพันธ์, พระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมหมื่น . ภาษา วรรณคดีและวิทยาการ .
พระนคร : สำนักพิมพ์ก้าวหน้า, 2504.
- _____ . วิทยาวรรณกรรม . พระนคร : แพร่พิทยา, 2526.
- นคินี วิฑูธีรसानต์ . วิเคราะห์วรรณกรรมแนวประชาชน . กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์สยามวรรณกรรม, 2519.
- นิคม รាយวา . คนบนต้นไม้ . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ต้นหมาก, 2527.
- บุญเหลือ เทพยสุวรรณ, มล. วิเคราะห์สวรรณคดีไทย . กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2522.
- ปรีชา ช่างขวัญยืน . ความรู้พื้นฐานสำหรับการใช้ภาษา . กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์วิชาการ, 2525.
- พลศักดิ์ จิโรกรศิริ . วรรณกรรมการเมือง . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟิคอาร์ต,
2522.

เพลินตา, รวบรวมและเรียบเรียง . ก.ข. งานเขียน . กทม. : หจก.จิงโจ้
การพิมพ์, 2529.

เฟอร์กูสัน, จอร์จ . เครื่องหมายและสัญลักษณ์ในคริสต์ศิลปะ 1 . แปลโดย
กุลวดี มกรภิรมย์ . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2528.

ยาขอบ . รวมเรื่องสั้นที่หาอ่านยาก เล่ม 3 . กท. : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2531.

ราชบัณฑิตยสถาน . พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 . กรุงเทพมหานคร
: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์, 2525.

ลาว คำหอม . ฟ้าบ่กั้น . พิมพ์ครั้งที่ 6 . กทม. : สำนักพิมพ์กอไผ่, 2529.

วัฒน์ วรรณยางกูร . ข้าวแค่น . กรุงเทพมหานคร : สหสินการพิมพ์, 2522.

_____ . ก กลับมาเมื่อฟ้าค่ำ . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์อาทิตย์, 2524.

_____ . กุงกินนา . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์คนวรรณกรรม, 2529.

_____ . ข ลูกพ่อคนหนึ่ง (กากไม้เหมือนหมาเลีย) . กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์คนวรรณกรรม, 2529.

วันเนาวิ ยูเด็น . วรรณคดีเบื้องต้น . พิมพ์ครั้งที่ 2 . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
อักษรเจริญทัศน์, 2530.

วิทย์ ศิวะศรียานนท์ . วรรณคดีและวรรณคดีวิจารณ์ . กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2530.

วิภา กงกะนันทน์ . วรรณคดีศึกษา . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช,
2523.

ศรีเรือน แก้วกังวาล . อ่านคนอ่านวรรณกรรม . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ไอเดียนสโตร์, 2529.

ส. ธรรมยศ . เสาชิงช้า . ธนบุรี : โรงพิมพ์โพธิ์สามต้นการพิมพ์, 2513.

เสถียรโกเศศ . การศึกษาวรรณคดีแฉะวรรณคดี . ม.ป.ท. : โรงพิมพ์คุรุสภา
ลาดพร้าว, 2519.

สุชาติ สวัสดิ์ศรี, บรรณาธิการ . ถนนสายที่นำไปสู่ความตาย . กรุงเทพมหานคร :
สำนักพิมพ์ดวงกลม, 2518.

_____ . ความเงียบ .-กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์การ์นต์, 2531.

สุจิตต์ พงศ์ไพบูลย์ . วรรณคดีวิเคราะห์ . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนาพานิช, 2525.

สุมาลี วีระวงศ์ . ร้อยแก้วแนวใหม่ของไทย พ.ศ.2417 - 2453. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรมแผนที่ทหาร, 2530.

สุรัชย์ จันทิมาธร . ก่อนเคลื่อนคาราวาน . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แมลงปอ,
2525.

_____ . ข้างถนน . กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศรีเอทแม็กกาซีน, 2530.

_____ . เดินไปสู่หนไหน . พิมพ์ครั้งที่ 4 . ม.ป.ท. : สำนักพิมพ์กำแพง,
2531.

สุวัฒน์ ศรีเชื้อ . "สงครามในหลุมฝังศพ," ใน พลัง : ความแฝงเร้นอย่างเรียบง่าย,
หน้า 30 - 34 . ม.ป.ท. : มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2515.

_____ . สงครามในหลุมฝังศพ . ม.ป.ท. : สำนักพิมพ์ประพันธ์สาส์น,
2518.

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล . ฤดูกาล . กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดวงกลม,
2524.

_____ . ดอกไม้ . กทม. : สำนักพิมพ์เทียนวรรณ, 2527.

เสถียร จันทิมาธร . สายธารวรรณกรรมเพื่อชีวิตของไทย . กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์เจ้าพระยา, 2525.

อนุমানราชธน, พระยา . ศิลปะสงเคราะห์ . พระนคร : สำนักพิมพ์บรรณาคาร,
2525.

อัครัมภ์, เอ็ม.เอส. อธิบายศัพท์วรรณคดี . แปลโดย ทองสุก เกตุโรจน์ . กรุงเทพฯ :
กระทรวงศึกษาธิการ, 2529.

อิสรา อมันตกุล . ยุคทมิฬ . กรุงเทพฯ : มงคลการพิมพ์, 2518.

บทความ

กลุ่มวรรณกรรมกรรมพินิจ . "สัญลักษณ์เครื่องหมายปัญญาชน,"

โลกหนังสือ 1 (ตุลาคม 2523) : 39 - 42 .

"คำประกาศของความรู้สึกใหม่," สังคมศาสตร์ปริทัศน์ ฉบับคนหนุ่ม

8 (กันยายน - พฤศจิกายน 2518) : 3 - 5 .

"จาก "เฮลิคอปเตอร์" ถึง "จังก์วอร์" วรรณกรรมจำบังในลาตินอเมริกา
ทัศนะของอาเรียล คอฟแมน นักเขียนลี้ภัยจากชิลี,"

โลกหนังสือ 12 (กันยายน 2521) : 67 - 73.

ฉ.น.ท. "ต้นไม้ทอง," ประมวญสาร (ตุลาคม 2481) : 31.

ดวงมณ จิตรจำนงค์. "ความเจ็บหรือการค้นหาแก่นสารในความไร้แก่นสาร,"

ปาจารย์สาร 3 (พฤษภาคม - มิถุนายน 2531) : 146 - 152.

ทวีป วรดิลก .ก "SYMBOLISM : สัญลักษณ์นิยม," โลกหนังสือ

7 (เมษายน 2522) : 26 - 29.

ธเนศ เวศร์ภาคา. "มองทะเลลึบเรื่องสั้นในสิบปี," ถนนหนังสือ

6 (ธันวาคม 2528) : 44 - 46.

- "นพ" "สังข์ศรี" . "วันที่ทิวหิน," เสนาศึกษาและแพ่วิทยาศาสตร์
16 (8 สิงหาคม 2475) : 157.
- นพพร สุวรรณพานิช . "อัตถนิยม กับ วรรณกรรม," โลกหนังสือ
4 (มกราคม 2524) : 26 - 30.
- นฤมิตร สอดสุข . "วิจารณ์หนังสือ "ฤดูกาล," ปาจารย์สาร
6 (ธันวาคม 2524) : 106 - 107.
- บรรจง บรรเจิดศิลป์ . "กระแสจิตสำนัก บันทึกจากการอ่านหนังสือ (1),"
มติชนสุดสัปดาห์ (17 กุมภาพันธ์ 2528) : 38 - 39.
- พิทยา ว่องกุล . "เรื่องสั้นเรื่องแรกของไทย," บ้านไม้รั้วไผ่
4 (พฤษภาคม 2528) : 20 - 28.
- ไพลิน รุ่งรัตน์ . "เสน่ห์เกี่ยวข้องกับศรีดาวเรือง," ฟ้าเมืองทอง
140 (ธันวาคม 2530) : 114 - 115.
- ฉ. ศรีเสวก . "ลูกรักเมียขวัญ," เสนาศึกษาและแพ่วิทยาศาสตร์
16 (9 กันยายน 2475) : 389.
- เลี้ยว . "เยี่ยมวิมาน," เสนาศึกษาและแพ่วิทยาศาสตร์
16 (10 ตุลาคม 2475) : 468.
- วัฒน์ วรรณยางกูร . "นกสีแดง," โลกหนังสือ
7 (เมษายน 2524) : 31 - 34.
- วานิช จรุงกิจอนันต์ . "สัญลักษณ์ในงานวรรณกรรม," สตรีสาร
30 (16 ตุลาคม 2531) : 54 - 56.
- วิทยากร เชียงกูร . "วรรณกรรมช่วงก่อน 14 ตุลาคม," ภาษาและหนังสือ
(เมษายน - กันยายน 2525) : 7 - 17.

สายชล วรรณรัตน์ . "วัฒน์ วรรณยางกูร ลูกพ่อคนหนึ่ง (ถากไม้เหมือนหมาเลีย),"

วารสารอักษรศาสตร์ 2 (กรกฎาคม 2529) . 135 - 143.

สุชาติ สวัสดิ์ศรี . "ไอ้ตั้ง - ต๋อง," เฟื่องนคร 2 (มีนาคม 2525) . 20 - 27.

_____ . "'จิตสำนึกขบถ' ในงานวรรณกรรมไทยสมัยใหม่," ภาษาและหนังสือ 2 (ตุลาคม 2526 - มีนาคม 2527) . 51 - จจ.

_____ . "งู," มติชนสุดสัปดาห์ (12 กุมภาพันธ์ 2527) . 23 - 25.

สุรีย์ ศิริพัฒน์ . "สัญลักษณ์ศาสตร์," วารสารมหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์

6 (กุมภาพันธ์ - พฤษภาคม 2531) . 56 - 63.

สุวัฒน์ ศรีเชื้อ . "การเคลื่อนที่ของเหล็กหมายเลข 1," ม.ป.ท., 2516. (อัดสำเนา)

_____ . "อุบัติเหตุในอุงกระดาศ," อักษรศาสตร์พิจารณา

4 (กันยายน 2518) . 39 - 47.

เสถียร จันทิมาธร . "ว่าด้วยคนรุ่นใหม่," หนุ่มหน้าสาวสวย

1 (ธันวาคม 2512) . 124 - 131.

อิงอร สุพันธุ์วิมล . "เรื่องสั้นของไทย," วารสารอักษรศาสตร์

2 (กรกฎาคม 2523) . 107 - 122.

โอฬารพันธุ์กระวี . "กฏธรรมดา," เสนาศึกษาและแพทยศาสตร์

16 (11 พฤศจิกายน 2475) . 645.

วิทยานิพนธ์

กรรณิการ์ ฤทธิเดช . "วิเคราะห์เรื่องสั้นของยาขอบ," ปริญญาณิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2522.

ฉัตรชัย ศุภระกาญจน์ . "การศึกษาประเภทของเรื่องสั้นที่ตีพิมพ์ตั้งแต่ พ.ศ. 2511 -

2520," ปริญญาณิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,

2522.

- ชลธิรา ลัดยาวัดนา . "การนำทฤษฎีวรรณคดีวิจารณ์แผนใหม่แบบตะวันตกมาใช้
กับวรรณคดีไทย," วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2513.
- ดวงมณี พาหาญ. "วิเคราะห์ลักษณะ "แอบเสิร์ด" ในเรื่องสั้นของ
สุชาติ สวัสดิ์ ," วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2527.
- ดวงมน ปริบูรณ์ . "ความงามในทวาทศมาส," วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2516.
- ทัศนีย์ กระต่ายอินทร์ . "อารมณ์ขันในวรรณกรรมร้อยแก้วของไทย ระหว่าง
พ.ศ. 2453 - 2516," วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.
- นาธิกา มงคลคำนวณเขตต์. "เรื่องสั้นไทยประเภทมุ่งเสนอแนวคิด ระหว่าง
พ.ศ. 2475 - 2484." วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย
บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- ไพโรจน์ บุญประกอบ. "วิเคราะห์เรื่องสั้นแนวการเมืองและสังคมในช่วง
14 ตุลาคม 2516 - 6 ตุลาคม 2519," วิทยานิพนธ์ มหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2526.
- ภิญโญ กองทอง. " ลักษณะ 'ก้าวหน้า ' ของเรื่องสั้นในช่วง พ.ศ. 2510 -
2516," วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2528.
- มงคล พูนเพิ่มสุขสมบัติ . "วิเคราะห์เรื่องสั้นของอิสรา อมันตกุล,"
วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2524.
- ลัดดา ปานุทัย . "การใช้สัญลักษณ์ในวรรณคดีไทย," วิทยานิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

เลิศชาย ศิริชัย . "ความแปลกแยกในเรื่องสั้นไทย (พ.ศ.2507 - 2519),"
 ปรินญาณพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
 2530.

สุชาติ พงษ์พานิช . "วิเคราะห์บทกวีร้อยแก้วในวรรณคดีไทยตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา
 ถึงสมัยรัตนโกสินทร์ตอนต้น (พ.ศ.1991 - 2411) ปรินญาณพนธ์การศึกษา
 มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.

สุดารัตน์ เสรีวัฒน์ . "วิวัฒนาการของเรื่องสั้นในเมืองไทยตั้งแต่แรก จนถึง
 พ.ศ. 2475," วิทยานิพนธ์ปรินญาณมหาบัณฑิต ภาควิชาภาษาไทย
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2520.

สุภา ศาตวรรษ . "วิเคราะห์เรื่องสั้นของ ม.ร.ว.คึกฤทธิ์ ปราโมช,"
 ปรินญาณพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร, 2525.

สุวรรณา เกรียงไกรเพชร . "พระอภัยมณี : การศึกษาในเชิงวรรณคดีวิจารณ์,"
 วิทยานิพนธ์ปรินญาณมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2514.

เอื้อนทิพย์ พิระเสถียร . "การศึกษาเชิงวิเคราะห์แบบเรื่องและอนุภาคใน
 บัญญาสชาดก," วิทยานิพนธ์ปรินญาณมหาบัณฑิต แผนกวิชาภาษาไทย
 บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529.

ภาษาอังกฤษ

Abrams, M.H. A Glossary of Literary Terms. 3 d ed.
 New York : Kenehart and Winston, Inc. , 1961.

Shipley, Josepht, ed. Dictionary of World Literary
 Terms, p.326. Boston : n.p., n.d.

ภาคผนวก

ตัวอย่างเรื่องสั้นแนวสัญลักษณ์

ชานา และ นายห้าง

ลาว คำหอม

หมู่บ้านแห่งนั้นอยู่ห่างกรุงเทพมหานคร ขึ้นไปทางเหนือประมาณ 20 กิโลเมตร บ้านเรือนเรียงรายไปตามลำคลอง เรือนแต่ละหลังมีลำคูละแฉกและแนวต้นสะแกเป็นเขต บ้านส่วนมากเตี้ย หลังคาใบจากแผ่ลงเกือบจดพื้นดินที่กระทุ้งไว้แน่น เฉพาะห้องนอนและเรือนครัวยกพื้นสูงแค่สะเอว ปูกระดานกว้างหรือแคบตามจำนวนคนในครอบครัว ระหว่างห้องกันด้วยผ้าลายดอกไม้ หน้าบ้านมีม้านั่งฝีมือหยาบ ๆ หรือมีฉนั้นก็ใช้ท่อนไม้วางไว้สองสามอันใช้เป็นเก้าอี้เมื่อยามเพื่อนแวะมาคุยด้วย ได้ถนัดห้องนอนใช้เป็นที่พักกระหัด ไถ และคราดในหน้าแล้ง และเป็นเล้าไก่ในฤดูฝน ข้างเรือนมีกองฟางและโรงควายปลูกคู่กัน

บ้านหรือกระท่อมของลุงคงก็เหมือนกันกับหลังอื่น ๆ ผิดกันก็เพียงแต่ข้างบ้านของแกไม่มีกองฟางและโรงควายเท่านั้น ทั้งนี้มิได้หมายถึงว่าแกเป็นชานาพิเศษชนิดที่เป็นชานาโดยไม่ต้องทำนา ความจริงลุงคงเป็นชานาด้วยเลือดและเนื้อ เพียงแต่ว่าตอนนี้ แกปลดเกษียณตัวเองเพราะชรา ไม่เหลือแรงพอจะลงไปปล้ำกับพื้นแผ่นดินธรณีได้อีก

ชีวิตชานาแท้ ๆ ที่เกิดและเติบโตกลางท้องทุ่งอย่างลุงคง เป็นชีวิตที่ไม่มีแง่เงื่อนซับซ้อนอะไรนัก มีเส้นทางวางไว้เกือบแน่นอน พอฝนมาก็ลงไถแล้ว ทว่าน บักดำ ปีไหนฝนพอเหมาะก็เหลือได้ขาย ปีไหนน้ำท่วมก็หันไปกินข้าวเชื้อ รวมถึงกะปิและน้ำปลาดด้วย แล้วรอคอยแก้ตัวในปีหน้า ซึ่งจะคิดให้มันเป็น

กรรมมันก็เป็น หรือจะพูดปลอมแบบชาวเมืองว่ามันเป็นวีรกรรมก็ไม่ผิด แต่ลุงคงเอง แกร็กจะคิดว่ามันเป็นวีรกรรม เพราะถึงแม้แกลงไม่มีนาเป็นสมบัติตัวเองสักเพียงเท่าฝ่ามือของเด็กน้อย แกร็กยังสามารถปลุกข้าวเลี้ยงดูภรรยาและฝูงสัตว์เลี้ยงที่อาศัยกินข้าว ได้อิ่มหนำเช่นกันกับใครอื่น แม้ลุงคงจะไม่มีลูก แต่แกร็กมั่นใจว่าถ้าหากมี แกร็กจะต้องเลี้ยงดูได้อย่างดีอยู่นั่นเอง ลุงคงเคยสัพพอกยายเข้ม คู่รักที่กลายมาเป็นเมีย แล้วอยู่กับแกมาจนแก่

"ถึงจะมีลูกฉันก็ยังเลี้ยงไววนะยาย"

"คำ คำ" ภรรยารับคำสั่งเสียงดังขณะที่สาละวนกับการขุดหาหัวผักกาดที่ลานบ้านตอนเย็น ๆ ลูกหมาวิ่งพล่านไปมาจากงานหนึ่งไปยังอีกงานหนึ่ง แล้วพูดเสริมให้สามีภูมิใจยิ่งขึ้น

"ถึงจะมีสักหกคน ก็คงจะกินไม่มากไปกว่าเจ้าพวกนี้หรอก ไร่สำริดของตาเสียอีกที่กินมากกว่าที่ตากะฉันทินรวมกันตั้งเป็นกอง"

ลุงคงหันไปมองลูกหมารุ่น ๆ ยืนขำถ่างพุงห้อยกำสั่งเสียน้ำข้าวเหม็น ๆ ในกะลา อาจเป็นเพราะแกไม่มีลูกนั้นกระมัง ที่ทำให้ลุงคงมีนิสัยรักสัตว์เลี้ยงเป็นจิตใจ เมื่อยังหนุ่มแน่น แกมีสัตว์เลี้ยงสารพัด นับแต่ควายลงไปถึงไก่ชนและปลา กัดเมื่ออายุมากขึ้นกำสั่งแรงลดถอยรู้สึกตัวว่าไม่อาจเลี้ยงดูสัตว์เลี้ยงทุกชนิดได้ แม้ควายสัตว์คู่บุญกรรมของชวานาก็ต้องขายมันไป แต่ก็ไม่เป็นความเสียหายอะไรมากนัก เพราะตอนนี้การไถนาของลุงคงก็เปลี่ยนไปมากแล้ว แต่ก่อนแกทำนาเพื่อจะได้ขายข้าวมีเงินพอจับจ่ายใช้สอย และร่วมบริจาคการบุญกุศล ระยะเวลาเป็นการทำเพียงเพื่อพอกู้มค้ำอยู่กินตลอดปี ถึงตอนนี้เมื่อหมดแรงสู้งานหนัก จึงเปลี่ยนมาเป็นเก็บดอกและใบบัวที่ขึ้นในคูขอบนาส่งแม่คำ ซึ่งก็พออยู่กินไปวัน ๆ อาศัยที่เป็นคนนับถือความสัตย์และกตัญญู คุณท่านเจ้าของนาจึงยังให้ความเมตตาแก่ด้วยดี มอบหมายให้เป็นผู้ดูแลและตัดดวงคำเช่าจากผู้มาใหม่ เมื่อกาลได้เปลี่ยนแปรมาถึงขั้นนี้แล้ว ควายจึงไม่ใช่สิ่งจำเป็นสำหรับแก และเมื่อตามัวหัวหงอกมากขึ้น การเปรียบปลาดูไก่ไม่ทัน เหลี่ยมเด็กรุ่นใหม่ แกจึงเลิกเอาใจใส่ ใครเขาขอก็ให้ไป เดียวนี้ที่ยังเหลือมีหมาหก แมวสี่และไก่สองสามตัว

ในจำนวนหมาทกตัวนั้นลุงคงก็ไม่ได้รักมันเท่ากันดอก มีบางตัวที่ลุงคงเลี้ยงไว้ เพราะสงสาร ตัวที่แ่รักมากที่สุดคือ "เจ้าสำริด" ตัวที่ภรรยาแ่เอ่ยถึงเมื่อสักครู่ ความจริงไอ้เจ้าสำริดก็เป็นลูกอีต่างและเกิดที่ได้กระท่อมนี้เอง แต่สีของมันประหลาด ไม่กะด่ากะต่างเหมือนแม่ ไม่ดำมืดเหมือนพ่อ ซึ่งลุงคงเหมาให้เป็นไอ้สีนิล นอกจากจะมีสีประหลาด ไอ้เจ้าสำริดยังมีข้อลำบึกบึนผิดปกติลูกหมาอื่น หูของมันตั้งกาง ตาแหลมเล็กเหมือนตาข้าง ชายแ่เกิดไว้ในใจว่า รอให้มันโตขึ้นหน่อยจะตั้งชื่อ มันว่า "ไอ้ข้าง" ที่มันได้ชื่อสำริด ก็เพราะวันหนึ่งเมื่อสามเดือนก่อน คุณท่านของแ่กับเพื่อนแ่กฝรั่งหลายภาษา พวกกันล่องเรือมาตามลำคลอง พวกเขาพากันแ่วะขึ้น เยือนแ่กที่กระท่อมถาม ไ้สารทุกข์ตามควร และมอบหมายหน้าที่ใหม่ให้อีกอย่างหนึ่ง คือให้คอยชี้แแนวเขต และนำคนที่มาหาดูที่นาให้ละเหยียด ซึ่งแ่รับคำด้วยความเต็มใจ และก่อนที่จะกลับท่านได้เหลือบไปเห็นเจ้า "สำริด" กำลังปล้ำเพื่อนอยู่กลางลานบ้าน แ่แล้วอุทานด้วยความแปลกใจ

"แหมลูกหมานั้นแปลกจัง สีเหมือนทองสำริด"

ทุกคนหันไปมองแล้วต่างลงความ เห็น เป็นคำเดียวคือ "สีเหมือนทองสำริด" เมื่อท่านกลับไปแล้วลุงคงเดาะลิ้น เรียกหมาน้อยมาทา ตบหัวลูบหลังด้วยความปิติ แ่รู้สีก็ว่ารักมันขึ้นอีกเท่าหนึ่ง และเรียกมันว่า "ไอ้สำริด" แต่ันมา

ลุงคงทำหน้าที่ใหม่ด้วยความตั้งใจ ทุกคนที่ขึ้นล่องตามลำคลอง หากมองขึ้นไปบนฝั่งจะเห็นชายชราสวมหมวกสีดำเก่า ๆ นั่งคู่กับหมาอยู่โคนกอไม้ คอยชะเง้อลงมาถาม

"ท่านมาดูที่ของเจ้านายไช้ใหม่ขอรับ"

บางคนรับคำ หลายคนหัวเราะงง ๆ และบางทีตัวแ่กันแ่ละเป็นฝ่าย หัวเราะขบขันตัวเองเมื่อเผลอไปร้องถามคนบางเดียวกัน สำหรับรายที่รับว่าไช้ แ่จะรีบปฏิเสธจอบาเขาเดินดูจนรอบนาตามนายสั่ง แ่พอใจงานใหม่ของแ่มาก

แกได้ฟังเขาคุยกันในเรื่องราวแปลก ๆ และได้เดินเคียงไหล่กับคนที่แกคิดว่าเป็นเศรษฐี
บางคราวก็มีคนใจดีแจกบุหรี่กาแรตแถมตีไฟให้แกจุดสูบด้วย

เป็นเวลาหลายวันแล้ว ที่ลุงคงสังเกตเห็นเรือมาดลำเล็กแจวทวนน้ำขึ้นมา
ตามลำคลอง บางวันมีคนนั่งมาคนเดียว แต่บางวันก็มีสองสามคน พอใกล้จะถึงที่ ๆ
แกนั่ง เรือนั้นกลับเบนหัวเข้าคูโค้งไปในดงสะแกหลังกระท่อม แกรู้สึกสนใจและเฝ้า
จับตามองตาม คิดว่าเขาจะเป็นพวกมาตุที่ตินของเจ้านาย แกคิดสองใจว่าจะออกไป
ถามเขาจะดีหรือไม่ แต่คิดอีกทีเห็นว่าจะกวนใจเขาไม่เข้าเรื่อง ยิ่งไง ๆ ถ้าเขา
มาตุที่ตินเขาก็จะถามแกจนได้ เรือนนั้นมักมาตอนบ่ายและอยู่จนจวนตะวันตกดินจึงกลับ
บางวันแกเห็นคนมากับเรือกระโดดขึ้นไปบนฝั่ง เป็นคนร่างใหญ่ใส่เสื้อสีเทา สวมงอบ
ปีกใหญ่ เดินก้ม ๆ เงย ๆ ฝ่าไปในป่าไผ่ จนล่องเข้าลำปาคาที่สองเรือลำนั้นก็ยังมีมา
เป็นปรกติ ในที่สุดชายแก่ออดทนต่อความสงสัยไม่ได้ จึงตัดสินใจไปดู คิดมีอบลูกไอ้สำริด
แล้วเดินเลียบลำคลอง ทหาหนุ่มวิ่งนำหน้าไปห่าง ๆ เมื่อจวนจะถึงที่หมายแกได้ยินไอ้สำริด
เท่าเสียงสั้น ลุงคงสาวเท้าถึขึ้น แกได้ยินเสียงจู้ปากไล่หมาและเสียงร้องทักออกมาจาก
ดงไผ่

"สวัสดี คุณลุง"

"สวัสดี อ้าว!" แกตอบและหยุดชะงักเมื่อเห็นเจ้าของเสียงทักเดินแหวกพุ่มไม้
ออกมาหา เขาเป็นฝรั่งร่างสูงสะพายกระบี่รุงรัง เขายิ้มกว้างขวาง ทำให้ลุงคง
ต้องยิ้มออกไปบ้าง

"นายห้างทำอะไรครับ" แกถามเมื่อหายง

แทนคำตอบเขาชี้มือไปที่แนวไม้สะแกข้างหน้า เมื่อเห็นแกยังยืนนิ่ง เขาพูด
อีกคำหนึ่ง

"หนก"

"นก นก นายห้างมายิงนก" แกพูดเสียงตื่น ๆ เมื่อมองไปเห็นนกปรอด

คู่หนึ่งกระโดดตามกัน เนื้อกึ่งไม้ นายห้างสิ้นสี่ระงอบ ไทหวะเหียบพะยาย

"ม่ายซ้ำย มันมาศูกษากับนง" เขาตอบพลาญยกกล้องขึ้นส่อง

ลุงคงตวาดไอ้สำริดให้หยุดเท่า แล้วฝรั่งนายนั้นยื่นกล้องให้แกส่องดูบ้าง

นับแต่วันนั้น ลุงคงเพลิดเพลิดกับนายห้างมิตรหน้าใหม่จนเกือบลืมหน้าที่
เรื่องที่ดินของเจ้านาย แกชอบอัธยาศัยมิตรต่างชาติคนนี้มาก เพียงรูปร่างอัน
เก้งก้างก็ชวนให้ชั้นอยู่แล้ว ยิ่งเมื่อตอนเขาเดินหลังโก่งปล่อยกันสูงได้ เคลื่อนหลุน ๆ
ไปในป่าโสนขณะได้ยินเสียงนก ชายแกต้องกลั้นหัวเราะจนหน้าเขียว อีกประการต่อมา
เจ้าคนชอบนงยังมีของขบเคี้ยวรสแปลก ๆ มาแจกทุกวัน โดยเฉพาะน้ำมะเน็ดของเขา
คล่องคอยิ่งนัก แต่มูลเหตุที่สำคัญกว่าอื่นใดก็คือ เขาแสดงความรักต่อไอ้สำริดของแกมาก
เมื่อว่างจากการส่องกล้องดูนก เขาจะเรียกสำริดเข้าไปหา ลูบหลังมันพร้อมกับป้อน
ขนมปังก้อนใหญ่ มิตรภาพระหว่างเขาทั้งสามแน่นแฟ้นขึ้นทุกวัน ชายชราแห่งคลองบางชัน
เคยออกปากชักชวนมิตรใหม่ไปเยี่ยมกระท่อมแกหลายครั้ง แต่ก็มักจะมีอุปสรรคเสมอ

เวลาผ่านไปค่อนข้างช้า เียนวันหนึ่ง "นายห้าง" ได้บอกกับแกว่า นกที่
พวกเขาเฝ้าดูอย่างเพลิดเพลิดนั้นวางไข่แล้ว อีกห้าหกวันเขาจึงจะกลั้นออกมาดู ขอฝาก
ให้ลุงคงคอยห้ามปรามเด็กที่จะมารบกวนทำอันตรายมันด้วย ซึ่งแกรับคำด้วยดี สุดท้าย
เขาลามถึงสำริดเพราะมันไม่ได้ไปด้วยในวันนั้น แกตอบเขาว่าไอ้สำริดไม่สบาย มันกินข้าว
มากเกินไป หนักท้องลูกไม่ชั้นตั้งแต่เียนวันวาน คำตอบทำให้นายห้างเบิกตากว้าง

"เป็นอารายนะ" เขาซัก

"มันกิน เข้า ไปมาก มันหนักท้องลูกไม่ชั้น"

นายห้างครุ่นคิดอยู่ครู่หนึ่งก่อนจะถาม

"มันเยี่ยมมันด้ายไม่ด้าย"

"ได้สิ"

ท่าทางตอบดีใจของแกทำให้นายห้างหัวเราะ แล้วลุงคงออกเดินนำหน้าแขก
เลียบคูมายังกระท่อม

"ยาย นายห้างมาเยี่ยมเราเนาะ ยาย ยาย"

แกเรียกซ้ำหลายครั้ง แต่ไม่มีเสียงตอบ นอกจากหมาเห่ากระโชกตอนแรก ๆ
ชายแก่หันไปทวาดหมา สีหน้าของแกเจื่อนและออกปากขอโทษ

"เขาไม่อยู่บ้าน" เสียงอ้อมแอ้มในลำคอ

"ใคร"

"เมียของฉัน แกชื่อยายเข้ม"

นายห้างหัวเราะ

"ไม่เป็นไร ฉันอยากเยี่ยมสำริด"

"ไอ้สำริดไปไหนเล่าตา"

"อ้าว ! นึกว่าใคร ครุยอดนั่นเอง" ลุงคงก้มมองเข้าไปในประทุนเรือจ้าง

"มันไม่สบาย นายห้างนำมันไปหาหมอในกรุงโน้น จะไปไหนเล่านี้เรือถูก
เรือกะทูน"

"ผู้ถูกถามหัวเราะ

"ขออาศัยเขาทรอก ก็จะไปโรงเรียนนะแหละ"

ตอนเช้าทุก ๆ วันลุงคงจะออกไปนั่งทอดอารมณ์ตามสบายริม โคนไม้ฝั่งคลอง
หน้าบ้าน ตกบ่ายจึงเลียบริมคลองแยกแนวคู ไปบ้าน เขียนอยู่ในป่าสะแกจนจวนมืด เพราะ
เหตุที่ต้องเฝ้าดูมันทุกวันนั่นเอง นาน ๆ เข้าชายชราก็รู้สึกเป็นสุขและเพลินกับนกน้อย
คู่ นั้น แกเฝ้าจับตาดูมันเดินหยอย ๆ ไปตามกิ่งไม้ และผวาบินไปเหนียยอดโสนที่มีดอก
เหลืองระย้าพลาจงเงี่ยหูฟังมันพรว้าพูด บางขณะแกเสียนเสียงร้องของมันอย่างลึมตัว

แล้วหัวเราะเอิ๊กอ๊าก เมื่อพบว่าตัวเองหลงร่องอยู่คนเดียว ทั้ง ๆ ที่นกน้อยคู่นั้นบิน
 หลบหายไปไหนไปหมดแล้ว ความจริงมันมีคำพูดอยู่ไม่กี่คำเลย แกกิด แต่มันก็อยู่กับ
 เรียบร้อย คนเสียอีกมีคำสำหรับพูดตั้งมากมาย แต่ก็อดจะเบาะแวงยุ่งเหยิงกันไม่ได้

เย็นวันหนึ่งลุงคงกลับเข้าบ้านเมื่อมืดแล้ว เมื่อภรรยาถามถึงเจ้าสำริด
 แกตอบเสียงดัง

"ยังเลย นายห้างยังไม่มา แต่นกยังคงร้องก็อด ๆ แกกิด ๆ ทุกเย็น"

คำตอบของแกมักจจะรวมไปถึงนายห้างและนก ยายเข้มยิ้มและส่ายหน้า

"ข้าถามถึงเจ้าสำริด ก็ไหนตาบอกว่าห้าวันนายห้างจะนำมาส่ง"

"ใจเย็น ๆ เอะแก คงไม่เกินวันรุ่งวันมะรินหรอก แล้วอีกอย่างเราก็
 ไม่รู้ว่ามันป่วยน้อยป่วยมาก แต่นายห้างบอกว่าต้องส่งหมอ โชคของไอ้สำริดมันแท้ ๆ"
 เสียงของชายแก่หนักแน่น

วันรุ่งขึ้นนายห้างออกมาอีก แต่เขาไม่ได้เอาไอ้สำริดมาด้วย บอกแต่เพียงว่า
 ได้ส่งมันไปเข้าโรงเรียน ได้ยินคำว่าโรงเรียนลุงคงมีสีหน้าบึ้งยาก

"อะไรกันไฉน โรงเรียนหมา"

"จริง" นายห้างรับคำ

"สอนให้มันเป็นอะไร ท่านเอ๊ย"

"สอนให้ฉลาด" นายห้างพูดต่อเรื่อย ๆ เมื่อเห็นชายแก่แสดงความตกใจ

"เขาสอนให้มันรู้หน้าที่ รู้จักเข้าบ้าน ช่วยเจ้าของถือตระกร้า จับขโมย
 เป็นอนามัยไม่ทำสกปรก" เขาอธิบายยืดยาว

"มันทำได้ มันทำได้"

"แน่นอน" นายห้างตอบเสียงขึงขัง

เย็นวันนั้นลุงคงคิดว่าแกได้รู้เรื่องใหม่ และพิสดารในโลก ชาวบ้านที่ขึ้นล่องตามคลองบางชัน จะได้ยินเสียงของผู้ชายพูดทิ่มพำและมีเสียงหัวเราะแห้ง ๆ ของฝ่ายหญิงคั่นเป็นจังหวะจากกระท่อมหลังน้อยริมน้ำ

"แกเอ๊ยหมากรุงมันทำเป็นทำไม่ได้สารพัด ราคาแพงวอดก็ตกถึงเกล้าซึ่งสิบซึ่งแพงกว่าควายตัวโต ๆ ในท้องนาเสียอีก นี่! ถ้าไม่ใช่ นายห้างเล่าฉันไม่เชื่อเด็ด"

และแล้ววันที่สองศิวเมียเฝ้าคอยก็มาถึง แต่ลุงคงกลับรู้สึกผิดหวังเป็นอันมาก เมื่อได้เห็นไอสาริดคอดอ่อนไม่ยอมขึ้นจากเรือง่าย ๆ มันตื่นรนและพูดคำรามใส่หน้าแก เมื่อลากหุมันขึ้นมาได้แล้วมันยังตะเกียกตะกายจะกลับลงไปในเรืออีก นายห้างก็มีท่าทางไม่สบายใจเหมือนกัน แกโยนขนมปังก้อนใหญ่ให้มันแล้วบ้ายหัวเรือกลับ ปล่อยให้ไอ้ลูกหมาครางหงิง ๆ อยู่บนฝั่ง สองตายายมองดูตากัน

"ลิม รสน้ำข้าวแล้วลิ ท่าทาง . . ." ยายหลุดปากออกมาก่อน

"อิม ก็น้ำหรรอก" ลุงคง เปรยเสียงสมเพชพลงชำเลื่องก่อนขนมปัง

เมื่อเขม็อบขนมปังหมด สาริดหันรีหันขวางกระโจนไล่จับแม่ไก่รอบบ้าน เมื่อแม่ไก่บินหน้าขึ้นหลังคา มันโผเข้าหาเพื่อนเก่าซึ่งกะหลิกะหลอดดีใจต้อนรับ มันจับฉับเข้าที่คอแล้วพึดเหวียง เทลือออกจะทนดูต่อไปยายคว่ำไม้พายหวดลงตรงกลางหลัง ไอ้สาริดร้องเอ็ง ๆ หลบเข้าใต้ถุน

"หนอย เขาขุนสองสามมือไอ้จะเป็นนายห้าง เตี้ยวแม่ช้ดกะไม้พายหลังหัก" ยายเข้มเงื่อไม้หุมันอีก

"ไอ้ ยายก็ จะไปถือสาอะไร มันได้กินอร่อยและมีความสุขที่โน้นแล้วก็เพิ่งจากมาหลังๆปล่อยให้มันทำโก้มั่งชื้ออีกหน้อยพอลันกสันฝรั่งก็จะค่อยเป็นหมาไปเอง"

"หรั่งๆ" ยายพิงไม้พายกับเสากกระท่อม "คอยดูมันจะออกมาทำหรั่งให้ชมอีกเถอะ เราเรืออกคิดถึงทุกวันพอเห็นหน้าเท่าบ้อง ๆ ใส่หน้า"

"ถ้ามันรู้อะไรควรไม่ควร มันก็เป็นคนเท่านั้นล่ะซี" ตายังคงเถียงแก้ต่าง
ยายเดินกระพือดหนีขึ้นกระท่อม

รุ่งเช้าไอ้สำริดก็ยังไม่ตื่น มีท่าทางโศกเหงา ไม่ยอมกินข้าว อะไร
เข้าใกล้ ตาขวางเข้าใส่ ทั้งเท่าทั้งชู จนกระทั่งสายตะวันโด่ง ครุยอดจึง
วาดเรือมาที่บ้านแล้วร้องถาม

"ไอ้สำริดกลับแล้วใช่ไหม ฉันได้ยินเสียงเท้า"

"ใช่ แยม่ายครุ" ชายแก่เดินบ่นไปที่ท่า

"ตั้งแต่กลับจากกรุง ไอ้สำริดไม่ยอมกินข้าว ท่าทางจองทอง เกะกะกับ
เพื่อนไม่ไหวเลย"

"ก็ไหน เห็นบอกว่าเขาส่งไปฝึกอบรม เข้าโรงรำโรงเรียน"

"นั่นนะซี ไม่รู้ว่ามันเสียมสอนกันยังไง ทำเอาไอ้สำริดฉันเสียหมด"

ครุหนึ่งฟังและคิดครู่หนึ่งก่อนออกความเห็น

"บางทีอาจเป็นเพราะมันผิดที่ไปหน่อย หรืออาจเป็นเพราะติดนิสัยจาก
โรงเรียน เขาเล่าว่าโรงเรียนสอนหมา เขาฝึกให้มันรักความสะอาด ถ่ายหนัก
ถ่ายเบาเป็นที่เบ้นทาง อาหารก็ให้เลือกกิน ไม่กินของแปลกหน้ากลัวจะถูกยาเบื่อ"
ครุอธิบายยืดยาวตามประสาคนรู้มาก ที่สุดเขาหันไปถามลุงคง

"ตาเออาอะไรใส่ข้าวให้มันกิน"

"กะลา"

"ไม่ได้ ไม่ได้" ครุยอดขึ้นเสียง "ตาจะทำกับมันธรรมดา ๆ ยังงั้นไม่ได้
ลองเปลี่ยนใส่จานซี"

ชายแก่ปฏิบัติตามอย่างว่าง่าย แยกเข้าไปในครัว ครุเดียวก็ถือจานกระเบื้อง
เคลือบใส่ข้าวคลุกปลาพุดออกมา

"สำเร็จ สำเร็จ" ลูกหมาไหล่ออกจากใต้ถุน ลุงคงวางจานที่ลานหน้าบ้าน
มันตรง เข้าไปดมแล้วก็ก้มหัวเสียเหม็น ๆ

"นั่นไง!" ครูหน้าบาน "พวกนี้อันตรายจะตายไป"

พอขาดคำเงยหน้าหันไปหาลุงคง

"อะไรอีกล่ะครู" ชายชราถามงง ๆ

ครูนิ่งและครุ่นคิด

"อ้อ ! รู้แล้ว รู้แล้ว" เขาหันทางลุงคงและออกคำสั่ง

"เปลี่ยนเสื้อผ้าใหม่ เลือกชุดสวยที่สุด"

"ครู !"

"เถอะน่า เอาใจมันหน่อย"

ลุงคงกลับเข้ากระท่อมอีก เปลี่ยนกางเกงขาก๊วยสีดำตัวใหม่ เสื้อกัวยเสง
สีน้ำเงิน ผ้าขาวม้าสีแดงคาดพุง สวมงอบปีกใหญ่

"เอาหรือยัง" แก่ร้องถามเมื่อไหล่ออกจากชายคา

ครูชี้ที่ศีรษะทำอาการบอกให้ถอดงอบ

"ดูเป็นชาวนามากไป"

ชายแก่ปฏิบัติตาม แล้วออกมากลางลาน ยืนตัวตรงฟุ้งผาย

"สำเร็จ" แก่ดีดมือเรียก หมามองกระดิกหางให้ ครูเดียวกลับเริ่มทำอีก

"อ้าว !"

"ยังส่งไม่พอนะตา"

ลุงคงผงกหัว

"เออ ช่างรู้ไปเสียทุกสิ่งทุกอย่างสมกับเป็นครูแท้ ๆ" แกพิมพ์มาแล้วหันไปพูดกับหมา

"ข้ารู้ความประสงค์ของเอ็งแล้ว สำริดเอ๊ย จะทำยังไงได้เล่า สมใจข้าอยากเอาจานทองคำโน้นใส่ข้าวให้เอ็งกิน แต่นี้ก็จนใจ เลือกกางเกงก็มีดีเพียงชุดนี้ . . ."

พูดยังไม่สิ้นความ สำริดวิ่งเร็ดไปที่หน้าน้ำ ส่งเสียงออกอ้อน ลุงและครูบ้องตามองตาม พอรูว่าเป็นใครเจ้าของกระท่อมจึงรีบตามไปบ้าง

"ท่านมาแต่เช้า" แกทักยกมือไหว้

"ฮือ เป็นยังไง สมายดีรี"

"ครับ"

"แหม ไอ้สำริดหรือนี่ โตขึ้นเป็นกอง" ท่านเปลี่ยนเรื่อง เมื่อเห็นหมารุ่น ๆ ออกอ้อนบนตลิ่ง

ลุงคงถอนหายใจยาว ภายในเรือนนั้นมีฝรั่งนั่งมาด้วยสองคน และเขาจ้องดูเจ้าสำริดเช่นเดียวกัน

"เฮลโหล ดอกกี" คนหนึ่งเรียก สำริดครางหงิง ๆ มากขึ้น ท่านเจ้าของนาไม่ได้พูดอะไรอีกนอกจากบอกคนเรือให้ผ่านขึ้นไป เมื่อเรือพ้นไปแล้วแกจึงเดินไปหาสำริด

"เฮนโหล เฮนโหล" แกจ๋า คำฝรั่งเรียกมันบ้าง พร้อมกับก้มลงจะอุ้มแต่พอมือสัมผัสหลัง มันกลับแว้งจับตรงหัวไหล่ ชายชราสัดมือฉวยไม้แพ่นลงกลางหัวมัน เต็มแรงพอเงื่อจะหวดซ้ำก็ได้ยินแต่เสียงเอ็ง ๆ อยู่ใต้ถุน

"กั๊ดพอมึงลงคออรี ไอ้สำริด" เสียงของแกสั่นด้วยความโกรธ

ยายเข้มและครูยอดวิ่งออกไปดู เมื่อได้ยินเสียงเอะอะ ลุงคงชี้ให้ดูแผลบนหัวไหล่ ทั้งสามมองดูตากันและนิ่งอึ้ง

"มันก็ ๑๒ ประจบนายมันนี่ตา" ครูยอดแสดงภูมิครูขึ้นอีก ชายแก่เดินกลับเข้า
กระท่อมกลางบ้น

"จะให้ข้าทำยังไงกับมัน"

"อ้าว ! มันเป็นหมาของตา ตาเลี้ยงมันมา จะจัดการยังไงกะมันก็ได้"
ครูพูดแล้วเดินลงเรือ

ชายแก่ก้าวขึ้น เรือ นิ่งหมอนมาพิงต้นเสา เอนตัวลงหลับตาความคิดฟุ้ง
ไปในทุ่งกว้าง แก่สึมตาอีกครั้งหนึ่งเมื่อได้ยินหมาเห่าเกรียวกราว มองออกไปเห็นคน
ยืนอ่ออยู่หน้ากระท่อม เกือบสิบคน

"ที่ของเราตกลงจะขายแล้ว เขาจะมาสร้างโรงงานอุตสาหกรรม ลุงอาศัย
อยู่ไปก่อนก็ได้ เมื่อเขาลงมือก่อสร้างจึงย้ายออก"

ลุงคงรับคำและยกมือไหว้นอบน้อม ขณะเดินกลับเข้ากระท่อมแกมองรอบ ๆ
บริเวณบ้าน คิดถึงโรงงาน คิดถึงปล่องไฟ และรู้สึกเสียวแปลบบนหัวไหล่ นึกถึงคำ
ของครูยอด

"ตาเลี้ยงมันมา ..."

สวรรค์

ลาว คำหอม

ภาคสวรรค์

ภายใต้เงาฟ้า เรื่องรองวันหนึ่ง หลายชีวิตได้เปิดเปลือกตาขึ้น ณ หับห้อย
สีทอง ที่อบอวลด้วยกลิ่นสุนทรสน

"นี่แน่ะ ท่านผู้เป็นน้องแห่งเรา" ชีวิตแรกเอ่ยทักเมื่อปรากฏร่างน้อย ๆ
ของอีกชีวิตหนึ่ง เคลื่อนมาตรงหน้า

"อะหา ใครกันที่มายังอาจเรียกเราน้อง" ชีวิตสองสนองตอบ

"เรานะรี"

"ก็จะมีผู้อื่นใดอีกเล่า"

"อ้อ เราคือผู้เป็น "เจ้าของ" แห่งภพนี้"

"ใครสอนถ้อยคำอันแสนจองทองนั้นแก่ท่าน"

"ความจริง"

"คืออย่างไร"

"ก็มิใช่ที่ว่า เทพเจ้าสั่งให้เรามาจุติ ณ รมณีสถานแห่งนี้"

"อ้อ ตลกดี"

เงียบลงชั่วขณะหนึ่ง

"โหมล๊ะ ท่านจำนนต่อความจริงแล้ว"

ชีวิตสองไม่ตอบ แต่เสียงที่สามหัวเราะแทรกขึ้น

"ฮะฮา . . ."

สิ้นเสียงที่สามก็มีเสียงที่สี่-ห้า-หก-และถัดไปหัวเราะระดังก้อง

"นี่มันเรื่องอะไรกัน พวกท่านคือใคร" ชีวิตแรกกล่าวด้วยน้ำเสียงขึงโกรธ

"พวกท่าน" เสียงเยาะ ๆ ดั่งขึ้นอีกในกลุ่มผู้มาใหม่ "ผิดไปแล้วท่านน่าจะเปลี่ยนคำถามใหม่เป็นว่า "พวกเรา" ซึ่งจึงจะควร ดูสิ จงมองดูตัวท่านแล้วเปรียบเทียบกับพวกเรา และหาความแตกต่าง"

คำทู่เสียงเจียบลงอีก เหลือแต่เสียงสังคืดแว่วกระจายอยู่ในอากาศเบื้องบน

"พบแล้วยัง"

"ไม่พบ"

"ไม่เห็น"

"ไม่มี"

ดนตรีเสนาะดังชัดมากขึ้น ครู่เดียวต่อมาทุกชีวิตก็ละจากการโต้เถียง ต่างแหงนหน้าขึ้นมองด้วยความระลึกรใจเมื่อปรากฏร่างสี่เขี้ยวแวววาวแหวกม่านฟ้าลงมาด้วยท่าที่องอาจ ติดตามด้วยเหล่าบริวารในแพพรณสวยสด ร่างนั้นค่อยลอยเลื่อนลงมาที่สุดหยุดลงตรงหน้า แล้วเอ่ยปากถาม

"ผู้สืบผลบุญ พวกท่านส่งเสียงอ้ออิงคะนึ่งในยามนี้ด้วยเหตุตั้งฤา"

"เรามีปัญหาหลาย" ชีวิตแรกเสนอหน้า

"จงว่ามา"

"หะแรก ข้าพเจ้าเรียกท่านหนึ่งในพวกนี้ว่าน้อง ข้าพเจ้าได้รับความขุ่นเคืองจากเขา และเมื่อข้าพเจ้าแจ้งให้ทราบว่าเป็นเจ้าของแวนแคว้นแดนนี้ด้วยเหตุมาถึงก่อน คำตอบของพวกเขาคือ เสียงหัวเราะ ที่สุดตกลงกันไม่ได้ว่าพวกเราคือใคร . . ."

"นั่นปะไร ข้าคิดไว้เคยผิดเสียเมื่อไหร่" ผู้ทรงศักดิ์พูดพลางถ่มมือไปมา
นั่งคิดอยู่ครู่หนึ่งแล้วจึงกล่าวสลับไป . . .

"ขอพาทันทราบเสียว่า ทุกท่านเป็นผู้สืบจากผลแห่งบุญ"

"คืออย่างไรท่าน" เสียงถามด้วยอาการรือร้น

"ฟังให้จบก่อนซี-เอ้อ-คือท่านทั้งหลายมาสู่ทิพยสถานแห่งนี้ด้วยผลบุญ"

"ทิพยสถานคือ คืออย่างไร"

"อ้าว เราได้เตือนท่านแล้วว่าอย่าขัดจังหวะเมื่อกำลังพูด คืออย่างนี้ ที่นี่เป็น
สรวงสวรรค์ของผู้มากด้วยบุญ มีทุกสิ่งเป็นทิพย์"

"หมายความว่าพวกเราคือเทพ"

"นั่นสุดแท้แต่ท่านจะเข้าใจแล้ว เรียกตัวเอง"

"ฮา ฮูคือเทพ เราคือเทพ" เอ็ดอึงด้วยทรรษา

"ตัวท่านนั่นเล่าเป็นใคร" เสียงเทพกระด้างขึ้น

"ใครรู้กันรี"

"ใช่"

"อันที่จริงหากสังเกตสักเล็กน้อย ผิวกายอันเร่องรองของเราน่าจะบอกท่าน
ได้ว่าเราเป็นใคร อ้อ! พวกท่านเป็นผู้มาใหม่ ไม่ใช่ใคร เราจะบอกให้ เราคือ
องค์อินทร์ เป็นพระยาแห่งทิพยสถานเกษมสุขนี้"

"องค์อินทร์ ไอ้อ์ ขอได้โปรดแก้ความเบาปัญญาของพวกข้าพเจ้าด้วยเถิด
ท่านผู้เป็นที่เคารพ"

สิ้นสำเนียงทวยเทพ เหล่าบริวารแวดล้อมก็แซ่ซ่านและบรรเลงดนตรีทิพย์
สลับต่อมาอีกชั่วครู่ เหล่าผู้มาใหม่ได้ออกปากวิงวอนให้ผู้เป็นพระยาเล่าถึงความ เป็นไปใน

ทิพยนครโดยสังเขป

"ภพนี้ . . ." องค์อินทร์เริ่มกล่าวด้วยน้ำเสียงกังวาน "มีอายุชั้ย
ไล่เลียเหลือประมาณกับอายุกาลแห่งโลกมนุษย์ ว่าถึงตำแหน่งแห่งที่ตั้งเล่าถ้ากำหนด
เอาแผ่นฟ้าเป็นจุดศูนย์กลาง ก็มีหนทางไกลกว่าจากแผ่นฟ้าถึงผิวโลกเพียงสองศอกถึงสองวา
โดยประมาณ ทุกสิ่งแลลานเป็นสีทองดังท่านได้ประจักษ์อยู่บัดนี้ อนึ่งเนื่องด้วยเรา
อยู่ห่างออกมา ความแจ่มจ้าของอาทิตย์ก็มาติดอยู่แค่ผิวพื้นโลก แสงที่ตกถึงเราจึง
บางเบาเป็นลำแสงสีรุ้งอ่อน เราไม่มีเวลาร้อนเช่นเดียวกับไม่รู้จักหนาว ชีวิต
มีแต่ความเบิกบาน เมื่อหิวก็จะมีอาหารอันเอมโอชสีวลอยลงมาจากนภากาศ
จงเลือกอยู่ เลือกกิน ส่องเสพร่ำราญจนกว่าทุกท่านจะสิ้นบุญเกิด"

สิ้นกระแสสั่ง เสียงเท่กลมประเลงเพลงก็ก้องกึกกังวานไกลหลาย
หมื่นโยชน์ เหล่าทวยเทพจึงทอดตัวลงพอนพาน ด้วยอาการสำราญในทิพยสถานนั้นแล

เมืองดิน

สายมากแล้ว ชายแก่เดินจุด ๆ ออกจากคูหาน้อยปลายสวน มือหิ้วกระบอง
เก๋า ๆ ซึ่งยังคงด้วยกลิ่นอับ ๆ ของยาพิษ แก่พูดพึมพำ

"อายฉิบหาย นับวันก็ยิ่งแต่มาก คราวนี้เห็นจะเกลี้ยงเสียที มีไอ้หัวเขียว
ลอดขึ้นมาได้ตัวเดียว

(มีนาคม 2505)

ความเจียม

สุชาติ สวัสดิ์ศรี

ตัวละคร

1. ผู้ชาย
2. ผู้หญิง
3. คนรับใช้
4. นักศึกษา

บทสนทนา

- คุณคิดว่าผมจะช่วยอะไรได้
- เปล่า
- งั้นคุณมาบอกผมทำไม
- ฉันคิดว่าคุณอาจเป็นเพื่อน

ฉาก

เวลาเช้า ร้านกาแฟข้างสโมสรมหาวิทยาลัยยังไม่มีนักศึกษามากนัก มุมสุด
ตรงกลางต้นไม้แดดยังส่องลอดระเบียงเข้าไปไม่ถึง ติ๊กห้องสมุดอยู่ทางด้านขวา
ตรงหน้า ข้ามกำแพงออกไปเป็นโรงเรียนศิลปะ ถ้ามองผ่านหน้าต่างจากห้องสมุด
ชั้นสองลอดบังตาไปที่เรือนไม้สองชั้นจะพบบรรดาคนงานหญิงนั่งเย็บจักรอยู่ห่างแค่
ชายคา เสียงเรอยนต์แล่นผ่านไปมาเป็นระยะ นาน ๆ จะเปลี่ยนเป็นเสียงเรอทางยาว
อากาศต้นฤดูหนาวพัดละออยหมอกยามเช้า เข้ามาทางแม่น้ำ แสงแดดอ่อนสาดกระทบบ้าน

หลังคาสังกะสีที่ปลูกเรียงรายอยู่ปากตรงข้าม คลื่นที่เกิดจากเรือในแม่น้ำกระทบเขื่อน
ซีเมนต์ตั้งเป็นจังหวะ บางครั้งเรือแจวรับจ้างแจวผ่านไปเจียบ ๆ หนุ่มสาวคู่หนึ่งนั่ง
หลบอยู่ตรงมุมสุด มองจากทางเข้ากลางต้นไม้ต้นนั้นช่วยพรางให้เหมือนไม่มีใคร
นั่งอยู่ ฝ่ายชายแต่งกายบอกให้รู้ว่าเป็นนักศึกษา ฝ่ายหญิงอยู่ในชุดสีเทาอ่อน
คอเสื้อขลิบลูกไม้ ไร่ผมชอยสั้น ใบหน้าเล็กค่อนข้างแบน หน้าอกเล็กเรียบ
หล่อและมีเส้นตรงสักยิ้ม

บทสนทนา

- คุณคิดว่าขาดมานานเท่าไรแล้ว
- ห้าวัน
- ห้าวันอาจไม่ใช่ก็ได้ อาจเป็นอย่างอื่น ผิดอากาศ ผิดอาหาร
อารมณ์เสีย
- ฉันคิดว่าแน่
- เขารักคุณหรือเปล่า
- เปล่า
- คุณบอกให้เขารู้เรื่องนี้หรือยัง
- ยัง

ผู้ชาย

เขามองปลายนิ้ว เรียงงามของเธอ นุ่มนวลแต่ดูซีดเซียว เมื่อสี่ปีก่อน
เราเคยเรียนอยู่ด้วยกัน ก็ที่นี่แหละ เขาคิด หล่อนเรียนจบออกไปก่อน ข้าวครึ่ง
หลังเธอเคยเขียนจดหมายบอกเขาว่าเป็นครูสอนหนังสืออยู่ที่โรงเรียนราษฎร์แห่งหนึ่ง
และกำลังคิดจะแต่งงาน เขาเองเคยชอบเธออยู่บ้าง แต่งานหนังสือพิมพ์ในฐานะ
นักข่าวพิเศษทำให้ไม่ค่อยมีโอกาสมาเรียนได้เต็มที่ สมัยที่เรียนหนังสือ เธอเคยช่วย

เขาเสมอ สามปีผ่านไป เขาลืมไปเสียด้วยซ้ำว่ายังมีเธออยู่ในโลก แม้จะชอบเธอ เขาก็มักบอกตัวเองว่า "ก็เท่านั้น" ชอบเล็บของเธอยังตัดสั้นติดเนื้อ ไม่ใช่ยาทาเล็บเหมือนเดิม ริมฝีปากบางยังเขิดงอน ลักยิ้มของเธอเขาจำได้เสมอ หมดคำสละยที่ เคยยาวประบ่าเท่านั้นที่ถูกตัดสั้นเปลี่ยนรูปไปและซอยเข้าหากันเหมือนเด็กนักเรียน . . .

ก็สวยอยู่หรอกแต่ฉันชอบผู้หญิงผมยาวมากกว่า เขาคิดในใจ พินิจดูหล่อนแล้วมองเหลือบ ไปยังเรือข้ามฟากที่กำลังพาคณโดยสารไปยังฝั่งตรงข้าม ไม้มีความหมาย เขาเบื่อตัวเอง ที่ต้องพบว่าเรือลำนั้นจะแล่นกลับมาตามทางเดิม ชีวิตดูไม่มีอะไร น่าเบื่อเหมือนวันก่อน ๆ . . . ขณะนี้มีอะไรเกิดขึ้นในโลกบ้าง . . . เขาคิด ดูเหมือนทิวไม้สีเขียวที่สลัดซับซ้อน อยู่เบื้องหน้าก็ห่างไกลกันไปคนละโลกเสียแล้ว แผลงวันสองสามตัวบินลงมาเกาะปกหนังสือ เรื่อง วิธีคุมกำเนิด ที่เขาเพิ่งยืมมาจากห้องสมุด สองขาหน้าของมันยกขึ้นได้เดียวไป บนสันปก ยกขาหน้าทำขยุกขยิกเหนือริมฝีปากเหมือนพบสิ่งประหลาดมหัศจรรย์ แล้วบินหนีไปเกาะที่อื่น นักศึกษาที่เลิกจากชั่วโมงเรียนตอนเช้ากำลังเริ่มทยอยเข้ามาข้างในบ้างแล้ว

บทสนทนา

- มันเริ่มมาแต่เมื่อไร
- เดือนที่แล้ว
- คุณไม่ได้ป้องกันไว้บ้างเลยหรือ
- เปล่า
- คุณก็น่าจะรู้ เขาเคยแนะนำที่ทางไว้บ้างหรือเปล่า
- เปล่า
- วะ ผมไม่อยากจะเห็นคุณยุ่งยาก
- เปล่า ฉันทำไม่ได้เอง

- คุณหมายความว่า คุณไม่ทำ
- ฉันทำไม่ได้

ผู้หญิง

สมัยก่อน ฉันปล่อยให้ตัวเองทุกครั้งเมื่อมองเห็นหน้าแบน ๆ บนกระจก
ฉันไม่ใช่คนสวยเลย แขนขาเก้งก้าง หน้าอกก็เล็กเกินไป ฉันพอใจอยู่บ้างก็ตรง
ที่มียิ้มสวย เพื่อน ๆ บอกว่าฉันมีลักษณะสวย แต่นั่นไม่ใช่สิ่งที่ฉันต้องการ แม้สิ่งที่
เกิดขึ้นผ่านมาแล้วฉันก็ไม่ต้องการ บางทีฉันอยากทำให้เชื่อว่าฉันอยู่ในโลกนี้คนเดียว
โลกสมัยที่ฉันยังเป็นเด็ก โลกสมัยที่ทำให้ฉันมีความรู้สึกบิดเบี้ยวของเล่นที่แม่ซื้อให้ฉันจะเป็น
ของ ๆ ฉันโดยเฉพาะ ไม่มีพิษมีภัย นั้นละฉันอยากได้โลกแบบนั้น ฉันอยากเรียนรู้อย่าง
ทะลุปรุไปจนถึงความเป็นไปของชีวิตเหมือนพื้นนาหน้าแล้ง เรียนรู้ความชุ่มฉ่ำของสายฝน
ครั้งแรก เพื่อฝันไปว่าความรู้สึกที่ได้รับครั้งแรกนั้นปลอดภัยและเชื่อมั่น แต่ทว่าสิ่งที่ได้
เกิดขึ้นมันรวดเร็วเกินกว่าที่ฉันจะทำอะไรได้ถูก ฉันคิดว่าสิ่งที่เกิดขึ้นต้องเกิดขึ้นแน่
ฉันนอนไม่หลับ เขียนจดหมายลาฝากเพื่อนไปให้นายจ้างที่โรงเรียน นิ่งนิก นอนนิก
และ เริ่มกังวล หลังจากเวลาห้าวันล่วงผ่านไป ฉันรู้สึกตกใจเริ่มร้องไห้ในห้องคนเดียว
ปิดประตูลั่นดาล นอนซบหน้าลงบนหมอน สะอึกสะอื้น แต่ก็พยายามไม่ให้เสียงดังเพราะ
พออาจเดินมาได้ยิน เพื่อนหลายคนสมัยที่ยังเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัย-ผ่าน-ผ่านเข้ามา
ในความคิด ฉันคิดว่าเขาอาจช่วยฉันได้

อย่างน้อยครั้งหนึ่งเขาก็เคยรู้จักฉัน . . .

บทสนทนา

- ฉันคิดว่าคุณไม่เข้าใจนะ
- ผมเข้าใจ ไอ้สิ่งที่อยู่ข้างในนั้นนะ เป็นความยุ่งยาก ผมเข้าใจโลกนี้ทั้งโลก
ทุกคนก็มีความยุ่งยากของตัวเอง ผมเข้าใจ ทุกคนต่างมีเรื่องเดือดเนื้อร้อนใจ
ด้วยกันทั้งนั้น

- คุณไม่ได้เป็นเพื่อนฉันเลย
- ผมรู้สึกเห็นใจ
- คุณก็ทำได้แค่นั้น
- ผมบอกว่าผมเห็นใจ เพราะผมพูดได้เพียงเท่านี้ คนเราทำความเข้าใจกันได้ แต่บางเรื่องมนุษย์ช่วยแทนที่ความเดือดร้อนให้กันไม่ได้
- คุณก็เหมือนคนอื่น ๆ
- ผมรู้
- เลวเหมือนคนอื่น ๆ
- ผมรู้

คนรับใช้

คนรับใช้ที่ยืนอยู่ทางเบื้องหลังของห้องอีกด้านหนึ่ง หน้าตาขาวซีดเหมือนเสื้อผ้าที่สวมใส่ เขาไล่แมลงวันที่ไต่อยู่บนขอบหูพร้อมกับเอื้อมมือไปเปิดวิทยุซึ่งวางอยู่ข้าง ๆ พยายามปรับคลื่นวิทยุเพื่อหาสิ่งที่ต้องการ เขาคิดว่ารายการเพลงลูกทุ่งมีอะไรบางอย่างน่าดึงดูดใจ เพลงที่ผู้รับวิทยุได้ฟังอยู่เป็นประจำในสัปดาห์นี้ชื่อเพลงลาน้องไปเวียดนาม ส่วนเพลงลูกทุ่งอื่น ๆ เขาฟังได้บ้างแต่ไม่ชอบมากนัก เขาไม่เข้าใจเลยว่าทำไมสถานีวิทยุของมหาวิทยาลัย เวลาออกอากาศจึงชอบเปิดแต่เพลงของพวกผู้ดี บางทีอาจเป็นเพราะเขาขาดการศึกษา พวกนักศึกษาคงเป็นคนมีรสนิยม เขาคิดในใจแต่ก็บอกตัวเองว่าไม่ชอบเพลงของพวกมีการศึกษา เขาปรับมาพบเพลงหนูไม่ยอม อีนางของเขาเคยบอกว่าเพลงนี้ฟังเพราะดี แต่เนื้อร้องที่เขาได้ยินเขารู้สึกว่ามีนัยยะซ่อนเร้น ๆ และดูเหมือนจะสัปดนมากขึ้น เมื่อได้ฟังครั้งใดก็ตามสัปดนเหมือนรูปปฏิทิน เปลือยที่เขาเห็นแขวนอยู่ข้างฝา ศีลธรรมของคนเดี๋ยวนี้เสื่อมลง . . . เขาคิด พยายามไล่แมลงวันที่บินเกาะบนแก้ม ส่วนมือยังคงบิดหา

รายการ เข้าวันนี้ไม่เห็นมีอะไรน่าสนใจรุ่งนี้วันหยุดจะไปหาผู้หญิงมานอนอีกคน
เขาคิด เดินไปหานักศึกษาหมวดเศรษฐศาสตร์คนหนึ่งซึ่งเพิ่งเข้ามา ส่วนวิทยุยังคงเปิด
ทิ้งไว้ตามเดิม

เสียงจากความเงียบ

“ . . . กองบัญชาการทหารอเมริกันแถลงเมื่อวานนี้ว่า ในการสู้รบเพื่อ
ป้องกันเมืองเวทที่ฝ่ายคอมมิวนิสต์ยังคงยึดครองอยู่จนบัดนี้ ฝ่ายเวียดกงได้เสียกำลัง
ไปแล้ว 2,500 คน ฝ่ายสัมพันธมิตรเสียชีวิต 266 คน บาดเจ็บ 1,259 คน
ในจำนวนนี้ทหารอเมริกันเสียชีวิต 53 คน บาดเจ็บ 380 คน . . . ”

คนรับใช้

คนรับใช้เดินกลับมา เขามองไปยังหนุ่มสาวที่นั่งอยู่ตรงมุมสุดอีกด้าน
หนึ่ง กระดาษต้นไม้แยกคนทั้งสองออกไปเหมือนอยู่คนละโลก แดดส์่องไล่เข้ามา
ถึงระ เบียงสโมสรแล้ว ข้างนอกนักศึกษาเริ่ม เดินกันชวักไขว่ เสียงเกือบกระทบ
พื้นซีเมนต์ เสียงละลอกคลื่นเล็กๆกระทบฝั่ง เสียงเครื่องเรือหางยาวเสียงไวววาย
ของคนทำอาหารสลับกับเสียงบีบแตรรถยนต์เป็นระยะ มีนักศึกษาเข้ามาอีกหลายคน
เขาไม่มีเวลาปรับวิทยุ นักศึกษาที่นั่งมองดูตัวเล็กลงบางคนก็เรียบร้อยดี ถ้าพวกที่
เรียนศิลปะเข้ามา พวกนี้มักแต่งตัวไม่น่าดูหมวดเศรษฐศาสตร์ไว้ผมยาว เขานึกดี
ใจที่ตัวเองไม่ได้เป็นคนมีการศึกษา มองออกไปข้างนอก แดดไล่เข้ามาถึงใน
ร้านแล้ว เขาเดินไปปลดผ้าใบกันแดดที่มีข้อความ เป็นคำขวัญของรัฐบาลลง
ทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนรัฐบาลก็ได้เวลาที่ผ้าใบกันแดดจะต้องเปลี่ยนใหม่ เขาคิด
แต่ทุกครั้งผ้าใบกันแดดมักจะ เปื่อยไปเสียก่อนเพราะถูกฝน เขามองไปยังหนุ่มสาวที่
นั่งอยู่ทางมุมห้องอีกครั้งหนึ่ง ดูเหมือนจะนั่งมาแต่เช้า เขาคิด หนุ่มสาวเดี๋ยวนี

มีอิสระกว่าแต่ก่อน ศิลธรรมกำลังเสื่อม เขาคิดในใจพร้อมกับมองไปทางรูปปฏิทิน
ผู้หญิง เปลือย และยิ้ม เรื่องที่คิดในทันทีเมื่อเอื้อมมือไปปรับวิทยุ . . .

บทสนทนา

- คุณเป็นผู้ชาย คุณไม่เข้าใจ . . .
- อย่าพูดอย่างนั้นสิ ผมเข้าใจ ผมรู้ความรู้สึกของคุณดี
- ฉันไม่ควรสงสารตัวเอง
- ผมเข้าใจ
- ฉันคิดว่าคุณไม่เข้าใจอะไรเลย
- คุณควรบอกให้เขารู้
- คุณจะให้ฉันทำอะไร
- แต่งงานกับเขาเสีย

ผู้ชาย

เขาคิด เธอคืออย่างไรถึงมาร้องให้ให้เขาเห็น เขาทนไม่ได้ที่เห็นผู้หญิงร้องไห้
ยิ่งเห็นน้ำตาไหลอาบแก้มโดยไม่มีเสียง เขารู้สึกเหมือนทนไม่ไหว ผู้หญิงมักจะเป็นอย่างนี้
แต่บางทีการได้ร้องไห้เสียบ้างก็ทำให้สบายขึ้นเหมือนกัน คนเราต้องมีทางออก เมื่อเขา
พาตัวเองไปสัมผัสอะไรสักอย่าง อะไรก็ได้ ถ้าไม่เป็นคนด้วยกันก็ต้องเป็นสิ่งของบางอย่าง
สิ่งที่อยู่รอบตัวเขา เติงนอน นาฬิกา กระจก เงิน แต่เออ . . . บางทีการมีชีวิต
อยู่กับตัวราวเกินไป เขาคิด ถ้าอย่างนั้นทำไมเธอไม่เลือกฆ่าตัวตายไปให้พ้น บางครั้ง
คนเราไม่รู้จักตัวเองทั้ง ๆ ที่โตและมีอายุมากขึ้น เมื่อเป็นเด็ก เราเคยใช้บัตรอวยพร
ส่งความสุขให้คนที่เรารู้จักเพราะรู้ว่าเขาจะตอบส่งมาตามมารยาท เมื่อโตขึ้นเราก็มักยังทำ
อย่างนี้ เราใช้ประสมการณ์แท้จริงมาเป็น เครื่องทดแทนความรู้สึกเพื่อฝัน ฉันจะบอกให้

เธอลบไปบ้านนอก หรือที่ไหนสักแห่งที่ไม่มีใครรู้จัก หรือควรจะไปบอกเพื่อน หรือเธอน่าจะรู้ความจริง เธอมีทางเลือกได้ทั้งนั้น มันเป็นเรื่องของเธอ ฉันจะไปบอกอะไรเธอได้ ควรบอกให้เธอรีบกินกาแฟให้หมดแล้วก็รีบไปเสีย ฉันมีงานต้องทำอีกมาก เขาคิดก็เท่านั้น ฉันมันไอ้คนเห็นแก่ตัว แน่แน่นอน ความเลวร้ายในโลกนี้มีอยู่ทุกชั่วโมง นาที คนที่ตายไปแล้วดูเหมือนไม่มีประโยชน์ ไม่ว่าจะตายเพื่ออะไรก็ตาม เขามองไปทางแม่น้ำ และหันไปมองเฉลียงตึกที่ใช้เป็นทางขึ้นห้องสมุด ... ไอ้บ้านคนใช้คนนั้น น่ารำคาญจริง เขาคิด คนพวกนี้ไม่รู้ด้วยซ้ำว่ามีอะไรเกิดขึ้นในโลก เอาแต่เรื่องตัวเอง . . .

เสียงจากความเงียบ

" . . . ประเทศไทยเป็นประเทศเอกราชมาช้านาน อุดมสมบูรณ์ ในน้ำมีปลา ในนามีข้าว แต่พวกทรยศทำลายชาติยังกล้าหาว่าเรา เป็นจักรวรรดินิยมของอเมริกา ประเทศไทย เป็นประเทศเสรีคัมภีร์ในองค์พระศาสนาและพระมหากษัตริย์ เหนือสิ่งอื่นใด ไม่เคยเป็นข้าของใคร พวกทรยศทำลายชาติที่เห็นผิดเป็นชอบ ไปคบคิดกับฝ่ายตรงข้าม กลับมาทำลายชาติ ควรรู้สำนึกในข้อนี้ . . ."

คนรับใช้

คนรับใช้เอื้อมมือปรับวิหตุ ฟรุ้งนี้ก็จะไปตีกะทรี เขาคิด ขณะปรับวิหตุเพื่อหาสิ่งที่ต้องการ แดดส่องแสงกล้าขึ้น เสียงออดหมดเวลาบรรยายประจำชั่วโมงดังมาจากตึกเรียน เขามองดูรูปปฏิทินเปลือยที่แขวนอยู่ข้างฝาที่ไรอคคิดไม่ได้ว่าศีลธรรมของคนเดี๋ยวนี้เสื่อมทรามลง นักศึกษาหมวดเศรษฐศาสตร์คนนั้นยังคงมกมกหน้าก้มตาอยู่กับโต๊ะหนังสือนาน ๆ จะมองไปรอบ ๆ สักครั้ง ลมเย็นอ่อน ๆ พัดมาทางแม่น้ำ คนรับใช้คิดว่ามนุษย์เราต่างมีแบบอย่างคนละแบบ ทุกสิ่งทุกอย่างล้วนเป็นอนิจจัง ความเป็นอนิจจังมีอยู่กับมนุษย์ทุกรูปนาม พระเองก็เทศนาให้รู้ถึงอนิจจัง แม่ของเขาก็เคยบอกไม่ให้หลงมัวเมา

ไปกับสิ่งที่ เป็นอนิจจัง ใครต่อใครต่าง เป็นโรคนอนไม่หลับกันมากมายก็เพราะความเป็นอนิจจัง นักศึกษาหมวดเศรษฐศาสตร์คนนั้นตะโกนสั่งซาร์อันอีกหนึ่งถ้วย ถ้าหากเขาเกิดบ้าขึ้นมาเปลี่ยนเป็นสิ่งที่ "เอาอนิจจังมาถ้วยหนึ่ง" ฉันจะทำอย่างไร เขาสังเกตว่าหน้าของนักศึกษาหมวดเศรษฐศาสตร์คนนี้มองดูแล้วน่าขันและมีอะไรพิศส่วนอยู่ไม่น้อย จมูกของเขาบุบตรงกลาง ขอบตาเป็นจ้ำเหมือนนักมวยที่ถูกชกเข้าตา ถ้าไม่มีดวงตากระพริบขึ้นลง เขาคิดว่าหน้าของนักศึกษาหมวดเศรษฐศาสตร์คนนี้เหมือนกับอนิจจัง

บทสนทนา

- คุณคิดว่ามีอะไรเกิดขึ้นในโลกนี้บ้าง
- สงคราม
- นี่ฉันไม่ได้พูดเล่น
- คุณลอง เปิดวิทยุฟังดูสิ
- ฉันจะชอบคุณมากขึ้น ถ้าคุณจะลดตัวลงมาเป็นคนง่าย ๆ
- คุณจะให้ผมพูดอย่างไรล่ะถึงจะถูกใจ
- คุณว่าฉันสวยไหม
- ไม่
- คุณก็เอาแต่ใจ
- เปล่า ผมพูดเช่นนั้น เพราะผมเห็นแก่คุณ
- คุณว่าฉันโง่
- เปล่า คุณดีเสมอ ผมไม่คิดว่าสิ่งที่เราเคยทำกันมาแล้ว จะทำให้ความเข้าใจของเราเปลี่ยนไป
- คุณเคยรักฉันบ้างไหม
- กินกาแฟของคุณเถอะ . . . เย็นหมดแล้ว

นักศึกษา

ลมหนาวพัดมาครั้งแรก คุณจะรู้สึกเหมือนตัวเบาหวิวขึ้นสู่อากาศ บรรยากาศรอบตัวเชิญชวนให้คุณเดินไปที่ไหนสักแห่งแล้วนั่งลงมองดูสิ่งที่อยู่รอบตัว ผมก็เช่นกัน ผมจะไม่ยอมอดใจในท้องบรรยายอีกเป็นอันขาด เส้นที่ชวนให้เคลิ้มฝันของอากาศคันฤดู มักทำให้เศร้า เพราะนั่นหมายถึงว่าคุณได้สูญเสียฤดูแห่งชีวิตของคุณไปอีกฤดูหนึ่งแล้ว แม้คุณจะคิดว่าในไม่ช้าลมร้อนจะพัดมาเยือน แต่ส่วนหนึ่งของร่างกายคุณก็ตายลงไปแล้ว ทุกปี เดินจากวัดที่ผมอาศัยอยู่ ผ่านร้านตลาด เสียบฝั่งแม่น้ำไม่ไกล ก็มาถึงมหาวิทยาลัย ถัดจากตึกเรียนไม่ไกลมีร้านกาแฟที่ผมชอบไปนั่งเป็นประจำ ผมไปนั่งพร้อมกับสมุดบันทึกและดินสอปลายแหลม ผมไปนั่งเป็นนักเขียนแบบเฮ้มิงเวย์ และลองแต่งเรื่องแบบเฮ้มิงเวย์...ใช่... ผมคิดว่าร้านกาแฟที่นี่สะอาด บริการดี ถ้านั่งตรงเฉลียงมองออกไปจะเห็นแม่น้ำ ผมชอบแม่น้ำ ผมชอบเพราะรู้ว่ามันจะไหลอยู่เรื่อยไป แม้จะอีกทีก็เพราะเสียงเรือแต่ก็ทำให้รู้ได้ว่านี่เป็นร้านกาแฟที่ผมชอบ สิ่งที่ผมไม่ชอบเห็นจะเป็นแมลงวันและเสียงจากวิทยุที่ตั้งอยู่ตลอดเวลา บางทีคนขายของมักจะมาที่ผอมอย่างมักคุ้น และมองเลยไปทางรูปปฏิทิน เปลือยที่แขวนอยู่ข้างฝา

ผมเคยคิดเสมอว่า วันหนึ่งเมื่อผมลงมือเขียนนวนิยาย ผมว่าคงต้องมีฉากที่ผมมองเห็นอยู่เดี๋ยวนี้สักฉากหนึ่ง แต่ก็เป็นเรื่องเหลือเชื่อที่ยากจะทำได้ โดยเฉพาะการผูกท้องเรือ และการบรรยายลักษณะของตัวละคร มองดูหญิงสาวที่นั่งอยู่ตรงมุมร้านคนเดียววันนั้น เธอคิดอะไรในใจหรือ บางทีเธออาจคอยใครสักคนหนึ่งก็ได้ คนชิวคือคนประเภทไหนกัน แล้วคนที่มีอะไรผูกพันต่อกันเล่า คนรักกันคงมีความสุข เออ . . . ผมมันคนเปล่าเปลี่ยว กระจ่างตันไม้้นไม่น่าบังเธอไว้เลย ผมเชื่อว่าผมสามารถเขียนเธอลงไปในเรื่องได้แน่ เธออาจไม่เป็นของผม แต่ผมทำให้เธอมีชีวิตขึ้นมาได้แน่ . . . นี่คือประโยคของ เฮ้มิงเวย์ที่เขาเคยอ่านมา คนรับใช้มองมาที่ผม เหมือนจะเดาว่าผมคิดอะไร ผมคิดอะไรขึ้นมาได้แวบหนึ่งจึงหยิบสมุดบันทึกขึ้นมาลงมือเขียน เวลาผมเขียนผมไม่สนใจใครทั้งนั้น ผมเขียนเพราะความคิดของผม เลยเถิดออกไปไกลคนขายของยังคงปรับวิทยุเล่นอยู่

ตามเดิม บางทีวิทยุมันก็เป็นยาเสพติดชนิดหนึ่ง ผมคิด เสพติดเหมือนวิทยาศาสตร์

บางที ยุคต่อไปเครื่องจักรอาจจะครองโลก มองดูแมลงวันที่โตอยู่ทั่วไปแล้ว
นำรำคาญ ร้านกาแฟที่ไหนถ้าขาดแมลงวันคงไม่เป็นร้านกาแฟอีกต่อไป รสเหล้าเมื่อคืน
ทำให้เพลียอยู่บ้าง ผมเขียนต่อไป . . . เขียนจนไม่มีอะไรจะเขียนต่อไปอีกแล้ว
ลองอ่านบทพจนานุกรมสั้น ๆ แล้วหันไปมองทางแม่น้ำผมไม่เห็นหญิงสาวที่กระดกต้นไม้บัง
เสียแล้ว หล่อนคงลุกไปตอนที่ผมก้มหน้าเขียนหนังสือ หล่อนจากผมไปเสียแล้ว ความรัก
เป็นเกมที่เล่นกันได้ทุกคน ขอให้เธอไปได้เถอะ ผมมันคนอ้างว้าง ความรักทำให้ผม
เศร้า . . .

ผมรู้สึกโกรธเจ้าคนขายของนั้นขึ้นมาทันที ผมรำคาญทุกครั้งที่ได้เห็นเขายุ่งอยู่กับการ
ปรับวิทยุ . . .

เสียงจากความเงียบ

". . . จากการโจมตีครั้งใหญ่ของพวกเวียดกงตามเมืองต่าง ๆ เมื่อฤดูฝน
ที่ผ่านมา นั้น รัฐบาลเวียดนามใต้จะจ่ายค่าทำขวัญให้แก่ราษฎรที่บาดเจ็บล้มตายทั้งหมด
ตามส่วน จากการสำรวจครั้งล่าสุดปรากฏว่ามีราษฎรบาดเจ็บล้มตายไม่ต่ำกว่า 21,000 คน
ในจำนวนนี้เสียชีวิตประมาณ 6,000 คน ครอบครัวของผู้เสียชีวิตจะได้รับค่าทำขวัญ
ถ้าหากผู้เสียชีวิตอายุต่ำกว่า 18 ปี จะได้ศพละ 372 บาท ส่วนบ้านเรือนที่เสียหาย
ไม่ถึงครึ่งจะได้รับค่าเสียหายหลังละ 254..."

ลูกงุ่น

สุรชัย จันทิมาธร

ข้าพเจ้าซื้องุ่นมา 3 บาทจากแผงขายผลไม้ที่สถานีขนส่งสายเหนือ เมื่อเดินผ่านแผงขายหนังสือพิมพ์ ข้าพเจ้าพบที่นั่งพักผู้โดยสารว่างอยู่หนึ่งที่ จึงทรุดนั่งลงและกินงุ่นในถุงกระดาษทีละลูก ๆ ข้าพเจ้าไม่ได้กินเมล็ดมันลงไปด้วย แต่เคยได้ยินมาว่าจะกินก็ได้ไม่แปลก

งุ่นลูกหนึ่งที่จะกิน ข้าพเจ้ามีโอกาสพินิจมองมันอย่างเต็มที่ มันมีสีม่วงสดใสเหมือนลูกแก้ว จะผิดแพกลูกแก้วก็ตอนที่บีบแล้วอ่อนนุ่มน่าถนอม น่ากิน เมื่อรู้ว่ามันเป็นผลไม้รสอร่อยงุ่นนี้หนอ ถ้าเจ้าเป็นหญิงสาว เจ้าคือหญิงสาวผู้อ่อนหวาน สวยเศร้าฉันไม่อยากจะกินเจ้าเลย ฉันจะเก็บเจ้าไว้ดูเล่น และขอให้เจ้าคงอยู่อย่างนี้ตลอดไป แต่เจ้าคงไม่อยู่ ฉันซื้อเจ้ามาแล้ว เจ้าเป็นอาหารของฉัน ถ้าฉันบอกกับใครว่าฉันคิดกับเจ้าอย่างนี้ เขาจะว่าฉันบ้าพิศมุนษย์ เขาจะจ้องคอยจับฉันส่งโรงพยาบาลบ้าในที่สุด เจ้าน่าจะรู้เรื่องนี้ด้วย

เหมือนหญิงสาวที่หงะหนีจากไป ทันท้องงุ่นลูกนั้นก็หลุดจากนิ้วมีอันสั้นเล็กน้อยของข้าพเจ้า หลังจากทีกระทบพื้นคอนกรีตลูกงุ่นก็ลิ่งไปอย่างช้า ๆ แล้วหยุดนิ่งอยู่ข้าง ๆ รองเท้าของชายคนหนึ่ง ซึ่งกำลังยืนดูหนังสือพิมพ์บนแผง ข้าพเจ้าขยับจะตามเก็บแต่ยังมีมือไว้ทัน เมื่อระลึกถึงคนข้างเคียง แต่ใจของข้าพเจ้าจดจ่ออยู่กับมันเสียแล้ว

เจ้างุ่นที่น่าสงสาร เจ้ารู้ไว้เสียเถิดว่า ฉันเฝ้าบนิทานสิ่งศักดิ์สิทธิ์คุ้มครองให้เจ้าปลอดภัยอยู่ทุกลมหายใจเข้าออก (ปลอดภัย...ปลอดภัย...ภัย) เจ้าช่างไร้เดียงสาเหลือเกินที่ไม่รู้จักความแตกดับ รอบข้างล่างบนของเจ้าเต็มไปด้วยอันตราย รองเท้าของมนุษย์ พื้นคอนกรีตแข็งบ้ง เจ้าควรจะหนีไปเดี๋ยวนี้ หนีไปอยู่ในที่ที่ปลอดภัย อบอุ่นเหมือนที่เจ้า เคยอยู่แต่อ่อนแอออกจากแม่ลำต้นของเจ้า ไปเสียเถิด ไปเสียเถิด

อย่า...อย่าเหยียบลงไป เจ้ามนุษย์ผู้มีรองเท้าหนังสกปรกผู้นั้น นั่นแหละ
 อย่างนั้นแหละ รีบพาเท้าของเจ้าไปเสีย ไปให้ไกลแสนไกล จากงูนั้น ลูกนั้น อ้าว
 นั้น แม่มนุษย์รองเท้าชั้นสูงจะเดินมาทำไม อย่างนั้นอย่าเดินมาที่นั่น ดวงแก้วผู้สวยงาม
 จะแตกและ โอ๊ย...เอ้อ โลงออกไปที ชั้นสูงของเจ้าก็ช่วยลูกงูนั้นไว้ได้เหมือนกัน
 ยืนอยู่ตรงนั้นก็ได้อ ยืนอยู่อย่างนั้นนิรันดรเถิด จะได้คุ้มครองงูนั้นน้อยตลอดไป อ้าว...
 อย่าขยับสิ ใครสะกิดขาของเจ้า อัสสุนัขชี้เรื้อนตัวนี้เอง อย่าขยับอีกนะ ไปโดยเร็ว
 เออ ไปสิ ไปเถิด โชคดี โชคดี

เจ้าด้วย เจ้าสุนัขขอโทษ เจ้ากินงูไม่ได้หรอก ไปสิ
 ข้าพเจ้ากระตือรือร้นเท้าไล่ สุนัขตัวนั้นทางหอดหนีไป

อีอึม...มาอีกแล้ว เจ้าของรองเท้าหนังมันปลาบทั่วทั้งที่เจ้าเดินแข็งขันเป็น
 สง่าดินนะ สมองของเจ้าถูกเขาล้างให้เป็นแต่อย่างนี้เสียแล้วหรือ เจ้ามองอะไรอยู่นะ
 ฉันทุดวงตาของเจ้าไม่ออก อย่าเดินเหมือนหุ่นยนต์สิ แรงกระทบพื้นก็แรงเกินไป มันจะ
 บดขยี้เอาลูกงูของฉันทันเสียแตกและ และฉันทันจะเสียใจที่สุดถ้าลูกงูนั้นจบชีวิตเพราะเจ้า
 อ้าว...มาจริง ๆ ตรงเข้ามา...เอ้อ หยุดอยู่ตรงนั้น ขวาทันกับมองหนังสือพิมพ์ อย่า
 หันมาอีก อย่าเดินมาอีก เพียงช่วงก้าวเดียวอันมาตรฐานของเจ้าเท่านั้นแหละ มันพอดี
 กับงูของฉันทันทีเดียว เออดี ชื่อเสร็จ ขวาทันอีกทีหน้าเดิน...ซ้าย...ซ้าย ขวาช้าย...
 ไปเถิดไปให้ไกลแสนไกล

เป็นไง เจ้าลูกงูที่รักรีบหายใจเถิด อากาศตอนนี้โล่งเย็นทีลึกละ จะยิ้ม
 จะหัวเราะ จะเรีงรำ ก็รีบทำ สบายดีสินะ ฉันทันพลอยสบายใจไปด้วย ฉันทันเห็นจะ
 ไปละ ธุรกิจของฉันทันยังมีอีกมากมายที่ต้องทำ เจ้าคงไม่เหงาหรอกนะที่ฉันทันต้องจาก
 เจ้าไป ถ้าเหงาช่วยไม่ได้ เวลาฉันทันเหงา เหงายิ่งกว่าเจ้ายังไม่มีการช่วยให้ฉันทัน
 สบายใจได้ เรื่องมันแสนจะธรรมดาที่สุด

แต่ เดี่ยว เดี่ยวก่อน อันตรายมาเยี่ยมเจ้าอีกแล้ว มีมากเสียด้วย
 โอ...ฉันทันอยากจะช่วยเจ้า เห็นทีจะไม่รอดแน่นอนอนคราวนี้มีผู้ชาย ผู้หญิงแล้วก็ได้เด็ก ๆ

เขาตรงมาที่แผงหนังสือนี้แหละ ตรงมาเลยที่เดียว

อย่าเข้ามาอีก เออ หยุดตรงนั้นเสีย เจ้าผู้ชายยังงั้นยึดแขนผู้หญิงไว้ด้วย
แต่อย่าซี อย่าดูโล้พวกเด็ก ๆ มาทางงู้นลูกนั้น อย่า หยุดเดี๋ยวนี้ เจ้าเด็กทั้งสอง
อะ...ไม่หยุด ยังถอยเปะปะมาเรื่อย ไม่รอดแน่แล้วคราวนี้ ไม่รอดแน่ ไม่ได้
ฉันทนไม่ได้ ฉันทจะ...เออ...ฉันทจะทำเดี๋ยวนี้

ข้าพเจ้าลุกขึ้นถลันไปที่แผงขายหนังสือพิมพ์บีบีใหญ่เด็กชาย เบา ๆ

"ขอน้ำดูหน่อยหนู" ข้าพเจ้ากล่าว

โดยการคำนวณหลังจากมองดูแล้ว ข้าพเจ้ากะเหยียบบรองเท้าลงบนงู้นลูกนั้น
ให้ตรง เป้าหมายที่สุด

ได้ผล...ข้าพเจ้ารู้สึกถึงความอ่อนนุ่มของมัน เป็นอันดับแรก อันดับต่อมา
ข้าพเจ้าได้ยินเสียง...เสียงแตกของลูกงู้นดัง เบา ๆ แต่เสียงของมันดังเสียดแทงเข้าไป
ในหัวใจของข้าพเจ้า เจ็บปวดและกังวานในความรู้สึกชั่วเวลาเสี้ยวน้อยนี้เอง (เฮ้อ...
โล้งอก ฉันทจะได้ไปจากที่นี่เสียที)

ปล่อยนง

นิคม รายวา

ชายชราหนึ่งอยู่บนขอบซีเมนต์ ที่โอบเป็นวงกลมรอบโคนต้นโพ รูปร่างแกพอม แก้มยุบ
เข้าไปในปากที่ปราศจากฟัน มือขวากำไม้เท้ามีอาการสั่นเทา แขนงั้นเหม่อลอยอยู่นาน
จนกระทั่งรถบัสคันใหญ่ แล่นเข้ามาเทียบข้าง ๆ นั้น จึงได้หันไปมองผู้โดยสารที่ส่งเสียง
แข็งแซ่

เมื่อรถดับเครื่อง พวกเขาทั้งหมดก็ทยอยกันลงมา สักพักลานหญ้าตรงนั้นก็คลาคล่ำ
ไปด้วยหนุ่มสาวที่สวมเสื้อผ้าสีสดใส หลายคนมีหมวกรูปทรงแปลกบนหัว ต่างพูดคุยกัน
ใบหน้ายิ้มแย้ม หัวเราะะกังวาน

"นักทัศนาศร" ชายชราพิมพ์ำเบา ๆ "แต่งตัวสวย"

พวกเขาเดินเข้าไปในบริเวณวัด กล้องถ่ายรูปถูกปลดออกจากบ่าและยกขึ้น
แนบใบหน้า เล็งด้วยสายตาไปยังภาพต่าง ๆ เสียงกดชัตเตอร์ เสียงเข้าเหย้า เสียง
ร้องบอกให้ยิ้ม แล้วมีการเคลื่อนไหวทั้งที่อยู่โดดเดี่ยวและเป็นกลุ่ม พยายามวางท่าทาง
แบบต่าง ๆ บั้นสีหน้า จัดมุมหมวก แต่งคอเสื้อ บรรยากาศเต็มไปด้วยความพลุกพล่าน
ซุกซน ระว่าง เอาละนะ หนึ่ง สอง สาม พวกเขาเซขึ้นขณะกระจายออกจากกลุ่ม
เมื่อเสียงลั่นคลັกดังขึ้นเบา ๆ

พวกเขาตามกันไปอย่างเชื่องช้า ไม่มีอาการรีบร้อน ค่อย ๆ ไกลเข้าไปยัง
ที่พระพุทธรูปองค์งามประดิษฐานอยู่

ดอกบัว รูปเทียน และทองบิณฑบาตพระริมทางขาเข้า

เสียงเขย่าไม้เชี่ยมซี ควันเทียน ควันรูป และความสลัว ขณะที่อยู่ข้างใน

เสียงพิณพาทย์ของวงฉิมพลี เสียงแผ่ว ๆ ของขอทาน เสียงคนขายล็อตเตอรี่

และ เสียงของคนขายนกปล่อยตามรายทางขาออก

"นักทัศนาศร" ชายชราพูดค่อย ๆ ขณะจ้องมอง "มาไหว้หลวงพ่อดี"

เสียง เหยียดกระดูกกระทบลงในชั้นและกระเบื้อง ของคนขอทาน ที่ยื่นออกมาวางบนพื้นดิน มีทั้ง เด็กและคนแก่ ลักษณะบีบคั้นความรู้สึกของผู้พบเห็น เสื้อผ้าที่สวมนั้น เบื่อขาดรีน ไบหน้าอมแมม ร่างซูบผอมและอมโรค

คนที่อยู่สุดปลายแถวเป็นเด็กชายร่าง เปลือยเปล่า ซี่โครงนูนภายใต้หนังสีน้ำตาล นิ้วชี้มือซ้ายอมอยู่ในปากที่แห้งผาก มือขวาถือจานสกปรกไม่มีเมล็ดข้าว ตาในเบ้ากลวงลึกขาดประกาย

คนขายนกยืนร้อง เรียกผู้ซื้อ ข้างหลังของ เขามีกรงนกชนิดต่าง ๆ มากมาย กอง เทินกันจนสูง ทาสีแปลก ๆ หลายสี เขาขายทั้งนกปล่อยและกรงนก

นกกระจาบน้ำตาลในกรง ไม้อันเล็ก ๆ มีที่ว่างจำกัด ให้มันหันตัวไปมา แต่ไม่พอสำหรับกระโดดโลดเต้นหรือแม่แต่กางปีก เสียงที่ร้องแทบพร่า ไม่กังวานแจ่มใส นัยน์ตาของมันเชื่องซึม

"นำสงสารนะ" หญิงสาวที่ถือกรงอยู่ในมือพูด หล่อนเอานิ้วแหย่เข้าไปลูบขนของมัน "เธอรู้สึกอย่างไรบ้าง"

"นำสงสาร" ชายหนุ่มที่ยืนอยู่ข้าง ๆ เธอตอบอย่างใจลอย

"เปล่า ฉันไม่ได้หมายถึงนก" หญิงสาวพูดแล้วหันมามองดูเขา หล่อนยิ้มสดชื่น

"อ้อ" เขาลากเสียง คล้ายเพิ่งกลับมาจากที่ห่างไกล "ไม่ค่อยสบายใจ"

"เธอคิดมากไปเอง" เธอพูด "เดี๋ยวปล่อยนกนี้ แล้วจิตใจจะดีขึ้น"

"มันช่วยได้หรือ"

"ช่วยได้"

"แน่ใจนะ"

"เลิกพูดเสียที แล้วปล่อยมันออกไปเถอะ"

เมื่อประตูกรงเปิด นกกระจาบบตัวเล็กกระโดดออกไป มันขยับปีกบินใน
อากาศ วนรอบต้นไม้ โท แล้วหมดแรงฟูบอยู่ข้างพุ่มหญ้าริมตลิ่งด้วยความอ่อนเปลี้ย
คนขายนกเข้ามารับกรงคืนไปจากชายพุ่ม แล้วเอากองรวมกับกรงอื่น ๆ ในกระบุง

เธอมองดูนกกระจาบบฟูบอยู่ข้างพุ่มหญ้า แล้วหันมาทางเขาพร้อมกับถาม

"เธออธิษฐานหรือเปล่านั้น"

"เปล่า"

"เธอน่าจะอธิษฐาน"

"ฉันไม่รู้จะอธิษฐานอะไร"

"มันทำให้ใจสบาย เธอรู้สึกดีขึ้นไหม"

"ฉันอึดอัด"

"เธอน่าจะสบายใจขึ้น"

"เมื่อกี้เราทำอะไร"

"เธอไม่รู้หรือ" หล่อนพูด "ถามเล่นหรือจริง"

"จริง"

"ก็เราปล่อยนก"

"ฉันไม่รู้สิว่าได้ปล่อยนกเลย" เขาพูด "ฉันไม่รู้สิว่าได้ปล่อยอะไรทั้งนั้น"

"ก็เธอปล่อยมันไปแล้วเมื่อกี้นี่เอง"

"เธอดูที่นี่สิ" เขาพูดพลางชี้มือ "กรงเปล่ากองเบ้อเรื้อ กรงสำหรับที่เขา

จะเอาไปซังนกอีก การปลดปล่อยจะไม่มีทางเกิดขึ้นได้ ถ้ากรงพวกนั้นยังอยู่ จะต้อง
เอามาพังทิ้งให้หมด"

"เธอบ้าแน่" หล่อนพูด "ยังไม่มีใครทำอย่างนั้น ถ้าทำก็ต้องฆ่าแน่"

เสียงตะโกนเรียกขานซึ่งกันและกัน เสียงหัวเราะเฮฮา เสียงเดิน
เสียงวิ่ง เสียงเครื่องยนต์ เมื่อทุกคนขึ้นประจำที่เรียบร้อย รถบัสดันใหญ่ก็เคลื่อน
ออกไปยังถนนหลวงเล่นผ่านสะพานข้ามแม่น้ำนาน หายลับไปตรงทางโค้งข้างหน้า

"นักทัศนศาสตร์" ชายชราคนที่นั่งอยู่ตรงนั้นพูด นัยน์ตาเลื่อนลอย "พวกเขา
มาปล่อยนก"

บรรยากาศที่ลานหญ้าข้างต้นโพกสลับสู่ความเจียบเขียบดังเดิม เปลวร้อน
ของแดดยามบ่ายแผ่กระจายไปทั่วบริเวณ

วณิพกหยุดบรรเลงพิณพาทย์ คนขายล็อตเตอรีนั่งสงบเจียบ คนขอทานถอย
ออกไปจากริมทาง เข้าออกและนั่งคุกคู้ที่นั่งอยู่บนพื้นดิน เหมือนสิ่งปราศจากชีวิต คนขายนก
ล้วงมือเข้าไปจับนกกระจายในตะเข่งที่คลุมด้วยร่างแหออกมา เอามันใส่เข้าไปในกรง
เล็ก ๆ ที่วางเปล่า เขาบิดประตูกรง ลงสัสก แล้วนำมาตั้งเรียงไว้ข้างหน้า เพื่อ
รอลูกค้าคนต่อ ๆ ไป

เด็กที่ยืนเบลอเบลอ ซี่โครงบานขึ้นแล้วทูลงตามแรงหายใจ นิ้วชี้มือซ้าย
ของแกมมอยู่ในปาก มือขวาถือจานที่สกปรกปราศจากเมล็ดข้าว ในนั้นมีเหรียญสลึง
อยู่อันหนึ่ง ดวงตาที่ฝังในเบ้ากลวงลึกนั้นไร้ประกายอยู่อย่างเดิม

ชายชราใช้ไม้เท้ายันพื้น ค่อย ๆ พยุงตัวขึ้นด้วยความระมัดระวัง แก้ว
เดินอย่างเชื่องช้าตรงไปทางริมแม่น้ำ ท่ามกลางแสงของดวงอาทิตย์ที่สาดกระจายลงมา
ต้องร่างจนผิวหนังร้อนผ่าว

"นักทัศนศาสตร์" แก้มิพพำเสียงสั้น "เยอะจริง ๆ"

สงครามในหลุมฝังศพ

สุวัฒน์ ศรีเชื้อ

ความจริงฉันควรจะตายตั้งแต่ครั้ง เครื่องบินอเมริกันทิ้งระเบิดที่ฮิโรชิมาหรือในสงครามที่อื่นก่อนนั้น เพียงแต่ฉันยังไม่เกิดและไม่ได้อยู่ที่นั่น จะมีประโยชน์อะไรที่สงครามจะเสี่ยงลึนดูเล่นอีกต่อไป ในเมื่อเวลาข้างหน้าฉันก็ต้องตายเช่นเดียวกับประชาชนผู้รู้เห็นส่วนมากเหล่านั้นด้วย

ฉันรู้ดีตลอดเวลาที่ตนเองได้มีลมหายใจอยู่นี้ สงครามได้ถือกำเนิดขึ้นอีกหลายสมรภูมิ มันเป็นชนวนระเบิดไปสู่ความตายและระเบิดโลกให้เป็นจุดในเวลาเดียวกัน ด้วยพลังงานแห่งความบ้าคลั่ง

นักรบผู้กล้าหาญและตาวาเวเหล่านั้น เคยถามตัวเองบ้างหรือเปล่า ว่าเขาฆ่ากันเพื่อสิ่งใด

ส่วนฉันสิ ฉันถามตัวเองอยู่ตลอดวินาที

ฉันเขียนรูป ฉันสร้างสรรค์งานวรรณกรรม นาฏกรรมเพื่อใคร ดวงตาที่สัมผัสสุนทรียะของฉัน จะมีประโยชน์อะไรแก่ฉันอีกเล่า ในเมื่อความอมตะไม่ได้มีอยู่ในจักรวาลนี้ นอกเสียจากความเสียจริตของอำนาจ สักวันหนึ่งเกิดจะไม่มีเสียงดนตรีท่วงทำนองของเบโธเฟิน ไม่มีสงครามและสันติภาพของดอลสโตย แม้กระทั่งภาพเขียนโมนาลิซาหรือละคอนเพื่อชีวิตของลิฟวิ้ง เฮียเตอร์คิลปินร่วมสมัย

ไม่นานนักหรอก ชีวิตของฉันจะถูกฆ่า ให้ฉันได้ฆ่าตัวเองก่อนได้ไหม

เวลานี้ฉันจึงไม่ต้องการอะไรมากไปกว่าหลุมฝังศพสำหรับตัวเอง ฉันเริ่มขุดดินต่อไป สถานที่แห่งนี้ฉันคิดว่ามัน เหมาะสมที่สุดที่จะฝังร่างของฉัน เมื่อถึงเวลา กลางป่าไม้ ภูเขาสูง ซึ่งมีธารน้ำไหลกววนอยู่ที่หุบเขาเบื้องล่าง ส่งเสียงทิกทักขึ้นมาถึงฟ้า

ลมตะวันตกกรรโชกมาอีกครั้งเหนือหลุมฝังศพที่ฉันกำลังขุดมันอยู่ ฉันเริ่มได้ยินเสียงกรีดร้องครวญครางของนักรบและชาวศพ ชาวนาจำนวนมากที่เสียชีวิต ทั้งเด็กน้อยหญิงสาวผู้เฒ่า จากสมรภูมิข้างเคียง

ฉันขอแสดงความเสียใจอย่างสุดซึ้งแด่นักรบของฉัน ฉันอาจจะใจกว้างสำหรับพวกท่านแต่ฉันก็มีแรงพอที่จะขุดหลุมศพได้เพียงหลุมเดียวเท่านั้นเวลานี้ สำหรับตัวเอง

แดดเที่ยงร้อนระอุเหนือหัว ดวงตะวันสูง เปล่งปลั่ง ฉันมองเห็นร่างของผู้ทุกข์ยากในสังขารที่โทมมทรุดนอนดินปราศอยู่ในดวงตะวันตก ร่างนั้นซีดผอมมูเบื้อย มือเท้างอหักปากพร่ำวิงวอนขอส่วนเมตตา ฉันรู้สึกว่าคุณเขากำลังได้รับความเจ็บปวดอย่างสาหัสจากการขุดอยู่ในดวงไฟร้อนระอุแห่งนั้น ข่าน่าสังเวชเหลือเกินมนุษย์ชาติผู้ทุกข์ยากช่างโง่เง่าเสียจริงที่เกิดมาต่อสู้กับชีวิตเพื่อเร่งความตายโดยลึมนึกถึงหลุมฝังศพของตัวเองไม่มีแม้กระทั่งเวลาสำหรับวัดใจของตัวเองด้วยซ้ำไป

ฉันรู้สึกเหนื่อยเหงื่อออกมาก เมื่อขุดหลุมได้ตามต้องการ ฉันลงนอนเหยียดลงที่ก้นหลุม มันช่างเหมาะสมกับร่างของฉันเสียจริง ฉันหลับตานึกถึงภาพพวกส่าสัตว์ในดินที่จะออกันมา ล้อมรอบศพของฉันและแย่งทั้งซอนไซกินเนื้อหนังเน่า หนอนบางตัวเดินทางเข้าไปในโพรงลูกตาและรูจมูก ฉันรู้ สึกหวาดสยองแต่มาจุกคิดได้ว่าเมื่อฉันตายไปแล้ว ฉันคงไม่รู้สึกเจ็บปวดอะไรและเจ้าพวกสัตว์เดรัจฉานเหล่านั้นก็จะไม่มีชีวิตอยู่ด้วย เพราะสงครามนั้นไม่ได้ฆ่าคนหากฆ่าชีวิตทุกชีวิตในโลกด้วย

เมื่อทุกสิ่ง ที่ฉันคิดไว้พร้อมแล้วฉันยืนตระหง่านอยู่เหนือหลุมศพของตัวเองและรู้สึกภูมิใจ เมื่อได้ยินผองาคอยู่เหนือมันก่อนที่ร่างของฉันจะถูกมันกลืนไป เป็นส่วนหนึ่งของพื้นแผ่นดิน

เสียงธารน้ำตื้นเขาไหลอย่างเอือกเย็นลั่น เขานั้นสงบ เสงี่ยม ปลอ่ยให้แมกไม้ชุกหลบอยู่ในหุบผา ดวงตะวันบ่ายคล้อยลงมาก ฉันเริ่มมองเห็นบางอย่างในสิ่งเหล่านี้ และคิดว่าหลุม ฝังศพของฉันควรจะมีสิ่งเหล่านี้ด้วย

เครื่องบินรบแบบทิ้งระเบิดสาม เครื่องบินผ่านข้ามหัวฉันไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือเขาคงไปที่ชายแดน และทิ้งระเบิดฆ่าผู้ก่อการร้ายที่นั่น หนทางแห่งสงครามคืบคลานใกล้จะสัมผัสประชาชนฐานันดรอย่างฉันอยู่แล้ว ฉันยอมเสียเวลาเล็กน้อยเดินทลายเข้าไปในป่าไม่นานนัก ฉันก็กลับมาที่หลุมฝังศพอีกครั้งหนึ่งพร้อมด้วยดอกไม้ และหินประดับก้อนสวยงามสำหรับตกแต่งหลุมฝังศพ ฉันเริ่มสนุกกับมัน ขอให้ฉันได้มีความสุขอีกครั้งหนึ่งที่ละคอนแห่งการเช่นฆ่าจะแสดงไปทั่วโลก ขอให้ฉันได้มีเวลาประดับดอกไม้ลงไปบนหลุมฝังศพของตัวเองก่อน จะให้เวลาฉันเพียงเล็กน้อยได้ไหม

ฉันควรจะนำหญิงสาวที่รักของฉัน หล่อนชื่อโมนาลิซา มาอนร่วม เสพสังวาสกันอีกครั้งภายในหลุมศพแห่งนี้ แน่นนอนหล่อนจะต้องตายทันทีที่ปรมาณมีชีวิต ฉันเกือบลืมไปสนิทบทเพลงไซแปงควรจะได้รับคำต้อนรับจากหุบเขาแห่งนี้อีกครั้งก่อนที่จะสูญสลายไปกับเสียงระเบิดกัมปนาทหรือไม้กับทละคอนของเซคสเปียร์บางเรื่อง ควรจะได้มีการเปิดแสดงอีกครั้งบนยอดเขาอันยิ่งใหญ่ ให้สมศักดิ์ศรียอดโชนสักแห่งหนึ่ง แต่นั่นมันเป็นความฝันของคนใกล้ตายอย่างฉัน ถ้าหากความปรารถนาคือความฝันของคนหลับ สงครามก็คือสัญญาณของการตื่นตระหนก แล้วฉันจะหวังอะไรอีกเล่าจากสมรภูมิ นอกจากความตายอันเป็นอมตะสิ่งเดียวที่มีอยู่

ฉันยืนชื่นชมอยู่กับความงามเหนือหลุมฝังศพที่ถูกประดับด้วยดอกไม้จากป่าลึก และหินก้อนรายรอบ บัดนี้ฉันจะนอนนอนเฝ้าอยู่ท่ามกลางสิ่งสดสวย และขอให้ทรากศพแห่งนี้ฉันจงเป็นทรากศพสำหรับดอกไม้ที่จะเบ่งบานต่อไป ชีวิตเพื่อความงามแห่งชีวิต เป็นความคิดไม่เลวทีเดียวหรอก หลังวันที่สงครามโลกครั้งสุดท้ายยุติ

ดวงตะวัน เบี่ยงตัวล่องลับแผ่นดินซีกตะวันตก ฉันปล่อยให้ความมืดและความเย็นกลางหุบเขา เข้าห่มตัว ดาวบนฟ้าทอแสงกระจัดกระจาย คืนนี้ฉันจะนอนรอความตายในหลุมฝังศพ ฉันจะมองดูจักรวาลอันเกรียงไกรใหญ่ยิ่งจากหลุมฝังศพอันคับแคบผ่านความว่างเปล่าสู่ท้องทะเลแห่งความสงบนี้

ฉันนอนนิ่งอยู่อย่าง เดิม ภาพในอดีตปรากฏขึ้นในความเงียบ

พ่อ, ฉันมองเห็นพ่อ ชี้นำสืบทอดนำกองทหารออกประจันบานกับข้าศึกในสงครามเชียงตุง เมื่อสี่สิบปีก่อน มีอชวาของพ่อกำดาบแน่นกว้าง ไกวฝ่าฟันข้าศึกโลดแล่น ฉับพลัน

ร่างของพ่อก็ล่องหล่นลงจากหลังม้า และแขนข้างขวาขู่ไปด้วยเลือดที่ถูกยิง

ร่างที่ชายของฉันเข้ามาแทนที่ เขาเป็นทหารอาสาสมัครรบในลาว เขาวิ่งฝ่าแนวกระสุนมุ่งตรงไปยังแนวหน้าแต่ก่อนที่จะถึงที่หมาย ร่างของเขาก็หยุดชะงักและบิดหมุน เลือดสีแดงกระฉูดจากอกและ และใบหน้าเปรอะฉีก เขาตายสนิทอย่างเจ็บปวดในสงครามนอกประเทศ

ฉันนึกถึงน้องชายคนเดียวที่มีอนิจจาเขาเป็นคนเลือดร้อน พ่อและพี่ได้จบชีวิตลงเพราะสงคราม แล้วทำไมน้องชายของฉันจึงเดินทางไปที่นั่นอีก เขาพูดว่าฉันซี้ชลาดและเสียสติ เขาต้องการล้างแค้น ฉันห้ามปรามอะไรเขาไม่ได้เลยและไม่เคยคิดจะจุดรั้งความรู้สึกอันเกาะกุมอย่างทรมาณของเขามีสื่อสนามรบ เขาจากฉันและลูกเมียไปสามปี โดยไม่เคยส่งข่าวคราวอะไรมาบ้านเลย ฉันรู้ดีจนกระทั่งทุกวันนี้ว่าเขาจะไม่กลับมา เพราะเขาไม่ได้ไปสงคราม หากแต่เดินทางตามพ่อและพี่ของเราไป ทั่วไต้หวันแต่ฉันคนเดียวในหลุมฝังศพ ทั้ง ๆ ที่ฉันยังมีลมหายใจอยู่

ฉันอยากให้มันเป็นความนิ่มนวล แต่มันไม่ใช่ , ฉันจึงต้องสู้ทนทุกข์ทรมาน

กลุ่มดาวที่มองเห็น เมื่อครู่ดูเลื่อนลางราวกับแก๊ซพิษ ของฮิตเลอร์ยังคั่งค้างอยู่ในเกล็ดเมฆที่ดับบัง ลมหายใจของฉันรู้สึกติดขัดเป็นอุปาทาน ได้กลิ่นเน่าคละคลุ้งจากที่นอนอยู่ นี่ฉันนอนอยู่ในสมรภูมิตอร์ลุหรือศึกษาทศทัตถิกันแน่ คนที่กำลังจะตายควรมีโอกาสรับรู้วิธีการตายของเขาบ้าง ลมเย็นแห่งหุบเขาตีกระหน่ำขึ้นมาบนยอดอ้ออิงพวกไวแก๊งค์หรือว่ากองทัพของจูเลียสซีซาร์กันแน่ที่กำลัง เร่งกองทัพราบินหินผา จะเข้ามายังหลุมฝังศพของฉันอย่างนั้นหรือ ฉันรู้สึกหวาดกลัวอย่างมากจึงนอนสงบนิ่งและพยายามยึดรับการมานอนกรบเหล่านั้น ตาจ้องไม่กระพริบอยู่ที่ปากหลุมฝังศพ ฉันกำลังกลืนหัวเราะในความคิดนั้น ลักครู่หนึ่งจะต้องมีร่างของนักรบเผ่าไทโยคไทโยคสักพวกหรือคนหนึ่งปรากฏตัวให้เห็นพร้อมอาวุธ จากนั้นเขาก็จะทำสงครามกับฉันในหลุมฝังศพนี้ ขอให้เขาได้ฆ่าฉันที่นี่เถิดเพราะมันเป็นหลุมฝังศพของฉัน และฉันจะไม่ฆ่าเขา เพราะไม่มีหลุมฝังศพสำหรับนักรบพวกนี้ และฉันก็ไม่โง่พอที่จะยินยอมให้เขามาเน่าในหลุมศพซึ่งประดับประดาไปด้วยดอกไม้แสงดงามของฉันเป็นอันขาด

เครื่องบินรบแบบทิ้งระเบิดพุ่งเต็มกำลังเดินทางกลับมา ผ่านหลุมศพและฉัน ก่อนที่จะบินหายไปทางทิศตะวันตก ฉันมองเห็นไฟสีแดงพุ่งออกทางท้ายของเครื่องบินเหมือนกับแสงของผีพุ่งไต้ แต่หากว่าร้ายกาจกว่านั้นมากนัก มันไปเสียนจะคิดอย่างไรหากเขามีชีวิตอยู่จนพบกับสิ่งนี้ เขาจะยอมถอยกองทัพหรือไม่ หากเขาเป็นวีรบุรุษจริงเขาจะต้องไม่ถอยแม้แต่ก้าวเดียว เพราะวีรบุรุษนั้นมีแต่ความโง่และกล้าหาญเจือปนอยู่ จากอิฟและอีวาจนกระทั่งถึงประธานาธิบดีผู้ยิ่งใหญ่ ผู้นำทุกคนจะต้องสู้ด้วยกันทั้งนั้นและฉันขอขนานนามให้เขาว่า "นักสร้างผู้ทำลายและฆ่าตัวเอง"

เกือบเที่ยงคืนทุกสิ่งยังไม่เปลี่ยนแปลงเพียงแต่วางท่าทีว่าจะเกิดขึ้นเท่านั้น สงครามล้างโลกมันจะต้องเกิดขึ้นอย่างแน่นอน นี่เป็นคำพยากรณ์ของนักรบ โลกนี้จะจมหายไป ในท่วงแห่งความว่างเปล่า แล้วทำไมมันไม่เกิดเสียแต่เดี๋ยวนี้ จะมีค่าแตกต่างกันสักเพียงไหนกับการรอคอย ช่วยมารับ โลกนี้ไปจากฉันทีเถอะ บางครั้งฉันออกสงสัยตัวเองว่าฉันได้แบกมันไว้หรือ เปล่า

ฉันรู้สึกหงุดหงิด เมื่อทุกสิ่ง เงียบสงบผลุดกขึ้นหนึ่งในหลุมศพ เงื่อหัวไหล่พ่นปากหลุม กวาดสายตาไปรอบ ๆ พบแต่แนวป่าและความมืดทึบที่ขมขื่นลือมอยู่

ฉันยังคงนั่งตากน้ำค้างอยู่อย่างนั้นจนรุ่งเช้า เมื่อดวงตะวันเริ่มปรากฏตัวอีกครั้งหนึ่งที่หลังเขา รู้สึกผิดหวังที่ดอกไม้ประดับหลุมฝังศพเหี่ยวเฉา และฉันยังไม่ตาย นี่เขาจะแกล้งฉันให้ตายในหลุมฝังศพที่มีดอกไม้ เทียวแห้งตกร้างอย่างนั้นดอกหรือฉันอยากจะรำไห้แต่ดูมันไร้เหตุผลเกินไป ฉันไม่เข้าใจเลยว่า เขากำลังรออะไรกันอยู่หรือ เขากลับหลุมฝังศพของฉันจนกระทั่งไม่กล้าเผชิญหน้ากับมัน ฉันเอาเปรียบพวกเขาเกินไปหรือเปล่า จริงสิ ฉันควรจะให้ความยุติธรรมแก่คนถืออาวุธเหล่านั้นบ้าง ในเมื่อเขายังให้ฉันมีโอกาสตายพร้อมคนทั้งโลก ฉันขอโทษที่ลืมนึกถึงข้อนี้ไป

ฉันบรรจงวางดอกไม้สดสีแดงดอกหนึ่งลงไป ในหลุมฝังศพแทนตัวเอง และค่อย ๆ บรรจงกอบโกยดินปากหลุมกลบจนมิด เหยียบด้วยดินจนแน่น และถมดินต่อจนพูนน้ำตาของฉันไหลเป็นทาง ฉันเริ่มอ่อนแออีกแล้ว นึกถึงเมื่อฉันเข้าไปในป่าและเด็ดดอกไม้ฉันเห็นเลือดสีขาวของดอกไม้สีแดงมันไหลปรี่และฉันรู้สึกว่ามันเจ็บปวดครีคร้องและวอนขอชีวิต เมื่อฉันจัดการฝังดอกไม้สีแดงเรียบร้อย ฉันยืนท่องบทสวดศพให้ดอกไม้สีแดงที่ฉันได้ขำมันก่อนจะเข้าไปในเมือง

แดดกำลังร้อนจัด ขณะที่ฉันเดินลงจากเนินเขา เครื่องบินทิ้งระเบิดลำหนึ่ง
 ส่งเสียงครางกระหึ่มมาแต่ฟ้าด้านที่หันหน้าเข้าหาตะวัน ฉันเงยหน้าขึ้นมอง มันกำลัง
 บินตรงมายังที่ฉันอยู่ นั่นเกิดอะไรขึ้นกับนักรบคนนั้น แน่แน่นอนเขาต้องเป็นนักรบเพราะ
 ฉันไม่เคยเห็นเครื่องบินที่โหนขัวยานอวกาศออกนอกโลก หรือไปทิ้งระเบิด เครื่องบินทาง
 ปีกหลังมีไฟลุกโชนแดงไปทั้งฟ้า ฉันรู้สึกตื่นตระหนก เมื่อเห็นมันมิกหัวตั้งไปทางหลุมฝัง
 ศพ ดอกไม้สีแดงที่ฉันเพิ่งจากมา ไม่ถึงอึดใจฉันได้ยินเสียงดังสนั่นก็ก้มไปขึงหูเขา
 และเสียงระเบิดตามมาติด ๆ สามครั้ง ฉันรีบวิ่งไปยังต้นเสียงระเบิด ที่เครื่องบิน
 ลำนั้นตกในระยะไม่ห่างไกลจากฉัน และหลุมฝังศพนักก่อนที่ฉันจะไปถึงซากเครื่องบิน
 ฉันก็พบกับศพ ๆ หนึ่ง ละและไหม้เกรียมอยู่ที่ขอบหิน ฉันแน่ใจว่าต้องเป็นศพของนัก
 บินลำที่ตก เขาตายสนิทแล้วนับตั้งแต่เขาเริ่มเป็นนักรบฉันคิด

ฉันลืงเลอยู่ครู่หนึ่งก่อนซ่อนอุ้มศพของเขาไปยังหลุมศพที่ยอดเขาซึ่งฉันเพิ่งจากมา
 ฉันตั้งใจว่าจะนำเขาไปฝังไว้ที่นั่นแต่ก็ต้องผิดหวัง เมื่อฉกคิดขึ้นมาได้ว่า ฉันได้ฝัง
 ดอกไม้สีแดงไว้ในนั้นเสียแล้ว ฉันวางศพนักรบอวกาศที่ชุ่มเลือดสีแดงสดสวยลง ฉัน
 ไม่ได้ร้องไห้ให้กับเขา เพียงแต่รู้สึกสลัดใจและเสียใจที่ไม่สามารถจะขุดหลุมศพให้แก่
 เขาได้อีก เพราะศพของศพตายนั้นมีมากเท่ากับจำนวนของมนุษยชาติที่มีชีวิตอยู่ในโลก
 นี้ทั้งหมด สงครามไม่ได้ยิ่งใหญ่ไปกว่าหลุมฝังศพ ฉันเพิ่งรู้

การเคลื่อนที่ของ เหล็กหมายเลข 1

สุวัฒน์ ศรีเชื้อ

ผม เริ่มสังหรณ์ใจตั้งแต่ก่อนผมจะเข้ามาถึงในเมือง ผมยังไม่พบมนุษย์แม้แต่คนเดียวตั้งแต่ผมเดินมาถึงกรุงเทพฯ ผมไม่เชื่อว่าเมืองที่ใหญ่โตอย่างนี้มีประชาชนห้าล้านคน จะเจียบสงบ บนท้องถนนปราศจากผู้คนและสิ่งมีชีวิตอื่น ผมพบแค่ "รถยนต์" จอดอยู่ข้างทางตลอดระยะเวลาที่เดินแบกหามสัมภาระเข้ามา อาคารบ้านเรือนสิ่งก่อสร้างนานับชนิด แต่ไม่พบคนเลย ครั้งแรกผมตั้งใจจะหาที่พัก ก็ต้องเปลี่ยนความคิดเป็นเดินหา "คน"

แดดเที่ยงร้อนจัด ผมรู้สึกเหนื่อยและหิว และเข้าไปหาของกินในร้านอาหารแห่งหนึ่ง มันเป็นร้านอาหารใหญ่โตพอสมควร ผมเดินเข้าไปค้นหาอาหารกินด้วยตนเอง เพราะเมื่อผมเรียก "....." ไม่มีเสียงขานตอบ มีอาหารแห้งอาหารกระป๋องอยู่ในครัว และเหล่าตามหึ่งชั้นที่เคาน์เตอร์ ผมกินไก่อบหมดไปตัวหนึ่ง รสของมันเหม็นบูด แต่พอกินได้ เหมือนกับถูกอบมานานพอสมควร ผมหยิบขวดเหล้าที่วางข้างทางอยู่บนหึ่งมาดื่มกินอย่างถือวิสาสะ ให้ความมึนงงที่กำลังเผชิญอยู่

ผมไม่ใช่คนของที่นี่ ผมไม่เคยมาที่นี่มาก่อนเลย แต่มีคนบอกผมว่ากรุงเทพฯ เป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยมีอะไรหลายสิ่งหลายอย่างน่าสนใจนอกจากจะมีคนห้าล้านแล้ว ที่นี่ยังมีแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลเย็นเยือก วัดวาอารามที่สวยงาม, รอยยิ้มรถยนต์และอุปกรณ์ของชีวิตสมัยใหม่ครบครัน ผมจึงอยากมา

ผมเพิ่งเดินทางลงมาจากฟ้า ด้วยสายการบิน 2516 เดินทางผ่านหมู่เมฆมาจากมุมหนึ่งของจุดเริ่มต้นชีวิตของผม เครื่องบินลำนั้นบินไปแล้วหลังจากมีผู้โดยสารแหวลงกรุงเทพฯ เพียงคนเดียวคือผม และผมก็ไม่ได้พบเห็นหน้ามนุษย์ที่ไหนอีกเลย

ที่ผมรู้กรุงเทพฯไม่ใช่เมืองร้างว่างเปล่าในประวัติศาสตร์ มันเป็นเมืองที่กำลังเดินทางสู่ออนาคต เช่น นครหลวงใหญ่ ๆ อีกหลายเมือง ใคร ๆ ก็เดินทางมาที่นี่กัน นักท่องเที่ยว นักการทูต นักรบ วิศวกร ศิลปิน หรือพวกแสวงหาลัทธิใหม่ ๆ จาก

ตะวันออก สามวันก่อนผมยังอ่านข่าวหนังสือพิมพ์ที่ผมอยู่ว่ามีการปฏิวัติในกรุงเทพฯ และเมื่อเดือนก่อน ผมก็ได้อ่านข่าวว่ากรุงเทพฯมีงานฉลองรัฐธรรมนูญ บ้าบอจริงๆ ๗

ผมเดินแบกหามสัมภาระไปเรื่อย ๆ ตามถนน เลี้ยวซ้ายแล้ว ผ่านโรงพยาบาล โรงแรม สถานีตำรวจ วัด แต่ก็ยังไม่พบคนสักคนอยู่ดี นอกจากรถยนต์จอดทิ้งอยู่ริมถนนสองข้างทาง เป็นแนวยาวเหยียด

ผมเริ่มรู้สึกรำคาญ ผมโง่มากที่คิดว่ากรุงเทพฯ เป็นเมืองอนาคต ความจริงมันก็เป็นเมืองร้างซ้ำซาก เช่น เมืองยุคเก่าเท่านั้นเอง ผิดกันก็แต่รูปแบบ

"....." ผมร้องตะโกนเรียกคนกรุงเทพฯ เสียงของผมหายไปกับความยาวลึกของท้องถนนและชอกติกสูง

"....." ผมร้องเรียกอีก ไม่มีเสียงตอบมา

ผมบอกตัวเองว่าไม่ชอบความเงียบประเภทนี้เท่าไร เมืองออกใหญ่โตกลับไม่มีคนอยู่

ผมเดินมาถึงสี่แยกทอนาฬิกาแห่งหนึ่ง เวลาที่ทอนาฬิกาออกเวลา ๑ โมงเช้า แต่นาฬิกาที่ข้อมือผม ๕ โมงเย็น และดวงอาทิตย์กำลังอยู่ตรงหัวผม

"....." ผมต้องตะโกนเรียกอีกหลายครั้ง....เงียบ ได้ยินแต่เสียงตีนตัวเองกระทบพื้นถนน ผมอยากรู้จริงว่ามันเกิดอะไรขึ้น ในไม่ช้าผมก็พบร้านหนังสือ ผมได้หนังสือพิมพ์รายวันมาหลายฉบับ แต่ละฉบับ พาดหัวข่าว "ใครเป็นคนนำมันเข้า" "มันร้ายกว่าคอมมิวนิสต์" "มันเป็นศัตรูของมนุษย์" "มันกำลังมีชีวิตมันกำลังจะยึดครองโลก"

ผมไม่ได้ข่าวคราวอะไรอื่นจากหนังสือพิมพ์เลย นอกจากพาดหัวข่าวน่างุนงกับมีข่าวเกี่ยวกับ "รถยนต์" คนที่นี้คงแข่งรถกันน่าดู มีนา มันถึงได้จอดอยู่มากมายอย่างนี้ ผมออกมาจากร้านหนังสืออย่างผิดหวัง หลังจากค้นดูประวัติกรุงเทพฯจากหนังสือหลายเล่ม แต่ไม่มีเล่มไหนช่วยให้ผมเข้าใจเรื่องราวปัจจุบันได้เลย

เมื่อออกมาข้างนอก ผมหยิบก้อนหินปากระจกรถยนต์ที่จอดข้างถนนแตกไปหลายครั้ง
ผมนึกสนุกและมันสะใจผมตีผม เดินไปตามถนนเรื่อย ๆ หยิบได้อะไรก็ปามันบ้างทุบมันบ้าง
บางครั้งผมใช้ดินถีบมัน เพราะผมมองหาเจ้าของมันไม่พบ และคิดว่าการกระทำเช่นนี้อาจ
ทำให้ผมได้พบใครบ้าง

ผมเข้าไปในร้านวิทยุเปิดคลื่นรับฟังไม่ได้ยินเสียงอะไรเลย ผมฟังมันไปอีกหลาย
เครื่องรวมทั้งโทรทัศน์และโทรศัพท์ ผมแวะขึ้นไปบนสถานีตำรวจ ก็ไม่พบใครแม้แต่
นักโทษในห้องขัง เลี้ยวเข้าไปในวัดอย่างน้อยผมก็คงได้พบพระภิกษุ แต่ก็เปล่า ผมพบแต่
ความว่างเปล่า พระพุทธรูปมากมายเท่านั้น

"....." ผมร้องตะโกนสาปแช่งเหตุการณ์ทั้งหมด แล้วย้อนเข้าไปทาง
หลังวัดตรงนั้นมันเป็นบริเวณกว้างมีกำแพงเก่า ๆ ล้อมรอบต้นไม้ยืนต้น และล้มลุกปกคลุม
อยู่ทั่ว "มันจะต้องเป็นที่ฝั่งศพกรุงเทพฯ" ผมคิด ผมอาจจะได้อะไรบ้างจากที่นี่
ผมจึงเริ่มลงมือขุดหลุมศพ ถึงสามหลุม แต่ไม่พบอะไรเลย นอกจากซากรถเก่า ๆ
คนกรุงเทพฯ เขาฝังศพรถแทนคนหรือใจ ผมไม่เข้าใจอะไรเลย แล้วศพในป่าเข้าไป
ไหน? นักโทษในคุกไปไหน? พระในวัดไปไหน? คนเหล่านี้ไม่มีสิทธิจะหนีจากอะไร
แต่คนนับล้านคนทั้งเมืองอยู่ที่ไหน ผมเห็นแต่รถกับซากรถถูกเผาตามถนนบางจุดเท่านั้น
หรือเพราะการปฏิบัติ คงไม่ใช่ ผมแทบจะบ้าคลั่ง โยนพลั่วทิ้ง เดินเซชวนออกไป
จากป่าช้า ทั้งสัมภาระทั้งหมดที่นำติดตัวมาทางแผนที่กรุงเทพฯ คู่อีกครึ่งหนึ่ง เวลานี้
ผมอยู่ใกล้แม่น้ำเจ้าพระยาที่สุด ผมกำลังต้องการเห็นอะไรสักสิ่งหนึ่งเคลื่อนที่ในวันที่
ฟ้าไม่มีเมฆและเมืองไร้ผู้คน ผมรีบเดินตามแผนที่ ความมืดเริ่มปรากฏตัวขึ้นอย่าง
เข้มข้ม

ผมผ่านไอร์แลนด์คันแล้วคันเล่า เริ่มรู้สึกขยะแขยงมัน รูปร่างของมันน่าเกลียด
น่ากลัวแววดากลมโต และพื้นซีใหญ่ข้างหน้า เสียงร้องของมันดังเคลื่อนที่รวดเร็ว
ผมรู้จักมันดี ยิ่งเดินไปก็ยิ่งพบพวกมันมากขึ้น ผมรู้สึกว่าพวกมันกำลังมีชีวิตมันกำลัง
จ้องมองการเดินทางของผมอยู่ ทั้งข้างหน้าข้างหลัง

ผมหยิบก้อนหินก้อนหนึ่งปาไปยังรถสีดำ ถูกตรงหน้าหม้อมันเต็มแรง เสียงดัง

ของมันทำเอาผมตื่นตระหนก คล้ายเสียงคนกรี๊ดร้องด้วยความเจ็บปวดไม่ผิด ผมทำ
อย่างเดิมอีก พวกมันยิ่งร้องโหยหวนจนผมทนไม่ได้ ผมกระหืดกระหอบมาถึงริมฝั่ง
แม่น้ำเจ้าพระยา ผมแน่ใจว่ามันต้องใช่ ผมยืนนิ่งงงอยู่ตรงฝั่งแม่น้ำทั้งแม่น้ำหายไปไหน
เจ้าพระยาเหือดแห้ง เป็นหลุมลึกลึบลึวกว้างไกลยาวเหยียด มีแต่โคลนตม ความคิด
ของผมว้าวุ่น ผมคิดจะทำอะไรต่อไปไม่ถูก แม่น้ำทั้งสายหายไปไหน

"....." ผมร้องตะโกนอย่างเจ็บปวดเสียงของผมจมหายไปกับโคลนตม
ก่อนดวงอาทิตย์จะลับขอบตึก ผมสังเกตเห็นการเคลื่อนไหวที่กั้นแม่น้ำอันเหือดแห้ง มี
เสียงดังของเครื่องจักรกล ผมพยายามเพ่งมองดูอยู่นานจนกระทั่งผมเห็นแน่ชัดว่าร่าง
ในโคลนตมนั้นร้อยนั้นคือซากรถยนต์ ขนผมลุกไปทั้งตัว หันหลังกลับ และวิ่ง ผมจะ
ต้องหนีไปให้ไกลที่สุด ผม วิ่ง วิ่ง วิ่ง

มีเสียงดังกึกก้องตามไล่หลังมา เมื่อผมหันกลับไปดู รถยนต์จำนวนร้อยจำนวนพัน
กำลังแล่นตามผมมาอย่างกระชั้นชิดโดยไม่มีคนขับ ผมออกแรงเต็มที่ กลัวจนหัวใจเต้น
ถี่ยับ ปากร้องขอความช่วยเหลือจากมนุษย์ด้วยกันตลอดเวลา "....." ขณะเดียวกัน
พวกมันก็ใกล้เข้ามาอย่างรวดเร็ว ที่จริงมันควรจะไล่ผมทันแล้ว แต่โชคผมยังดี
อยู่ที่รีบแทรกตัวเข้าไปในตรอกมีระหว่างตึก พวกมันวิ่งผ่านเลยไป

ผมลัดชอกตึกออกสู่ถนนอีกทางหนึ่งที่ตรงนั้นเป็นสี่แยก ผมกัดฟันวิ่ง ขณะที่พวก
มันมุ่งตรงมา เป็นจุดเดียวทั้งสี่ทิศ เสียงหยุดตัวของพวกมัน เสียงพวกมันชนกระแทกกัน
เอง การติดตามของพวกมันหยุดชะงัก เพียงชั่วครู่เป็นเวลาเดียวกันกับที่ผมวิ่งมาถึง
ตึกที่หมายแล้ว ผมรีบเข้าไปในลิฟ และกดสัญญาณลิฟให้นำขึ้นไปสู่ชั้นบนสุด ชั้นที่
198 ชั้นที่

ผมกลับมายืนอยู่ที่คาน้ำฟ้าตึก มองลงมาข้างล่าง เห็นพวกมันวิ่งวนไปมาอยู่รอบตึก
บางคนวิ่ง เข้ามากระแทกตัวตึกและถอยออกไปตั้งต้นทำให้ มันพยายามจะขึ้นมาให้ได้
ในขณะที่ไกลออกไป ตามจุดต่าง ๆ ที่ผมมองเห็น รถอีกนับแสนคันแล่นคันกำลังแล่น
อย่างรีบเร่งมายังตึกที่ผมอยู่ เสียงของมันดังมาก ดูเหมือนมันจะโกรธแค้นผมมากผม
ต้องเอามืออุดหู

"....."ผมร้องตะโกนด่าแม่พวกมัน

พวกมันยังไม่ยอมกลับไปดิ๊ก ผมเดินงุ่นง่านอยู่บนหาดฟ้า มันยังรอคอยผมอยู่
ไอ้เหล็กเคลื่อนที่พวกนั้น ผมพอจะเข้าใจอะไรขึ้นมาบ้างแล้วละ เวลาที่ผมกำลังอยู่
ในเมืองอนาคตอย่างแท้จริง ผมกำลังกลายเป็น สิ่งแปลกหน้าของเมืองมิใช่แต่ผมหาก
เป็นมนุษย์ และสิ่งมีชีวิตเลือดเนื้อทั้งหมด ผมไม่รู้ว่าคนกรุงเทพฯไปหลบอยู่ที่ไหน
แต่ผมรู้แล้วว่าทำไมพวกเขาต้องไป

ผมรอจนกระทั่งรุ่งเช้า พวกมันยังไม่กลับไป ทั้งยังแห่มากันมากกว่าเดิมอีก
ในความสลัว ผมมองไปทางทิศ ตะวันออก ฝั่งทะเลของกรุงเทพฯ ผมถึงกับตะลึงงัน
ทะเลที่เห็นมีแต่ซากศพ ซากศพคนนับล้าน ๆ ศพ กองทับถมกันอยู่เต็มทะเลลงเป็นคน
กรุงเทพฯ ทั้งหมด เขาถูกพวกมันขับไล่ไปที่นั่น และตาย เจ้าพระยาหายไปไหน?
ผมเข้าใจดีแล้ว

ผมรู้สึกเศร้าใจมาก และไม่มีทางเลือกอะไรอีกแล้ว ผมเดินเข้าลิฟ กดปุ่ม
ลงมาชั้นล่างสุด ผมจะออกไปเผชิญหน้ากับพวกมัน

วีรบุรุษใต้ฟ้าดิน

สุวัฒน์ ศรีเชื้อ

เที่ยงวันท้องฟ้าปกคลุมไปด้วยหมู่เมฆ ทางข้างเผือกที่พาดเป็นเส้นโค้งบน
คั้งฟ้าคือเครื่องหมายบอกทิศทางของเครื่องบินทิ้งระเบิด บี 52

ฉันชวนเซไปกับความทรมนุรายบนถนนสายเดิม นิ้วหัวแม่ตีนกดจิกลงบน
พื้นปูนซีเมนต์ มือทั้งสองไขว่คว้าสู่เบื้องหน้า ฉันพยายามยื้อเอาความเป็นมนุษย์
กลับมาคืนจากผู้ที่สวนทาง เมื่อสิ้นแรงที่จะพุงร่างก็ทรุดตัวลงนั่งหลังชนกำแพงตึก
งอมืองอเท้า ผู้คนที่ผ่านชีวิตฉันไป คือผู้ที่โยนเศษเหรียญเงินให้ฉันเท่านั้น ฉัน
พยายามเคลื่อนที่ต่อไปจากที่หนึ่ง ไปยังอีกที่หนึ่ง จากเมืองหนึ่งไปสู่เมืองหนึ่ง เปลี่ยน
สถานที่เปลี่ยนหน้าผู้คน

ขณะที่ฉันนั่งหันหลังชนกำแพงเขียวในชอกตรอก แว่ได้ยินบทเพลงปลุกกระดม
ของสาม เหล่าทัพฉัน เรียนรู้และจำบทเพลงแห่งการสรรเสริญนี้ได้ดี ความทรงจำเมื่อ
สามปีที่แล้ว เดินทางกลับมาอีกครั้งเมื่อฉันยังเป็นทหารพรานปฏิบัติกรรมาอยู่ในประเทศลาว
ฉันเคยผูกพันอยู่กับเผ่ามนุษย์ล่าสังหารพันธุ์นั้นภายในคอกของความถี่ที่ปกคลุมสีของโลหิต
แดงจนหมดสิ้น

ผู้คนที่เดินสวนทางกัน ไปมาบนฟุตปาท เริ่มหันหลังย้อนเดินไปทางเสียงเพลงเป็น
ทางเดียวกัน แตรวงบรรเลงอย่างเร่งเร้า เสียงปืนสวดตั้งขึ้นหลายชุด ฉันเริ่มมีความ
อยากที่จะตามเสียงนั้นไปด้วย ฉันเคยอยู่กับมัน บนแผ่นดินที่เพลงปลุกเร้าเป็นหัวใจของ
ประชาชน ฉันลุกขึ้นเดินตามฝูงชนไปไม่ไกลจากชอกตึกมากนัก ที่สวนสาธารณะใจกลาง
เมือง ฉันได้พบว่าพลเมืองเกือบทั้งเมืองได้พากันมารวมอยู่ที่นี้ ทหารสี่เขียวฟ้าพันคอ
สีแดงเข้าแถวเรียงสองเป็นระเบียบ ทหารประจำการอีกหลายเหล่าเข้าแถวอย่างทะนง
ร่างของพวกเขาเหยียดตรง มือทั้งสองกระชับอาวุธประจำกายไว้มั่น ที่กลางวงล้อม

ของแกวทหารและฝูงคนมีธงชาติพื้นใหญ่ผืนหนึ่งคลุมสิ่งก่อสร้างขนาดสูงพ้นหัวไว้จากการ
 ชูดจางของผู้มาดูฉันจึงรู้ว่า เป็นพิธีเปิดอนุสาวรีย์ทหารอาสา บรรดานายทหารระดับ
 นายพลนายพันทรงกายอยู่ในชุดสีขาวท้อยกระบี่เป็นเงา ทุกคนประดับเหรียญบนแผง
 ปกเสื้อ พวกเขาวางใบหน้าเครียดไม่สื่อขัดออกมาได้เลยว่าพวกเขาที่มีความรู้สึกอย่าง
 มนุษย์ที่หอมล้อมกันดูทั่ว ๆ ไป แตรวงบรรเลงเพลงมาร์ชจบลง นายทหารหนุ่มคนหนึ่ง
 ที่ยืนอยู่หัวแถวตะโกนออกคำสั่ง " เรียบวุธ " เสียงมือขวาตบพานท้ายปืน เสียงดาบ
 ปลายปืนสั้นไหว ความมองอาจถูกสร้างขึ้นต่อสายตาประชาชน คนส่วนใหญ่ให้ความ
 ชื่นชมกับคนสี่เขียว ภาพวันประกาศการรบในสมรภูมิล่องแจ้ง ประเทศลาวหวนกลับ
 มาอีก พลบเย็นนั้นพวกมันเข้าจู่โจมกองพันของฉันอย่างเอาตาย พิภพของกองพัน
 อยู่ในหุบเขา พวกมันเรียงหน้ากันลงมาจากยอดดอย ความเป็นจริงกองพันของฉัน
 เพิ่งเข้าไปครอบครองพิภพแห่งนั้น ต่อจากทหารอเมริกันที่เพิ่งตีได้เมื่อเจ็ดวันก่อน
 วันนั้นเป็นวันที่พวกมันจะมาตีเอาหุบเขาคืน ฉันในเครื่องแบบทหารพรานปราศจากยศ
 ได้เรียนรู้ว่าการปะทะครั้งนี้ความตายจะต้องถึงฉันอย่างแน่นอน ทหารในกองพันฉัน
 หลายคนติดดาบปลายปืนนั้นยอม เป็นเครื่องหมายชี้ชัดว่าอีกไม่นานนักที่แห่งนี้จะมีการ
 ตะลุมบอนด้วยอาวุธสั้น ในแวงตาของพวกเขา เหมินเฉยต่อความตายที่พรุ่งพรุ่งจะมา
 จากเนินเขา

หลายคนอีกเพิ่มต่อศึกประจัญบาน พวกเขาพร้อมจะเสียชีวิตตายเข้าสู่
 กระเพาะพวกมันทันที ฉันถูกคนข้างหลังเบียดดันเซไปข้างหน้า ผู้คนแออัดกันมากขึ้น
 แดดเที่ยงหุงพาดตรงลงมายังทุกคน เงาแดดที่ทอดอยู่หดยากองอยู่ปลายตีน ฉันรู้สึก
 ร้อน ขณะที่นายทหารชุดสีขาวคนหนึ่งก้าวขึ้นไปบนบันได เขายืนอยู่หน้าสิ่งที่ยังชาติ
 คลุมอยู่ เขากางกระดาดสีขาวออกอ่าน ทหารในแถวหน้าทำความเคารพ เขาเริ่ม
 พูดซ้ำเนิบนาบน้ำเสียงหนักแน่นแม้จะแหบพร่า ฉันอยู่ห่างจากเขาประมาณยี่สิบก้าวจึง
 ได้ยินไม่ถนัดนัก เครื่องขยายเสียงทำหน้าที่สู่ฝูงคนไม่ได้ แต่ฉันก็จับความในตอนหนึ่ง
 ได้ท่ามกลางความเงียบในช่วงสุดท้ายที่ท่านนายพลกล่าวสุนทรพจน์

"อนุสาวรีย์แห่งนี้ กองทัพบกสร้างขึ้นเพื่อเป็นเกียรติแก่ทหารหาญ ผู้ปฏิบัติ การรบในสมรภูมิตวาย ท่านได้พลีชีพเพื่อปกป้องแผ่นดินไทยเอกราชของประเทศชาติ อันยิ่งใหญ่ของชาติไทยไว้ ท่านผู้นี้ได้เป็นตัวแทนของวีรบุรุษทุกยุคทุกสมัย นับเป็น เกียรติประวัติที่ทหารหาญทุกเหล่าทัพ ประชาชนทุกชนชั้นวรรณะจะต้องจารึกชื่อท่าน ไว้เพื่อเป็นอนุสรณ์แด่อนุชนรุ่นหลัง" ฉันตั้งใจฟังอย่างเต็มที่ "อนุสาวรีย์ของพลทหาร ดอกไม้ สีขาว แห่งนี้ จะเป็นที่สถิตซึ่งวิญญาณของท่าน และ เกียรติภูมิของท่าน" เขากล่าวจบ ฉันยืนนิ่งอยู่กับที่ แตรเดี่ยวกังวานขึ้นในความอลหม่าน ความรู้สึกของ ฉันเหมือนลมพายุพัดกระหน่ำอยู่ภายใน มันถาโถมจากอวัยวะต่าง ๆ ไปตามหลอดเลือด หลอดลมและเส้นเลือด

"อนุสาวรีย์ พลทหาร ดอกไม้ สีขาว" ฉันทบทวนคำพูดของนายทหาร อย่างไม่เชื่อหูตนเอง ฉันถามคนข้าง ๆ เขาก็ให้คำตอบว่า "นี่คืออนุสาวรีย์ของ พลทหารดอกไม้ สีขาว ผู้ปะทะกับข้าศึกเมื่อสามปีที่แล้วในประเทศลาวด้วยมือเปล่า และเขาตายในสมรภูมิ" ฉันไม่เชื่อพยายามแหวกวงล้อมของประชาชนที่มุงดู ฉันถาม ทุก ๆ คนที่ผ่านไปก็ได้รับคำตอบเดียวกัน พายุลูกใหญ่กระหน่ำอยู่ใต้ผิวหนังของฉัน มันร้อนหนาวไปทุกชุมชน จะเป็นไปได้อย่างไรกัน ทุกคนเข้าใจผิด ในเมื่อฉันคือ พลทหารดอกไม้ สีขาว ผู้หนีออกจากสนามรบในพลบเย็นวันนั้นเมื่อสามปีก่อน ข้าศึกกำลังจะเข้าทำลายกองพันของฉัน ฉันหนีมันมาอย่างกระเซอะกระเซิงอย่าง คนซี้ชลาดตาขาว "ผมอยู่ที่นี่" ฉันอยากร้องตะโกนออกไป บางพวกเชื่อว่าฉันคือ พลทหารดอกไม้ สีขาว กองทัพบกและประชาชนเข้าใจผิด ฉันไม่ใช่วีรบุรุษ ฉันเป็นเพียงไอ้ซี้ชลาดตาขาวคนหนึ่งเท่านั้น แต่ฉันจะร้องบอกพวกเขาได้อย่างไร ในเมื่อแตรเดี่ยวไทยทวนไว้ว่าสยบสิ้นลง เสียงนายทหารร้องตะโกน "วันทยาอู่" เสียงของมันกรอกเข้าไปในร่างกายของฉันวิ่งวนรอบหัวใจจากขวาไปซ้าย ก่อนที่ ฉันจะทำสิ่งโกลงไปธงชาติค่อย ๆ เคลื่อนตัวลงจากรูปปั้นอันใหญ่ลงมากองกับฐาน อนุสาวรีย์ เผยให้เห็นรูปปั้นขนาดใหญ่กว่าคนจริง 2 เท่า ทหารคนหนึ่งในเครื่องแบบ

ปฏิบัติการท่าทางเป็น หล้อด้วยทองสัมฤทธิ์ นัยน์ตาของเขาถ่มมิ่งทึง ภายใต้มวกเหล็ก ฉันทอยหลังสองสามก้าว ซี่มือไปที่รูปปั้น "นั่นมันรูปปั้นของฉัน" ขณะที่ทุกคนโยนดอกไม้ ไปยังอนุสาวรีย์ เสียงปรบมืออย่างชื่นชมของเหล่าทหารและประชาชนอิงคะนึ่งต่อ อนุสาวรีย์ใหม่ ทุกคนเบียดเสียดกันพยายาม เข้าไปให้ใกล้รูปปั้นที่สุดจนตัวฉันทะลักออกมาอยู่วงนอก พิธีเปิดอนุสาวรีย์จบสิ้นลงพวกทหารเดินทางกลับค่ายจนหมด ที่อนุสาวรีย์ มีประชาชนห้อมล้อมอยู่แน่นหนา ขณะที่ฉัน เดินกระเซอะกระเซิงอยู่วงนอก แดคบ้าย พระอาทิตย์ส่องแสงจ้าฉันท้มองไม่เห็นเงาตัวเอง

ฉันคิดอะไรไม่ออก ไม่เข้าใจเลยว่าอนุสาวรีย์แห่งนี้มันเกิดขึ้นได้อย่างไร นายพลทหารกล่าวสดุดีพลทหารดอกไม้ สีขาว ว่าเป็นวีรบุรุษ ฉันไม่แน่ใจว่าเขา อ่านนวนิยายหรือบทกวีประโลมโลกให้ประชาชนฟัง ธงชาติผืนใหญ่ถูกเก็บไป ดอกไม้ ไปรยปรายอยู่เกล็ดเกล็ดทั่วบริเวณ ฉันจ้องมองดูดวงตาของรูปปั้น แววตาของฉัน พบกันระหว่างตาบปลายปืน ฉันไม่อาจจะทนมองรูปปั้นแห่งวีรชนนี้ได้ ในเมื่อฉันเป็น เพียงขอทานที่มีอดีตเป็นพลทหารหนีสงครามเท่านั้น ฉันเชื่อแน่ว่าพวกนายทหารเมื่อ สักครู่นี้จะต้องได้รับข่าวกรองที่ผิดพลาด แน่แน่นอนมันจะต้องเกิดขึ้นได้ ข่าวกรองผิด ๆ มีอยู่เสมอหากที่ไหนไร้สมรรถภาพ ฉันเคยเห็นเผด็จการต้องจบชีวิตลงเพราะความ เป็นจริงคลาดเคลื่อน แต่ถ้าหากทุกอย่างถูกต้องฉันก็คิดว่าคณะทหารทั้งกองทัพ เล่น ละคอนต่อหน้าประชาชน อนุสาวรีย์อันนี้มันจะต้องเป็นอนุสาวรีย์จอมปลอม มีคน เล่นตลกกับประชาชนอีกแล้ว แต่ฉันก็ไม่สามารถหาคำตอบให้กับตัวเองและอนุสาวรีย์ ได้ ฉันเดินวนเวียนไปมารอบ ๆ อนุสาวรีย์จนกระทั่งผู้คนเริ่มทยอยกลับไปจนหมด ซึ่งมันก็เป็นเวลาพลบค่ำ ฉันค่อย ๆ ประคองตัวเองเซชวนเข้าไปยังฐานอนุสาวรีย์ อ่านข้อความสีทองที่สลักอยู่บนหินอ่อน

"อนุสาวรีย์ พลทหารดอกไม้ สีขาว สร้างขึ้นเพื่อเทิดทูนวีรกรรมของ พลทหารดอกไม้ สีขาว ซึ่งปฏิบัติการรบอย่างวีรบุรุษ ณ สมรภูมิล่องแจ้งประเทศลาว เพื่อเป็นอนุสาวรีย์แก่ประชาชนและกองทัพ

ณ วันที่ 3 เมษายน พุทธศักราช 2514"

ไม่มีความเศร้าสลดใจจะบดขยี้ความรู้สึกด้านคุณธรรมของฉันได้มากเท่านี้
ฉันหนีสงครามเพราะฉันฆ่าคนไม่ได้ ฉันไม่ยอมเป็นลูกไล่ของใคร ความตายใน
สมรภูมिसอนให้ฉันรู้ความจริงและบอกให้ฉันหนี ฉันพยายามลืมความทรงจำในอดีต
ให้หมดสิ้น แต่ฉันกลับมาพบอนุสาวรีย์ของตัวเอง นำสงสารประชาชน เขาจะไม่
ทางได้รับรู้ความจริง อะไรคือความจริง เขาควรเชื่อและศรัทธาในสิ่งที่ถูกต้อง
เท่านั้น สิ่งที่เกิดขึ้น ไม่ใช่ความผิดของใครมัน เป็นกลไกทางการเมืองและละคอน
ฉากยาวเท่านั้นฉันควรจะหาทางทำให้มันสั้นลงและจบให้เร็วที่สุดเพื่อประชาชนจะได้
รับรู้ความจริง

ฉันคิดวิธีทางที่จะบอกเรื่องราวทั้งหมดต่อประชาชนออกแล้ว ฉันนั่งรอคอย
ความมืดอยู่ไม่นานนักหลังพระอาทิตย์ลับเหลี่ยมตึก เงามืดก็ทอดปกคลุมอนุสาวรีย์และ
โลกส่วนที่ฉันอาศัยอยู่จนหมดสิ้น

แผนการณ์ทั้งหมดได้ถูกกำหนดขึ้นในมันสมอง ลมหนาวโชยผ่านชอกติกอออกมา
ยังสวนสาธารณะแคบ ๆ แห่งนี้ฉันซุกตัวข้างซุ้มต้นไม้ตัดรูปนกยูง สายตามองจ้องอยู่ที่
รูปปั้นท่ามกลางความมืดสลัวมีไฟส่องสามดวงไปที่ร่างของรูปปั้น มองดูดูต้นยี่งอก
ฉันถามตัวเองอยู่หลายครั้งว่าร่างกายของฉัน เกือบขนาดรูปปั้น เขียวหรืออาจจะไม่ถึง
ขนาดนั้น ตัวฉันคงไม่เท่าไรหรอก แต่เครื่องแบบที่ห่มฉันกับปืนติดดาบนั้น มันทำให้
ฉันเหมือนพอมดบนแท่นหินได้ทีเดียว

ถึงอย่างไรฉันก็หนีปีศาจล่องแจ้งไม่พ้น ฉันเห็นร่างของเพื่อนร่วมกองพัน
หนึ่งร้อยสามสิบสามศพนอนจมกองเลือดในดวงจันทร์ มีพวกเขาชูหอกจิ้งจอกวงของ
ความจริง แต่คนพวกนี้ไม่เคยร้องขอชีวิต เขาไม่รู้ด้วยซ้ำไปว่าชีวิตของเขาถูก
ครอบงำด้วยระบบอำนาจจากจักรวรรดินิยมที่ไหน ถ้าฉันไม่หนีจากที่นั่นมา ฉันก็
ทนไม่ได้ที่จะปล่อยให้ตัวเอง นอนรวมอยู่กับซากศพขาดรืนพวกนั้น หากความเป็นจริง

ที่ฉันกำลังเผชิญอยู่นั้นทารุณมากกว่าที่หวังไว้ ฉันต้องกลับมาเผชิญหน้าซากศพของตัวเอง
ที่อนุสาวรีย์ "วีรบุรุษ" แห่งนี้

ใครกันบอกว่าฉันไปรบเพื่อชาติ เพื่อประชาชน ฉันไม่เคยเห็นคำพูดไหน
บิดเบือนความจริงมากไปกว่านี้ ฉันไปฆ่าคนเพื่อกระพาะและความอยู่รอดของฉัน
พวกเขาน่าจะรับว่ายังมีคนอีกมากที่ต้องเอาชีวิตรอดด้วยอาชีพฆ่าให้ตาย" เพียงแต่
ฉันสำนึกก่อนที่ขวากสุดท้ายของข้าศึกจะทะลวงเข้าสู่หน้าอกเท่านั้น

เที่ยงคืน รถประจำทางหมดเวลาเลิกวิ่งรับผู้คน คนที่ถนนบางตาไปมาก
ร้านในเมืองปิดหน้าร้านหมดมีแต่แสงสว่างเรืองรองตามเสาไฟฟ้า พระจันทร์ครึ่งเสี้ยว
ปรากฏตัวหลังก้อนเมฆสีเทาพร้อมด้วยกลุ่มดาว ฉันขยับตัวไปมาอยู่ทางมุมมืดของสวน
สาธารณะ "ทุกอย่างพร้อมแล้ว" ฉันเตือนตัวเอง "หมาแถวนี้มีเยอะ" ฉันบอก
ตัวเอง ขยับมือปลายแหลมที่ซ่อนอยู่ใต้เสื้อคลุมทหารพรานรู้สึกเหงื่อชุ่มที่อุ้งมือ
มองไปรอบ ๆ มีผู้ชายขี่เมาเดินตัดสนามมาสองคน ตำรวจสูงอายุคนหนึ่งเดินลาก
ท้อปู้ตครูดพื้นไปตามถนนในมือขวาเขาถือกระบอกไปฉายเขาโยนมันเล่นสองสามครั้ง
ไม่สูงนัก ครั้งสุดท้ายมันตกลงพื้น ฉันได้ยินเขาสาปแช่งกระบอกไฟฉายแล้วสับท้ายไป
โค้งถนนมืด

พระจันทร์หายเข้าไปในกลีบเมฆอีกครั้งหนึ่ง เป็นจังหวะที่หมาสองตัววิ่งไล่กันมา
ฉันล้วงเอาเนื้อย่างออกมาจากกระบอกลงไปใส่เสื้อคลุมโยนไปให้ตัวสีน้ำตาลทางกุดสองชั้น มันหยุด
อยู่กับที่มองดูก้อนเนื้อ กระดิกหางเดินเข้าไปคาบไว้แล้ววิ่งไป ตัวสีดำเดินดมกลิ่นวน
เป็นวงกลม ฉันคิดนิ้วเรียกชูก้อนเนื้อขึ้นสูง มันวิ่งเข้ามาหาแท่งคอขึ้นคาบเนื้อมือซ้าย
ฉันปล่อยก้อนเนื้อหล่นใส่ในปากมัน มีปลายแหลมเสยเข้าที่ลำคอสุดแรง จนฉันได้ยินเสียง
มีดผ่านหลอดลม ไม่มีเสียงร้องมันล้มพับลงทันที เมื่อฉันชักมีดออกเลือดของมันทะลักออก
มาในความมืดไม่เห็นสีแต่ได้กลิ่น ฉันเหลียวไปมองรอบบริเวณหญิงชายคู่หนึ่งเดินกอดเอา
กันไปทางโรงแรมคงเป็นกะเหรี่ยงราคาถูกับเด็กวัยรุ่น ตำรวจคนนั้นเดินหายไปตามตลาดได้รุ่ง

ยังไม่กลับมา รถทัศนาคันหนึ่งแล่นผ่านสวนสาธารณะไป คนบนรถส่งเสียงเอะอะ
คนดำแม่กัณฑ์ดังมาจากรถ

ความมืดกลับเข้ามารวมตัวกับความเงียบอีกครั้งหนึ่ง ลมหนาวพัดมาจาก
ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ฉันไม่รอโอกาสที่มีอยู่ผ่านไปลากศพหมาดำตรงไปยังฐาน
อนุสาวรีย์ ในระยะ 30 กว่าก้าววิ่งก็ถึงฉันรีบหลบไปอยู่ทางด้านหลัง ซึ่งมีดีกว่าทาง
ด้านหน้า ไม่มีใครผ่านมาเลย เสียงยามเคาะระฆังดังมาแต่ไกล เป็นเวลาตีหนึ่ง
ฉันลากศพเจ้าหมาดำป่ายป็นขึ้นไปบนอนุสาวรีย์อย่างยากลำบากและฉันได้พบว่ารูปปั้นนั้น
เหมือนฉันมาก แม้ว่ามันจะใหญ่กว่าฉันถึงสองเท่า พวกเขาช่างพิเนิจพิจารณาปั้นรูปร่าง
ฉันได้เหมือนแต่ไม่มีใครสามารถจำลองวิญญานของฉันไปได้

ฉันคิดว่าการหลอกประชาชนมีมานานแล้วดูเหมือนว่า เขาจะได้รับความร่วมมือจาก
ประชาชนด้วยดี ฉันป็นขึ้นไปยืนอยู่บนหัวเข่าข้างขวาของรูปปั้นมือซ้ายเหนียวป็นไว้ใช้
มือขวาถือมีดแหวระ้างซากศพหมาดำล้วงเอาไขมันออกทาว้วยวะทั้งหมดทั่วทั้งหุ่นรูปปั้น
กลิ่นเลือดคละคลุ้ง ฉันจะเอาเจียนออกมาตั้งหลายครั้ง พยายามอดใจสู้ต่อไป จนในที่สุด
ฉันสามารถเอาซากหมาสีดำเสียบบนดาบปลายป็นได้ ความต้องการของฉันเพียงพอแล้ว
จึงรีบกลับลงข้างล่างรีบไปจากที่นั่นให้เร็วที่สุด ก่อนจะหันกลับมาดูและพบว่าอนุสาวรีย์
ของฉันซึ่ง เวลานั้นมันเป็นเพียงรูปปั้นทหารถือป็นติดดาบเสียบหมาเน่าตัวหนึ่งเท่านั้นอย่างสะใจ
ฉัน เดินถือมีดเปื้อนเลือดไปบนท้องถนนภายหลังจากการทิ้งคำอธิบายกับประชาชนเรียบร้อย
แล้วฉันรู้สึกมีความสุขที่ทำความจริงให้ปรากฏออกมาต่อสาธารณชนพຽนี้เข้าประชาชนจะ
ตื่นขึ้นจากเตียงนอนและพบว่าอนุสาวรีย์วีรบุรุษของเขานั้นมีหมาเน่า ๆ ตัวหนึ่งเสียบอยู่
ด้วย เขาจะได้เรียนรู้ว่าวีรบุรุษนั้นไม่ได้อุบโลกนขึ้นได้ง่าย ๆ

"พลทหารดอกไม้ สีขาว จะเป็นเพียงขอทานหรือทหารหนีสงครามเท่านั้น"
ฉัน เดินไปข้างหน้าสู่ความมืดที่สว่างแล้วตาของฉันเบิกกว้าง ปากของฉันยิ้มเย้ย จมูก
ของฉันดูดดมความหอม เข้าสู่ปอด หูของฉันอ้ออิงด้วยเสียงหวีดหวิว เท้าของฉันเดิน

ภายหลังจากที่ฉันมาไกลเกือบจะถึงทิศที่ดวงตะวันขึ้นฉับพลัน เสียงนกหวีดเป่าดังกระชั้นถี่ดังไล่หลังฉันมาเป็นเสียงเดียวที่ฉันได้ยิน ฉันคงเดินต่อไปเรื่อย ๆ เสียงคนวิ่งตามหลังมา ฉันหันกลับไปดูพบว่ารถตำรวจคันหนึ่งจอดอยู่ข้างฉัน ตำรวจในเครื่องแบบสองคนลงมาจากรถอย่างรีบร้อน ตรงเข้ามาคว้ามือของฉันไว้แน่นด้วยอุ้งมือของเพด็จการแต่ขาดอำนาจของเขา คนหนึ่งส่องไฟใส่หน้าจนตาฉันพร่า ทั้งยังตะโกนใส่หน้าจนได้กลิ่นน้ำลาย เขาร้องถามทั้งที่อยู่ใกล้ฉัน

“แกถือมีดมาจากไหน” ฉันไม่ตอบ มีนงตำรวจที่กอดรัดฉันอยู่ข้างหลังรัดฉันแรงขึ้นจนเจ็บแขน เขาใช้มือข้างหนึ่งจิกผมและกดหัวฉันลง ตำรวจคนที่อยู่ข้างหน้าเอากระบอกไฟฉายตีหัวฉันเต็มแรง

“ฉันถามแกว่าถือมีดมาจากไหน แกไปทำอะไรมา” ฉันมองไม่เห็นหน้าเขาทั้งสองคน

“ผมมาจากอนุสาวรีย์” ยังไม่ทันที่ฉันจะพูดจบถูกแจมมือก็พันธนาการแขนฉันไว้ ฉันถูกผลักให้เข้าไปในรถ ตำรวจคนที่ใส่กุญแจมือถือปืนสั้น เขาเข้ามานั่งข้างฉันคนนั่งหน้าเข้า เกียร์รถแรง ก่อนปล่อยครัชรถพุ่งไปข้างหน้า ฉันไม่รู้ว่ามีดที่ถืออยู่ในมือถูกปลดไปเมื่อไหร่ อาจจะเป็นตอนที่สองคนกระโดดรัดฉัน เวลานั้นมันวางอยู่ที่นั่งหน้ารถทอดด้วยกระดาษสีขาวมองเห็นเลือดหมาสีแดงเปื้อนอยู่ ฉันเองก็เพิ่งเห็นว่าเลือดหมาเป็นสีแดง

ตำรวจทั้งสองพาฉันไปไกลมากไม่พูดอะไรกันเลยใบหน้าเครียดเท่ากับความเร็วของรถ เสียงวิทยุตำรวจส่งสัญญาณ ไม่อาจจะแปลความได้ ฟ้าทางทิศตะวันออกแดง เรือรถแล่นเข้ามาในเมืองมุ่งไปยังสวนสาธารณะ ในที่สุดฉันก็กลับมาที่เดิมที่นั่นฉันพบว่า มีเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นผู้ใหญ่และผู้ว่าราชการจังหวัดตำรวจผู้น้อยและประชาชน เป็นจำนวนมากรอคอยอยู่ก่อนแล้วรอบอนุสาวรีย์ ฉันคิดว่าพวกเขาพากันมาดูงานมหกรรมที่ฉันจัดแสดงเมื่อคืน รถตำรวจแล่นเข้าไปจอดไม่ห่างไปจาก

บริเวณผู้คนมุงกันอยู่มากนัก พลตำรวจหลายสิบนายตรุกันเข้ามารอบรถไว้ ผูกคนแตกตื่นแห่แทนกันมาที่รถซึ่งมีฉันนั่งอยู่ ตำรวจสองนายที่จับกุมฉันลากฉันลงจากรถเข้าไปรายงานยังนายตำรวจและผู้ว่าราชการจังหวัด ซึ่งกำลังยืนปรึกษากันอยู่ท่าทางเคร่งเครียด คนทั้งสองเผยยิ้มเล็กน้อยเมื่อตำรวจคนนั้นรายงานเสร็จเขาหันมามองที่ฉัน ฉันมองเห็นซีดาก่อนสีเหลืองในเบ้าตาซ้ายของนายตำรวจใหญ่ เขาเดินเข้ามาตั้งใจว่าจะบอกเขาเป็นครั้งแรกแต่ดูเหมือนว่าเขาไม่มีอารมณ์ที่จะรับฟังเรื่องราวอะไรจากฉันมากมายนัก เขาตรงเข้ามาหยุดตรงหน้ามือหนึ่งตบลงที่หน้าฉันเต็มแรง ฉันเซสองสามก้าว พลตำรวจสองนายเข้ามาวิ่งไว้ ฉันเห็นพระอาทิตย์โผล่ขึ้นมาหลังคาศึก เสียงผู้คนให้ร้อง จับความไม่ได้

"มึงหาเรื่องตายเสียแล้ว" นายตำรวจกล่าว ซีดายังไม่หลุดไปจากเบ้าตูดเหมือนเขาจะไม่รู้ด้วยว่ามันอยู่ที่นั่น "มึงไม่รอดแน่" เขาขบกรามนูน ฉันมองที่หน้าเขาที่ฉันอยากจะทำเรื่องซีดาของเขา ดูเหมือนว่าผู้ว่าราชการจังหวัดและนายตำรวจคนอื่นก็ เห็นแต่ไม่มีใครพูดนอกจากทำหน้าที่กันหมด ฉันถูกนำมาที่นี่ทำไม และทำไม ใครต่อใครกระทำต่อฉันอย่างรุนแรง

ทำไมฉันไม่เข้าใจ เมื่อเช้าวานนี้พวกเขากระทำต่อรูปปั้นของฉันเหมือนมนุษย์ผู้โง่งมภายใต้ประพืดต่อเทพสมมติแต่เวลานี้เขากระทำต่อฉัน ประดุจแมงดากระทำต่อกะหรี่ที่เนาแล้วคนหนึ่งแล้วเท่านั้น หรือว่าการที่พวกเขาต้องมาที่นี่กันแต่เข้าเป็นการตื่นเช้ากว่าปกติก็กลายเป็นว่าฉันเป็นผู้เรียกเขามาขณะที่พวกเขากำลังสอดใส่อวัยวะสืบพันธุ์ลงในตัวกันและกันอย่างนั้น สิ่งทำให้พวกเขาโกรธแค้นมาก เพียงเช้าวันหนึ่งเวลาเปลี่ยนผู้คน เปลี่ยนมติมหาชนไปได้มาก ฉันไม่เคยคำนึงถึงข้อนี้มาก่อนเลย

ที่อนุสาวรีย์ ตำรวจสามนายกำลังปลดซากศพหมาดำ อีกสองคนใช้ท่อน้ำจากรถดับเพลิงฉีดล้างเลือดและอวัยวะของหมาดำจากรูปปั้น เขาใจร้อนด่วนเอาคำอธิบายของฉันลงมาทำไม

"แกเป็นคนเอาหมาไปใส่อนุสาวรีย์ใช่ไหม" ผู้ว่าราชการจังหวัดร่าง
อวบป้อมถามฉัน ศีรษะของเขาเอียง ล้วงมือเข้าไปในกระเป๋ากางเกง ฉันมอง
เห็นเขาเกาลูกอ๊นท์อย่างสะใจ

"ใช่" ฉันตอบ

สิ้นคำพูดของฉัน ผู้ชนที่รายล้อมกันอยู่ไม่น้อยกว่าสามร้อยคนบีบตัวกัน
เข้ามา พวกเขาต้องได้ยินคำสารภาพของฉันถนัด ตำรวจสืบกว่านายรีบตีกำลัง
รอบฉัน เขาคงรู้ว่าหากไม่ทำเช่นนั้น อะไรจะเกิดขึ้น ตำรวจสองคนพยายามจะ
รั้งตัวฉันกลับไปที่รถ แต่ผู้ชนได้เข้ามาปิดไว้หมดทุกทาง เสียงตะโกนโถมมา

"เอามันมาประชาทัณฑ์"

ฉันได้ยินเสียงร้องซ้ำแล้วซ้ำอีก ตำรวจพยายามปฏิบัติหน้าที่อย่าง เข้มแข็ง
ประชาชนอื้ออึง กระชับวงล้อมเข้ามาอย่างรุนแรง ตำรวจทั้งสิบนายหันหลังชนฉัน
ฉันรู้สึกร้อนและเหงื่อออกมาก จึงตะโกนออกไป

"ไอ้โง่ อนุสาวรีย์นั้นมันใครรู้ไหม ฎีแหละพลทหารดอกไม้ สีขาว"

ฉันตะโกนซ้ำซาก พยายามบอกให้พวกเขาเข้าใจ ไม่มีใครสนใจฟังคำพูดของฉัน
ตำรวจที่ตรึงกำลังล้อมฉันอยู่ถูกพลังผู้ชนดีแยกออกจากกัน ประชาชนผู้มีความมืด
บังตาพุ่งตรงถึงตัวฉันช่วยกันยื้อยุด รุมทั้งฉันด้วยมือไม้และตีน ฉันล้มลงพยายาม
บอกพวกเขาว่าฉันเป็นใคร เขาควรจะทำลายรูปปั้นกลวงไม่ใช่ทำลายฉัน แต่
ทุกอย่างเข้าไปเสียแล้ว กระแสคลื่นแห่งความบ้าคลั่งได้ครอบงำพวกเขาไว้นาน
เกินที่พระอาทิตย์จะส่องแสงถึง ฉันนอกรออยู่ใต้พวกตีนของเขา และฉันมองไม่เห็น
อนุสาวรีย์ของฉันอีกเลย

มนุษย์ข้อมือ

สุวัฒน์ ศรีเชื้อ

เขาค้นหลังให้กับแสงตะวัน พันทนาการด้วยเวลาจากโลกใหม่ เขาไม่รับรู้ การเดินทางของดวงอาทิตย์ ดวงจันทร์ และดวงดาวทั้งมวล เขาปฏิเสธที่จะหยุด ตัวเองใต้ต้นมะขามหรือคำทำนายของพระภิกษุในยุคเก่า เขาคำนิ่งอยู่แต่กับวัสดุที่ เคลื่อนตัวอยู่บนข้อมือเท่านั้น มันรัดแน่นอยู่ที่ข้อมือข้างซ้าย หมุนตัวเองวนขวาไปรอบ ๆ ส่งเสียงดังเป็นจังหวะ มองเห็นร่างกายบางปรูโปร่ง กลไกของมันฝังตัวอยู่ด้วยวัสดุ ราคาแพงเพื่อการเดินทางอันสมำเสมอเสียบขาดและซื้อตรงระหว่างความปรารถนาของเขา กับมันร่วมกัน นักธุรกิจผู้สับสนในความสัมพันธ์ที่ต่อเพื่อนมนุษย์ มันเป็นอวัยวะส่วน ที่ ๓๓ ของเขา มันเกาะตัวนิ่งแน่นอยู่กับเนื้อแขนมาเป็นเวลาสามสิบปีสายเลือดและ สายใยของมันผสมผสานกลมกลืนกัน สนิทกับผิวเนื้อของเขาและไม่เคยแยกออกจากกัน แม้เพียงวินาทีหนึ่งหรือจังหวะหัวใจเต้น เขาสืบเท้าไปตามฟุตปาธอย่างเร่งด่วน รู้ชัดว่ากระดูกที่หัวเข่าหมุนกลับไปกลับมา เขาถลกแขนเลี่ยมองดูอีกครั้งหนึ่ง "เหลือ เวลาอีก 180 วินาที 179 วินาที 178 วินาที ฉันจะต้องรีบไป 173 วินาที 172 169 ฉันจะต้องไปให้เร็วกว่านี้ 165, 163 ฉันจะต้องรีบไป วินาทีต่อวินาที ชีวิตฉันอยู่ระหว่างนั้น ฉันจะต้องรีบไป"

เขาบอกตัวเอง การหายใจอย่างอึดอัดบนท้องถนนที่อัดแน่นไปด้วยยวดยาน และฝูงคนสับสน เบื้องหน้าเมื่อเขาจ้องมองดูมันก็พบว่ามันได้รอคอยสายตาของเขาอยู่ ก่อนแล้ว มันเริ่มเยาะเย้ย และเดินทางเป็นวงกลม "เรามาเดินทางแข่งกัน"

มันโอดทิ้งพ้อที่จะทำร้ายเขา เขาทำได้เพียงยิ้มในความเสียดเย็นของ อวัยวะส่วนใหม่ และเร่งการเคลื่อนไหวยุทธะซับซ้อน เขายัดตัวเข้าไปในรถความเร็วสูง

"มาเรามาแข่งกัน"

เขาพูดกับกาลเวลา ปลดเกียร์จากหนึ่งถึงสี่ ในเวลาสองสามวินาที หน้าปัทม์แห่งความตายขีดเส้นแดงทะยานตัวขึ้นสู่ตัวเลขที่เจ้าหน้าที่จราจรต้องห้าม "111 วินาที ฉันจะต้องรีบไปให้ทัน 50 ไมล์ต่อชั่วโมง 105 วินาที ฉันจะต้องไปให้ได้เร็วกว่านี้ 70 ไมล์ต่อชั่วโมง ฉันจะต้องชนะมัน 91 วินาที 80 ไมล์ต่อชั่วโมง 120 ต่อ 80 130 ต่อ 1 ฉันจะต้องชนะ" พูของเขาแว่วได้ยินเสียงล้อยางบดกับพื้นถนนคอนกรีต เขาปลดเท้าออกจากท้ายล้อกดคันส่งน้ำมันให้จมตัวลงไปอีก ในบางครั้งของการเดินทางรีบด่วน ล้อยางทั้งสี่ของเขาขับเคลื่อนผ่านไปบนร่างหมาข้างถนน มันถูกชนกระเด็นใส่ทะเลสาบสกปรกของเลือด ในบางจังหวะที่กลไกธุรกิจผิดพลาดรถยนต์เหล็กของเขาวิ่งเข้าชนเนื้องามมนุษย์บนฟุตปาท กระจุกกระจายเลือดกระเซ็นเปรอะกระจกหน้ารถ เขาหยุดความเร่งด่วนลงชั่วคราว หยิบเข้คขึ้นมาเขียนด้วยปากกาหมึกซึมความยาวเพียงเจ็ดเซนติเมตร ยืนยันให้กับญาติของผู้ตายหรือเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง แล้วเขาก็จะเริ่มต้นเดินทางหนีประชาชนต่อไป "มันยังคงทำทนายเขาอย่างมั่นคง"

"มาเรามาแข่งกัน อย่าได้หยุด ชีวิตฉันไม่เคยหยุด ฉันเป็นตัวแทนที่มีชีวิตอยู่"

"87 วินาที ฉันจะต้องรีบไปให้เร็วกว่าจังหวะหัวใจทำงาน 75 ไมล์ต่อชั่วโมงฉันจะต้องเดินทางลวงหน้าแก ฉันยังมีเงินสดอยู่ในธนาคารของชนชั้นศักดินา ฉันมีสิทธิจะเร่งรีบได้" ในระบบทุนนิยม บางช่วงของการเร่งร้อน เขาได้ยินจังหวะการทำงานของหัวใจขึ้นมาสอดคล้องกับทำนองของมัน ขณะอยู่บนบันไดเลื่อน ยืนนิ่งอยู่ในลิฟท์ นั่งตรวจงานอยู่บนเครื่องบินโดยสารแบบล่าสุด หรือโทรศัพท์ขณะเข้าส้วม เขาเชื่อมั่นในชีวิตทั้งหมด เขามอบระบบทั้งหมดของลมหายใจให้กับมัน

"ผมจะใช้เวลาชีวิตทั้งหมด 4 นาที 30 วินาที หากไม่มีการเยี่ยวเพิ่มเติม"

" . . . "

"ผมจะพบคุณในอีก 20 นาทีข้างหน้า ไซ้ ถ้ารถยนต์ไม่ติดไฟแดงกว่าสองครั้ง คุณหัวเราะเยาะผมอย่างนั้นหรือ ชีวิตที่ต้องขึ้นอยู่กับไฟเขียวไฟแดง คงเป็นเรื่องที่ตลก สิ้นดี"

"เงินทำให้ผมเดินทาง ชีวิตทำให้ผมมีพันธนาการ ไฟแดงอาจจะหยุดผมอยู่กับที่ แต่เมื่อมันยังอยู่บนข้อมือผม ผมจะหยุดนิ่งไม่ได้ ไซ้สิผมรู้ว่าผมถูกกำหนดให้เกิดขึ้นมา แต่ที่ทารมที่สุดผมรู้สึกว่าคุณถูกกำหนดวินาทีของการมีชีวิตอยู่ด้วย ผมจะต้องรีบไซ้มันให้หมด และให้คุ้มค่าที่สุด ผมต้องการ . . . ไซ้ . . . ไซ้ . . . ไซ้ ไซ้มันกำลังเดินทางอยู่ตลอดเวลา ผมจะแข่งกับมัน คุณก็รู้ว่ามันร้ายแรงกว่าระเบิดเวลาทุกชนิด"

24.00 น. เขาหยุดธุรกิจทางการเงินชั่วคราว เมื่อได้รับรู้ว่าพลังงานส่วนงามกำลังจะปะทุออกมาตามกฎเกณฑ์ที่เขาเชื่อ

"ผมจะปล่อยมันออกมาทุก 48 ชั่วโมง ให้มันหลั่งไหลออกมามากที่สุดเท่าที่ผมจะเกร็งกระดุกมันออกมาได้ มันให้ความสุขสมแก่ผม" เขาลงนอนแก้มข้างเดียวที่คลุมสีแดงข้างในมีน้ำบรรจุอยู่ เขาได้ยินเสียงน้ำข้างในกายกระฉอก นิ้วมือเริ่มเกร็งที่ละนิ้ว ยึดกันนุหรีทั้งพลิกกายคว่ำส่ายกันถี่ยับก่อนหยุดพัก ถอนหายใจลึก

เสียงกริ่งที่ประตูห้องดังขึ้น "เข้ามาได้" เขาร้องบอกประตูห้องเคลื่อนออกจากกัน หลิงใสเกษิแห่งยุคสมัยก้าวเข้ามา เขาไม่ได้หันไปมองหล่อนเลยนอกจากพูดถึงโครงการทั้งหมดที่ควรจะเกิดขึ้นตามความต้องการของเขา เขาดูข้อมืออีกครั้งหนึ่ง

"ผมมีเวลาให้คุณ 45 นาทีเท่านั้น ฟังผม ผมเตรียมเงินจำนวนที่คุณต้องการไว้ในซองสีชาวนนโตะ ผมให้เวลาคุณเปลี่ยนผ้า 5 นาที ปรับตัวให้เข้ากับผม 5 นาที เริ่มต้นเล่าโลม 5 นาที ทุกอย่างคุณต้องจัดการเองทั้งหมด ผมเปลี่ยจากงานประจำ เหลือเกิน อาจจะลำบากหน่อยนะ คุณเหลือเวลา 30 นาที 5 วินาทีหลังเอาไว้

สวมเสื้อผ้าและออกไปจากที่นี่ ตกกลางคืนมีเวลา 25 นาที สำหรับจะรีดเอามันออกไป จากตัวผมให้หมด ต้องให้หมดรู้ไหม 60 วินาทีเป็นหนึ่งนาที คุณเคยมีสถิติเคลื่อนไหว กับกับแขกเท่าไร ผมให้โอกาสคุณ 40 ครั้งต่อนาที สรุปลแล้วคุณมีโอกาส 800 จังหวะสำหรับดูคนนำออกจากตัวผมใส่ตัวคุณ คุณจะเอามันไปล้างทิ้งที่ไหนตามใจคุณเข้าใจ ที่ผมพูดใช่ไหม เริ่มได้. . ."

เขาพบตัวเองว่า ระบบทุกระบบของร่างกาย ยังไม่เข้าสู่สภาพเดิม ถอนนิ้วมือที่ขมูมเตี้ยงนอนออกลุกขึ้นอย่างโรยแรง หายเข้าไปในห้องน้ำเมื่อกลับออกมา ระบบเดิมกลับเข้าสู่สามัญสำนึกของเขาพรุ่งพรู คืนนี้ 1 นาฬิกา เขามีสัญญาแก่นักธุรกิจ ต่างแดนด้วยวงเงินจำนวนหลายสิบล้าน เขามองไปรอบห้องหญิงโสเภณีหายไปแล้ว ลับปล้นเมื่อดูข้อมือซ้าย ทุกอย่างแทบจะชะงักงัน นาฬิกาข้อมือของเขาหายไปเป็น เรื่อง อัศจรรย์เขารีบค้นหามันทั่วห้อง อารมณ์เครียดเข้ามาทะลวงความขี้นบานของเขาหมดสิ้น "มันหายไปทางไหน" เขาร้องตะโกน มือตะกุกตะกายรื้อของกระจัดกระจาย ดวงตา เบิกกว้างเพ่งมองดูที่ข้อมือซ้ายที่ว่างเปล่ามีแต่ขนแขน มันไม่เคยอยู่ในลักษณะนี้มาก่อน เขาพนมมองเห็นข้อมือของเขาเป็นเช่นนี้ไม่ได้ มันเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของเขา เขาทรุดตัว ลงกับพื้นความกระสับคั้ทั้งหมดหายไป

" "

เขาดำแม่หญิงโสเภณี

ในห้องนั้นเหลือแต่ความนิ่ง เขากำมือมัน สะอื้นให้ เขารักนาฬิกาเรือนที่หายไป มาก เขารู้สึกว่าตัวเองสูญเสียเวลาทั้งหมดไป ไม่มีนาฬิกาเรือนไหนจะรู้จักเขาได้ดี ไปกว่านาฬิกาข้อมือซ้ายที่หายไป ความเจ็บปวดก่อนสุดท้ายถูกกลืนลงคอ หูของเขา แว่วได้ยินเสียงคุ่นเคยดังแผ่วเบา

ตึก ตึก ตึก ตึก ตึก

เขาเงี่ยหูฟังอย่างตั้งใจ รีบค้นหาที่มาของเสียง ความหวังที่ว่านาฬิกาของเขา

ยังไม่ถูกหญิงโสเภณีขโมยไปกลับมา แต่ภายหลังการแสวงหาอย่างละเอียด เขาพบแต่
ความว่างเปล่า ไม่มีสิ่งใดที่จะปรากฏว่าเป็นเจ้าของเสียงนั้น

ดึก ดึก ดึก ดึก ดึก

เขานั่งลงอย่างสิ้นหวัง ประสาทส่วนหูตึงเครียด จนได้ยินการไหลของ
เส้นเลือด การขยับตัวอันยาวนานยังดังอยู่ประสานไปกับจังหวะการเต้นของหัวใจ

ดึก ดึก ดึก ดึก ดึก

เขามองข้อมือซ้ายที่เป็นรอยขาววม ขนแขนบริเวณนั้นเอนระนาบไปกับ
ผิวสีคล้ำ

ดึก ดึก ดึก ดึก ดึก

เขามองจ้องที่แขนดวงตาเบิกกว้างถึงที่สุด เขามองเห็นคนที่อยู่บนข้อมือซ้าย
สามเส้น เส้นหนึ่งชี้ตรงแนวแน่ อีกเส้นหนึ่งหมุนเป็นวงกลมตรงจุดศูนย์กลางจุดเดียว
กับที่นาฬิกาเคยอยู่ มันเคลื่อนที่อย่างสม่ำเสมอ

ดึก ดึก ดึก ดึก ดึก

เขายกข้อมือขึ้นพบกับหู

ดึก ดึก ดึก ดึก ดึก

เสียงมันมาจากที่นี้เอง เลือดในกายเขาเย็นเฉียบ ขนบนข้อมือยังคง
เคลื่อนที่ต่อไป ส่งเสียงแผ่วเบา "นาฬิกาสามสิบปีของเขาหายไปพร้อมกับหญิงโสเภณี
เหลือไว้แต่ขรึมรับช่วงการเดินทางต่อเนื่อง" อีก 15 นาทีถึงเวลานัดหมาย ขนบน
ข้อแขนบอกเวลา

"ฉันจะเชื่อแก ฉันจะเชื่อแก"

เขารีบสวม เสื้อผ้าออกไปจากห้องนั้น เพื่อพบกับการพิสูจน์อันยิ่งใหญ่

เขาหยุดหนึ่งเป็นท่อนเมื่อพบว่าเขาได้มาตรงเวลานัดหมายพอดีในห้องสี่เหลี่ยม
นักธุรกิจนายทุนหันมาจ้องมองดูเขา ทุกคนเหลือบมองดูนาฬิกา เขามองเวลาที่ขนาบน
ตนเอง

เขามั่นใจในชนซึ่งขดอยู่ใต้นาฬิกามาเป็นระยะเวลาถึงสามสิบปี บัดนี้ชน
ได้เดินทางแล้วมนุษย์ข้อมือทุก ๆ คนจะต้องมีชนในเวลาไม่ช้าชนแห่งกาลเวลาได้พิสูจน์
ตัวของมันทันที มันมีชีวิต เขาย้ำกับตัวเอง

"ฉันจะเชื่อฟังแก ชนแห่งกาลเวลา เดินทางต่อไป ฉันได้พบแกแล้ว
อยู่ที่ข้อมือของฉัน เราจะเดินทางไปด้วยกัน แกบอกจังหวะให้กับฉัน ฉันจะให้ชีวิต
กับแก เรามีเวลาไม่มากนักแก่ก็รู้ รีบทำอะไร ๆ เข้าเถอะ ฉันต้องการพักผ่อน
แต่แกไม่มีเวลาเสียแล้ว แกจะไม่มีวันได้หยุดเหมือนผู้คน เขาจะล้มตายกันเรื่อย
และเกิดขึ้นใหม่ในช่วงชีวิต 24 ชั่วโมง เดินทางต่อไป"

เขาคือมนุษย์ 24 ชั่วโมงพลเมืองของโลกอุตสาหกรรม นั่งลงบนเก้าอี้ไฟฟ้า
ดื่มกาแฟ สายตาพาดไปมาที่รายงานข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน

"ข่าวการเมืองทำให้กาแฟขม คดีข่มขืนทำให้ผมต้องเคี้ยวกาแฟก่อนกลืน
ข่าวการเดินขบวนของนักประท้วง ผมรู้สึกว่าคุณเองกำลังดื่มยาพิษ ข่าวการตาย
ของผู้คน ผมรู้สึกว่าโลกเปลี่ยนแปลงตัวบุคคลตลอดเวลา" เขากลืนน้ำลายลงถ้วยกาแฟ
แล้วยกขึ้นดื่มจนหมด "การปฏิบัติของผู้คนจะไม่มีที่สิ้นสุด คนกำลังจะตายจะได้เรียนรู้"
เขามองดูขนาบนเคลื่อนที่

"ผมอยากจะจากโลกนี้ไปสร้างโลกใหม่ การปฏิบัติไม่ได้ให้อะไร นอกจาก
ความตายและวีรชน"

"ผมกำลังจะกบฏต่อวีรชน มันไม่ใช่เรื่องผิดถูกเลยตราบดีที่ขนาบนยัง
ทำงาน วีรชนยุคใหม่ถูกจองจำด้วยกลไกของกาลเวลา แกสิ ชนแห่งกาลเวลา
แกกำลังจะชนะ แกจะได้เป็นศาสดาของคนรุ่นใหม่อย่างแท้จริง ศาสดาเก่า ๆ

จะถูกนำไปเผาไฟ แกะจะเป็นศาสดาใหม่ของมวลชน”

เขารำพึงสุดท้ายก่อนจะล้มตัวลงนอน

โครงสร้างของจังหวัดได้มาถึง คือวันแห่งความผันแปรเข้ามาเยือนมนุษย์ ผู้ได้รับข้อมูลทางกาลเวลามากที่สุดย่อมได้เดินทางไปพบมันก่อน เขานอนฝันร้ายอยู่บนเตียงไฟฟ้าที่สามารถควบคุมความร้อนหนาว นุ่มและแข็งได้ เสียงนาฬิกาจากโลกใหม่กระหึ่มขึ้น เมื่อเปลือกตาของเขาปิดมันลง เสียงกรรโชกกระชั้นรุนแรงดังอื้ออึง หนแรกมันแว่วมาจากเสียงเคาะเกราะของคนป่า มันดังใกล้เข้ามาอีก ตั้งอยู่ใต้ล้อรถไฟ ใกล้เข้ามาเรื่อย ๆ จนกลายเป็นจังหวัดกระทุ้งของคนตรีสมัยใหม่ เขารู้สึกว่านัยน์ตาทั้งสองข้างกำลังโคจรเป็นวงกลมจากทางขวาไปทางซ้าย จังหวัดเดียวกันกับลมหายใจ ลื่นในปากหมุน ทุกอย่างในตัวหมุน หมุน หมุน เหมือนนาฬิกา เขากลับมาที่กระจกเงา

และชายหนุ่มพลเมืองของอุตสาหกรรมแห่งกาลเวลา ก็จบชีวิตลงตรงนั้น
อย่างฉีกขาด

(2517)

อุบัติเหตุในรถกระดาศ

สุวัฒน์ ศรีเชื้อ

1. ผู้คนเริ่มออกกันมาที่อุ้งรถมากขึ้น คนงานในเครื่องแบบสีขาวเดินสวนกันไปมาหลุกหล่าน เสียงตะโกนทักทาย และเสียงคำรามของรถประจำทางสีขาวชะมุกขมอมที่จอดเรียงกัน เป็นทิวแถว กลุ่มคนที่จับกลุ่มอยู่อย่างกระวกระวาย หลายคนเฝ้ามองไปที่รถ พวกเขา กำลังรอคอยให้รถประจำทางคันใดคันหนึ่งที่อยู่ในแถว เลือกหัวพรรคออกมา

ชาย 2 คนที่ยืนอยู่นอกกลุ่ม ท่าทางหงุดหงิด คนที่ 1 ถลกแขนเสื้อขึ้นดูนาฬิกา ติด ๆ กัน 3 ครั้ง เขาหันไปจ้องมองเด็กกระเป๋าคู่ที่เดินขวักไขว่อยู่ในร้านขายข้าวแกง ประจำอุ้งรถ

ชายคนที่ 2 พูดกับชายคนที่ 1 อย่างกระสับกระส่าย เขากระซิบอุ้งกระดาศที่มีมือ ขวาท้าวอยู่อย่างระมัดระวัง ขณะรถเมล์สีขาวคันหนึ่งเคลื่อนออกมาจากแถว ผู้โดยสาร คนอื่น ๆ เร่งก้าวเท้าไปขึ้นรถจนหมด เหลือเพียงชาย 2 คน "จะขึ้นสายนี้ สายนั้น ออกจะขึ้นสายนั้น สายนี้ออก" คนที่ 1 พึมพำ

หญิงสาวคนที่ 3 เดินเร็วเข้ามาสมทบทางชายทั้ง 2 หน้าตาของหล่อนดูละมุนละไม ชาย 2 คนหันไปมองหล่อนที่หน้าอก และโคนขาซึ่งปกคลุมไปด้วยชายกระโปรงสั้น แล้ว หันกลับ แต่ชายคนที่ 2 หันไปหาหล่อนอีกครั้ง เพราะเมื่อครู่เขายังไม่ทันดูหน้า หญิงสาว ถอยหลังสองสามก้าวเมื่อรู้ว่าถูกมอง หล่อนเปิดอุ้งกระดาศสีน้ำตาลที่หิ้วอยู่ มองดู วัตถุในกระเป๋าคู่ หล่อนยิ้มที่มุมปากนิดหนึ่งก่อนบิดปากถึง และเฝ้ารอคอยรถประจำทาง

หล่อนอยากไปจากที่นี่ให้เร็วที่สุด ชายชู้ของหล่อนกำลังรออยู่กลางทาง หล่อนพึมพำ ในลำคอ ขณะที่ชายสองคนหันมามองโคนขาหล่อน เมื่อถูกลมพัดอย่างเอออจริงเอออจิ่ง หล่อนกระซิบกระเป๋าคู่หนีบเข้าใต้แขน ชายคนที่ 1 ถืออุ้งในมือขวามือ ชายคนที่ 2 ล้วง กระเป๋าคู่กางเกง เขาคล้าหาอะไรอยู่เพียงชั่วครู่ คนทั้งสามมองหน้ากัน แต่ไม่มีใครยิ้ม

2. รถเมล์สี่ขาพุ่งออกมาจากอุโมงค์เสียงครีคราด มาจอดตรงหน้าคนที่ 3 หญิงสาวขึ้นไปนั่งข้างหลังคนขับ ชายทั้ง 2 นั่งเบาะหลังสุด เด็กกระเป๋ารถเบ่านกหวีดดังลั่น ชายคนที่ 2 ถลึงตาใส่ รถยนต์กระตุกเป็นจังหวะแรง ๆ ก่อนแล่นออกจากอุโมงค์

หญิงสาวชำเลืองมองมาทางชายทั้ง 2 คน "อย่างแก ไม่ได้คำของฉันทหรอก" หล่อนคิดในใจ

ชายคนที่ 1 เอียงหน้าเข้าไปกระซิบบางอย่างกับเพื่อนเกี่ยวกับหญิงสาว แล้วหัวเราะ รถโถยสารหยุดที่ป้ายแรก ผู้ชาย 4 คนก้าวขึ้นมาทางประตูหลัง ทุกคนหัวอุ้งกระดาษอยู่ในมือ ท่าทางการแต่งตัวบอกได้ชัดเจนว่าพวกเขาทำงานอยู่บริษัทเอกชนขนาดใหญ่ ผูกไทสีและเส้นสายตะเกาเดียวกัน กระเป๋ารถตรงเข้าไปเก็บเงิน กระบอกเก็บตัวในมือ สับเข้าหากันดังระรัว ขณะรถแล่นขึ้นไปบนสะพานสูงด้วยความเร็ว รถเอียงวูบไปข้างซ้าย เมื่อสวนกับรถบรรทุกน้ำอัดลมบนสะพาน รถยังคงแล่นด้วยความเร็วสูง โดยไม่หยุดป้ายจอดประจำทางไปถึง 2 ป้าย คนขับรถเห็นมีคนยืนรออยู่ที่ป้ายมากเกินไป คนพวกนั้นพยายามโบกมือให้รถหยุด แต่เมื่อรถแล่นเลยไป เสียงตะโกนคำแม่คนขับดังไล่หลังมา

พนักงานขับรถนำรถเข้าจอดป้ายถัดไปมีผู้หญิงขึ้นมาอีก 3 คน รถกระตุกออกขณะผู้หญิงคนสุดท้ายก้าวขึ้นบันไดจึงทำให้หล่อนหงะหางยหลัง แต่มือของหล่อนไขว่คว้าเอาราวบันไดไว้ได้ หล่อนอุทานออกมารุนแรงก่อนจะรีบก้าวขึ้นไปบนรถ

"ตายท่าชะงะก็ดี สะตั้งอยู่นั่นละ" คนขับนึก เขาหันมามองหล่อนอย่างเฉยเมย

"พ่อมึงตายหรือไง" หล่อนสบถในลำคอ มองเห็นหน้าคนขับยิ้มเยาะทางกระจกหญิงทั้งสามเร่งมาทางหน้าชาย 4 คนที่ขึ้นเมื่อสักครู่

"อุ้งกระดาษอย่างนี้ กระหรี่แน่" เสียงกระซิบจากชายข้างหลัง

"เออสิวะ หนักหัวใครไหมละ" โสเภณีคนอ้วน โพล่งออกมา หล่อนหันมามองชายกลุ่มนั้นซึ่งนั่งหัวเราะชอบใจอยู่ข้างหลัง

"อีนี่แรด" เสียงชายสองคนม้าหลังสุดวิจารณ์โสภณี หญิงสาวที่นั่งหลังคนขับหันกลับมามองทางหลัง หล่อนต้องการรู้ว่าคำพูดนั้นหมายถึงใคร หล่อนพิมพ์ถือถุงกระดาษไว้ในมือมัน "เดี๋ยวได้เห็นตักัน"

"มายุ่งกับแม่ เดี่ยวตบตายท่า" หญิงโสภณีพูดสวนลมที่พัดเข้ามาในรถ

รถโดยสารสีขาวชะมุกขมอมยังคงวิ่งตามแสงแดดเข้าไปบนถนนซึ่งมีจุดไข่วัปลาสีขาวเป็นปื้น ๆ พาดกลาง อากาศข้างหน้ายังแจ่มใสอยู่ เพราะรถยังวิ่งอยู่ชานเมือง

3. รถโดยสารเดี่ยวรอบหอนาฬิกาก่อนจะเข้าจอดป้ายหน้าตลาดสด มีกลุ่มคนยืนรออยู่กลุ่มใหญ่ รถแล่นเลยไปจอดเพียงเล็กน้อยกลุ่มคนกลุ่มใหญ่ที่ป้ายก็แตกฮือ วิ่งเบียดเสียดตรงมาที่รถ เกิดการยื้อแย่งที่ประตูรถ เพียงอดีตใจใหญ่ รถก็เต็มไปด้วยผู้คนแปลกหน้าทั้งที่นั่ง ยืนโหน และห้อยอยู่ตรงประตูทั้งสองของรถ

อากาศเริ่มเปลี่ยนกลิ่นเป็นอันทึบ เสียงคุยเอะอะดังซบไปทั้งรถ เสียงนกหวีดของกระเป่าและเบรครดดังสลับกันไปทุกป้าย กลิ่นเหม็นอับ ๆ ผสมน้ำหอมหลายกลิ่นจากพวกผู้หญิงออฟฟิสกลิ่นไหลไปตามช่องว่างแคบ ๆ ระหว่างเนื้อต่อเนื้อ

รถจอดรับผู้โดยสารอีกสามป้ายจนล้นออกมาทางประตูซึ่งไม่มีทางจะยัดเข้า แม้จะใช้คืนซึ่งใหญ่กว่าประตูัดเข้าไป รถโดยสารสีขาวยังคงวิ่งไปตามจุดไข่วัปลาที่ลากนำหน้าแข่งรถหลาย ๆ คันที่แล่นด้วยความเร็วอยู่ทางซ้ายของถนน ผู้ชายหกเจ็ดคนโหนอยู่กับขอบประตู ขาและร่างอีกส่วนหนึ่งของพวกเขากวัดแกว่งไปมาอยู่ในอากาศ

"ท่านนายกรัฐมนตรียช่วยด้วย" เด็กหนุ่มคนหนึ่งตะโกนอย่างทะเล้น ทันใดรถถูกหยุดอย่างฉับพลัน เอียงวูบมาทางบันได เสียงคนขับตะโกนโหวกเหวกอยู่ทางหน้ารถกับแท็กซี่คันหนึ่งที่เลี้ยวตัดหน้ากระชั้นชิด

4. รถยังคงพุ่งต่อไปข้างหน้า แหวกควันเหม็นและเปลวแดดที่ระยิบขึ้นจากผิวคอนกรีตผู้โดยสาร 73 คนนั่งเจียบปล่อยให้ความเคลื่อนไหว เป็นหน้าที่ของล้อทั้งหกของรถ และหัวใจสี่ยิบ

"จอดป้ายหน้า" หญิงชราหลุดจากที่นั่งตรงกลางรถ เบียดผู้โดยสารที่ยืนโหนราว มาทางประตูหลัง รถยังแล่นในความเร็วปกติ

"จอดป้ายให้ด้วย" เสียงแหบพร่าของหญิงสูงอายุถูกลบด้วยเสียงรถยนต์

"จอดป้าย จอดป้าย จอดป้ายด้วยไว้ย" ชายคนหนึ่งที่ยืนอยู่ข้างหญิงชรา ตะโกนไปทางหน้ารถ คนขับ เบาเครื่องลงและพารถเข้าไปจอดที่ป้ายรถประจำทาง หญิงชรารีบแทรกตัวลงจากรถก่อนรถจะถูกกระตุกออกไป

5... "อย่างนี้ละ พ่อแม่พี่น้อง บ้านเมืองของเรามันกำลังจะเข้าสึญแล้ว รถราก็ติดจะไปไหนก็ลำบาก เป็นเพราะอะไรรู้ไหมก็พวกนักศึกษานั่นแหละมันเดินขบวน ไอ้คนพวกนี้มันทำให้ประเทศชาติเดือดร้อน"

ผู้โดยสารหลายคนหันไปมองทางซ้ายวัยกลางคนตรงกลางรถ เขามองตอบทุก ๆ คนและยิ้มอย่างอาการเอางาน ใบหน้าสีเหลี่ยมของเขาเครียดและผมสั้นเกรียน ในมือซ้ายหิ้วถุงกระดาษสีน้ำตาลเช่นผู้โดยสารคนอื่น ๆ

"เดี๋ยวมันประท้วงเรื่องนั้น ร้องเรียนเรื่องนี้ มันจะประท้วงเพื่อใคร ก็เพื่อพ่อมันนั่นไง ไอ้เมมาโง่งละ" ชายหน้าเหลี่ยมพูดอย่างเน้นถ้อยคำ

นักศึกษาฝ่ายซ้ายที่ขึ้นมาก่อนเขานานแล้วและโหนอยู่ข้างหน้า หันกลับมามองหน้าชายผมเกรียนนักปลุกระดมฝ่ายขวาบนรถ เมล์ นักศึกษาฝ่ายซ้ายขยับถุงกระดาษสีน้ำตาลที่อยู่ในมือ

"เอามันตีใหม่" เขากำลังซึ่งใจตัวเอง ขณะที่ผู้หญิงวัยกลางคนซึ่งนั่งอยู่ทางด้านขวามือช่องที่สี่เบือนหน้าออกไปนอกรถ หลอนคิดว่าได้พบคนประเภทนี้มาสองครั้งแล้วภายในระยะเจ็ดวัน

"คนพวกนี้ต้องการทำลายพลังนักศึกษาผู้นำนักศึกษาที่ป้ายรถ เบล้มันก็ทำแล้ว ผู้นำชาวมามันก็ทำแล้ว คราวนี้แผนการปลุกระดมบนรถโดยสารกำลังจะเริ่มขึ้น อยุ่" สตรีวัยกลางคนถอนหายใจลึก หลอนคิดว่าการเป็นอาจารย์ในมหาวิทยาลัยทำให้หลอน

ใจกว้าง หรือมองอะไรยุติธรรมกว่าชาวบ้านเพียงแต่มันทำให้หล่อนเจ็บปวดมากขึ้น เท่านั้น

นายสิบตำรวจโทที่นั่งอยู่ข้างหลังอาจารย์มหาวิทยาลัยยืมกระท่อมอยู่ในใจ เขาหันไปทางชายหน้าเหลี่ยม "พูดต่อไปซิ ไม่มีใครทำอะไรแก่ได้หรอก ฉันทอยู่ที่นี้ทั้งคน พูดต่อสิวะไอ้กร๊วก ว่าพวกเหี้ยนั่นมันระยำยังงออธิบายให้ประชาชนเขารู้ ศักดิ์ศรีของถูกเหยียบแค่นั้น" สิบตำรวจโทสูงอายุกระวนกระวาย มือขวาของผู้พิทักษ์สันติราษฎร์คลำป็นพอกอยู่ในช่องข้างเอว เขาไม่มีถุงกระดาษสีน้ำตาล

6. รถโดยสารสีขาวเป็นฝุ่นยังคงแล่นต่อไปบนถนนสีคล้ำที่มีจุดไข่ปลาเล็ก ๆ ลากเป็นทางยาวผ่ากลาง อากาศในรถเหม็นกลิ่นเหงื่อคนอาเจียน เมื่อรถแล่นเข้ามาในเมือง

หญิงพนักงานเสิร์ฟอาหารพยายามเบียดตัวชิดข้างรถ หล่อนสปีตัวให้พ้นจากมือชายแปลกหน้าที่อยู่บนม้านั่งเดียวกัน จริงอยู่หล่อนอาจจะเคยชินชอบกับการกระทำอย่างนี้ อยู่บ้าง แต่นั่นมันกับลูกค้าของหล่อนในร้านอาหาร ไม่ใช่บนรถเมลที่อัดแน่นไปด้วยผู้คนและน้ำคื่นเหียนเช่นนี้ มันทำให้หล่อนรู้สึกขยะแขยง อยากจะลงไปจากรถ แต่หล่อนก็คิดว่ามันน่าจะมีทางแก้ไขได้มากกว่านี้ ชายแปลกหน้าขยับมือจะลูบขาอ่อนของหล่อนให้ได้ หล่อนใช้วิธีจ้องหน้าเขาและมัดมือที่ขยำลงบนเนื้อขาอ่อนอย่างรุนแรง แต่นั่นก็ไม่ได้ช่วยให้ชายแปลกหน้าหยุดการกระทำของเขา พนักงานเสิร์ฟแห่งมองผู้โดยสารที่ที่นั่งอยู่กลางรถ มีผู้เห็นหล่อนถูกรุกรานหลายคนแต่ไม่มีใครแสดงท่าว่าจะหยิบยื่นความช่วยเหลือให้ นอกจากสีหน้าเหยยหัน ชายคนนั้นเบียดเนื้อของ เขามาชิดเนื้อขาของหล่อนอีก

"แต่ชอีกที ฉันทเอาแกจริง ๆ "หล่อนพูดอย่างขิงขัง นึกถึงของที่อยู่ในถุงสีน้ำตาลที่หล่อนที่หล่อนต้องนำมันติดตัวตลอดเวลาตั้งแต่เข้ามาทำงานในเมือง

6. เสียงระเบิดดังขึ้นติด ๆ กันห้าหกครั้ง ผู้โดยสารหุดลุกหุดขึ้นซุกมุนด้วยความตกใจ รถประจำทางคันนั้นจอดลงโดยฉับพลัน ที่จอดฟุตพาสข้างรถ นักเรียนอาชีวะพวกนักเลงหัดใหม่สี่ร้อยกว่าคนกำลังยกพวกเข้าช้ำกันกลางถนนตามเวลาปรกติ ท่ามกลางความแตกตื่นของประชาชนที่อยู่ในเหตุการณ์ เสียงฝีเท้าของชาตกรวิปริตวิ่งตามกันเป็นพรวน บนถนนรถทุกคันจอดนิ่ง เสียงระเบิดดังขึ้นอีกสองครั้ง กลุ่มควันสีขาวกระจายไปทั่วถนนครู่ใหญ่

เสียงไซเรนของเจ้าหน้าที่ตำรวจแห่ดั่งมาแต่ไกล รถปราบจลาจลประมาณแปดคันพุ่งเข้าไปยังกลางปะทะ ตำรวจปราบจลาจลสวมร้อยนายพลลงมาจากรถพร้อมด้วยไม้กระบองแก๊สน้ำตา และปืนปราบจลาจลกลุ่มนักเรียนวิ่งหนีกระจัดกระจายไปในหลืบตึกสองข้างถนน เพียงครูเดียวบนท้องถนนก็กลับสู่สภาพปกติ เหลือนักเรียนอาชีวะเพียงคนเดียวที่นอนตายอยู่บนฟุตปาธเท่านั้น

รถโดยสารแล่นต่อไป ท่ามกลางเสียงสาปแช่งของผู้โดยสาร ทุกคนลูบคลำถุงกระดาศสิน้ำตาล

"เห็นไหม จริงอย่างที่ผมพูดใช่หรือ เปล่าไอ้ทำราก็ทำยังกับบ้านเมืองไม่มีกฎหมาย นี่แหละไอ้พวกฝ่ายซ้ายที่มันจะยกบ้านเมืองให้คอมมิวนิสต์ กฎหมายมันไม่ใช่กฎหมาย" เสียงของชายหน้าเหลี่ยมดังกว่าใครทั้งหมด เขาพูดจนเกือบจะเป็นตะโกน นักศึกษาฝ่ายซ้ายที่ยืนอยู่ข้างหน้าล้วงมือควานเข้าไปในถุงกระดาศ

7. นางพยาบาลนั่งสงบเสงี่ยม หลอนไม่ได้พูดหรือออกความเห็น เช่นคนอื่นเลยในเรื่องนักเรียนอาชีวะยกพวกฆ่ากัน เมื่อสักครู่นี้หลอนกอดถุงกระดาศไว้แนบอก อารมณ์หวาดกลัวขึ้นถึงขีดสุด ริมฝีปากสั่นระริก หน้าหลอนซีดเผือดเมื่อรถแล่นห่างออกมาจากที่จลาจลได้มากแล้ว อาการของหลอนเริ่มดีขึ้นหลอนคิดถึงเงินที่พยายามเก็บหอมรอมริบจากการเป็นพยาบาลมาห้าปีว่า มันยังไม่ได้มากพอที่จะซื้อรถยนต์มือสองสักคันหนึ่งสำหรับขับไปทำงาน ภาพเด็กชายเคราะห์ร้ายเมื่อวันวานยังวนเวียนอยู่ในหัวนึกที่เจ็บปวดของหลอน เด็กชายเล็ก ๆ จากการปะทะของพวกนักเรียนอาชีวะ หลอนยังจำภาพมันสมองของเด็กชายที่ตายคนเมื่อวานนี้ได้ เคราะห์ยังดีสำหรับหลอนหลอนนั่งอยู่ทางหลังรถ จึงไม่ได้รับอันตรายใด ๆ เหมือนผู้โดยสารข้างหน้า

"ฉันไม่ยอมให้ใครมาทำอย่างนั้นกับฉันแน่" หลอนพิมพ์ภากระชับถุงกระดาศสิน้ำตาลของหลอนไว้มัน "ฉันพร้อมจะทำมันทันที"

"เป็นไง เป็นกันชีวะ" ชายสูงอายุที่อยู่ข้างหน้าหลอนหันมาพูดกับหลอน "ผมไม่ยอมตายกับไอ้ราคาเจ็ดสิบห้าสตางค์นี้หรอก" เขาล้วงมือคลำในถุงกระดาศที่วางอยู่บนตัก นางพยาบาลพนักงานรับค้ำมองดูถุงสิน้ำตาลชายหนึ่ง เคียงข้างด้วยความสงสัย

8. รถประจำทางสีขาวยาวแล่นเข้ามาติดไฟแดงที่สี่แยก หลายคนบนรถกระสับกระส่ายมากขึ้น พวกเขาจ้องหน้ากัน ไม่มีใครยิ้มให้ใคร ทุกคนเงยบและถอนใจ ได้ยินเสียงเครื่องยนตร์ครางครืดคราดอยู่ใต้ดิน

ทหารพรานพันคว้นบุหรีระเหยออกมาช้า ๆ ทางปาก เขาดึงหมวกปีกที่สวมอยู่หลบลบปิดหน้าฆ่า เลืองดูนักศึกษาชายผมยาวที่นั่งอยู่ข้าง ๆ ทหารพรานเอื้อมมือไปสะกิดเพื่อนที่นั่งอยู่ข้างหน้า "ดูสิกว่าตัวเมีย" นักศึกษาหนุ่มนั่งนิ่ง เขาก็มองดูตีนตัวเองที่ส่อร่องเท้า ยาง "เหยียบดินอีกทีกูเอามึงแน่" เขาสัญญากับตัวเอง และพยายามทำใจให้กล้าขึ้น แต่ทหารพรานก็เพียงใช้ดินที่หุ้มด้วยรองเท้าบูตเคาะจิ้งหะกักับพื้นรถเท่านั้น

"เอา โซเฟอร์ รีบ ๆ ไปหน่อยซิ ผมจะค่อยไปเดินขบวนที่สนามหลวง ฆ่าตายทำพิธีรยุทธค้ำผมแหลกอย่างนี้" ทหารพรานแสรังตะโกนดัง ทหารพรานที่นั่งหน้าหัวเราะชอบใจ นักศึกษาหนุ่มมองดูปืนเอ็ม 16 ที่ทหารพรานถืออยู่ระหว่าเขา และมองดูกระจกคาสีน้ำตาลที่ถืออยู่ในมือเขา

ยี่เอ๊ะ นี้คุณจะทำอย่างไร นั่งเฉย ๆ ซิทำไมต้องจับขาคันด้วย" เสียงผู้หญิงดังมาจากหน้าต่างรถ

"ใครจะอยากไปจับขาคุณ คนมันแน่นถูกหน้อยถือด้วยหรือ" เสียงท้าว ๆ ของผู้ชายสวนตอบทันที ผู้โดยสารคนอื่นนั่งเงยบ ไม่มีใครสนใจว่าเกิดอะไรขึ้น

แดดส่องเข้าไปในรถทางซีกขวา ผู้โดยสารยกหน้าต่างโถม ๆ มีกลิ่นโสโครกของน้ำลายหมากขึ้นปิด ทำให้อากาศในรถแออัดยิ่งขึ้น ลมหายใจเหม็นจาก 73 จมูกวนเวียนคละคลุ้มไปทั่ว เสียงคนแก่ออแหบเหมือนคนเป็นวัณโรค

"กูจะอ้วก" วัยรุ่นคนหนึ่งโผล่ออกมา

9. นักเดินตลาดหนุ่มก้มหน้านิ่ง เขาไม่กล้าแม้จะเงยขึ้นสบตากับใครทั้งสิ้น เขาไม่ต้องการให้ใครมาตะโกนใส่หูว่า ฝ่ายซ้ายกำลังจะครองเมือง เขาไม่อยากจะยินว่า ฝ่ายขวาเผด็จการได้อีกแล้ว เขาไม่ต้องการเห็นการปะทะกันบนถนน เขามองเห็นแต่เงินในกระเป๋าของคนอื่น ทำยังไงเขาก็จะทำให้มันมาอยู่ในกระเป๋าของเขาได้ บนรถโดยสารเขาได้ฝันไปว่าขณะที่รถแล่นอยู่ในเมือง มีธนบัตรใบละร้อย ห้าร้อย ล่วงพรุลงมาจากฟ้า เขาจะใช้ของ

ที่อยู่ในถุงกระดาษสีน้ำตาล จัดการกับคนทั้งหมด จากนั้นเงินทั้งหมดก็จะเป็นของเขา
 "ทำไมไม่พูดเรื่องเงินกันบ้างวะ เงินลิ ชีวิตของพวกเขาถูกตีตราด้วยเงิน ไม่มั่งคั่งกระสุน
 ปืน พวกท่านทำให้ชีวิตถูกหุดหู่" เขาคิด

"ขอตัวหน่อยครับ" พนักงานนายตรวจพูดกับนักเดินตลาด เขาทำท่าอึดอัด "ผม
 จะลงแล้วอีกสองฝ่าย" เขาบอก ซึ่งความจริงเขายังไม่ได้ตีตัว

นายตรวจมองหน้า "คนอย่างมึงก็อย่างนี้แหละ" เขาสบถในลำคอ อยากจะยกคิน
 ยันที่แสดงหน้าพนักงานเดินตลาด

"ทำเป็นตรวจ ไร้อ้อ..." หักเดินตลาดหนุ่มพึมพำ เขารู้สึกเสียใจที่บอกนายตรวจ
 ไปอย่างนั้น เขาต้องการไปลงสุดทางของรถประจำทางสายนี้

10. ที่ม้านั่งหลังสุด ภิกษุสองรูปค่อย ๆ บรรจงส่งเงินในถุงกระดาษสีน้ำตาล ที่รับ
 บริจาคมาจะนำไปสร้างอุโบสถที่วัดต่างจังหวัดให้กับวัยรุ่นสามคนที่ถือมิดจี้อยู่ตรงแถว

"เอาไปเถอะ ไอ้หนู ถ้าคิดว่าต้องการ" ภิกษุผิวดำพูดขึ้น "ถ้าขำฉัน พวกแกก็จะ
 เดือดร้อน"

วัยรุ่นทั้งสามฉวยถุงมาได้ รีบแทรกตัวลงมาจากรถ

ชายวัยกลางคนกอดถุงกระดาษสีน้ำตาลของเขาไว้มั่น เขาเห็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น
 กับภิกษุสองรูปโดยตลอด เขาก็มองหน้าไม่ยอมสบตากับพระภิกษุทั้งสองรูป ถุงกระดาษสี
 น้ำตาลที่เขาว่าคิดตัวมาทำงานทุกวัน มันทำให้เขาสบายใจขึ้นเท่านั้น แต่มันไม่ได้ทำให้
 เขาเป็นนักมนุษยธรรมขึ้นเลย ภิกษุสองรูปได้ยินเสียงสะอื้นไห้จากชายคนที่นั่งอยู่ข้าง ๆ
 ขณะรถประจำทางแล่นด้วยความเร็ว

11. "จะขึ้นสายนี้ สายนั้นมา"

"ผู้ชายอย่างแกไม่ได้คลำของฉันทรอก"

"ถือถุงกระดาษอย่างนี้กระหรีแน่"

"เร็วหน่อยรูเมลันะครับ ไม่ใช่รถส่วนตัว"

"เหม็นเหยี่ยวชิบฉาย"

"คนสวยขอนั่งด้วยคนนะ"

"คนท้องแก่ ยังไม่ลุกให้นั่ง นั่งกอดกันเฉย ไอ้สังข์ทอง"

"เรื่องอะไรมาจับขาคัน"

"ประตูปุโศจะตายท่า ข้างโนมันยืนอย่างมีอะไรคำกันอยู่เดินหน้าหน้าน้อยครับ"

"มองอะไรวะ"

"ระยำเอาอะไรมาตุกัน"

"จอดป้าย ป้าย ป้าย ป้าย ป้าย ได้ยินไหมกระเป่า"

"จะควนไปตายท่าที่ไหน"

"พวกอาชีวะอีกแล้ว"

"เดินขบวนหาพ่อมึงอีกละซี"

"เร็วเข้า ผมจะรีบไปสนามหลวง"

"อู๊ย สุดหล่อใช้น้ำหอม อ้าว"

"อย่างนี้แหละครับ พ่อมเห็น้องเมืองไทยวันนี้"

"ช่วยบอกนายกด่วนนะ อย่าฆ่าให้มากนัก เมืองไทยผมคุม"

"ส่งตุงกระดาษมา หลวงพี่"

12. หมาดำตัวเล็ก ๆ วิ่งข้ามถนนตรงทางม้าลาย คนขับมองเห็น ด้วยความตั้งใจเขาห้ามล้อรถสุดแรง โดยฉับพลันเสียงระเบิดดังขึ้นตรงบันไดหน้า มันเป็นระยะเบาะของเด็กหนุ่มสมาชิกนักกกรเมืองฝ่ายขวากลุ่มหนึ่ง เขาตั้งใจจะนำมันไปใช้ที่อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย แรงระเบิดทำให้ร่างของเด็กหญิงที่ยืนอยู่เคียงข้างตุงกระดาษสีน้ำตาล กระเด็นไปกระทบกับม้าหนึ่ง ขึ้นเนื้อและเลือดถูกสะเก็ดระเบิดฉีกขาดกระจุย เด็กน้อยตายคาที่ทันที

สิ้นเสียงระเบิด รถโดยสารสีขาวเบือนผุ่นคันนั้นเสียหลัก พุ่งตรงเข้าหาพุดบาชชนเข้ากับเสาไฟฟ้าสงบนึ่ง เป็นจังหวะเดียวกันกับผู้โดยสารทุกคนบนรถล้วงมือลงไปในถุงสีน้ำตาลที่พวกเขาถือมันอยู่ ในช่วงพริบตาอันเสียงมันดังขึ้นถี่ยิบ และเสียงระเบิดดังขึ้นสามครั้ง ผู้โดยสารหลายคนกระเด็นออกมาทางหน้าต่างประตูรถ เหมือนถูกจับเหวี่ยงออกมา กลุ่มควันสีขาวคลละคลุ้งไปทั่วบริเวณเสียงมันดังขึ้นอีกสองนัดสุดท้ายและเงียบ

13. พนักงานขับรถพยายามเงยหน้าที่พบกับพวงมาลัยเบียดเลือดขึ้น มองไปยังถนนเบื้องหน้า
หน้ากลิ้งควาเลือดอวลตลบ และศพผู้โดยสารทั้งรถ เขาระอักเลือดออกมาทางปากภาพ
ผู้โดยสารกระตุกมือออกจากถุงสีน้ำตาลใช้มีด ปืน และระเบิด เข่าก้ำกันอย่างบ้าเลือด

"อีกป้ายเดียวก็จะถึงปลายทางแล้วน่าจะทนไปให้ถึง" คนขับรถพยายามจะพูดกับ
ตัวเอง เขารู้สึกเจ็บตรงหน้าอกที่มีมีดปลายแหลมเสียบอยู่ เลือดทะลักไหลออกมาอีก
นัยน์ตาของพรำมีว เขาพยายามเพ่งมองไปยังจุดไข่วปลาท้องถนนข้างหน้า มองเห็นแต่
ถุงกระดาษสีน้ำตาลหลายใบปลิวออกไปจากรถ เขาพยายามอย่างที่สุดก่อนที่จะพบกับ
พวงมาลัยรถและตาย

(2518)

นกสีแดง

วัฒน์ วรรณยางกูร

ณ ป่าแสงตะวันที่มีต้นไม้สูงใหญ่ร่มครึ้มทั้งข้างยูง ก้ามปู ตะแบก แดง เต็ง
รัง เจ้านกสีเหลืองที่บินซัดเซชมชานไปถึงป่าแห่งนี้ด้วยความใหม่ ใหม่ทั้งป่า ทั้งอากาศ
นกสีเหลืองเจ็บไข้หน้าหงิก กินไม่ได้ ถ่ายไม่ออก ปีกอ่อนล้าไร้แรงบิน มันนอนพุบอยู่
ในรัง ได้นำใจจากนกสีแดงชราคอยจูนใจ คายข้าวมาเพื่อ คายเหยื่อมาบ่อน มิได้
รังเกียจปีกขนที่ค้างสี ยามทิวน้ำก็หาปล้องอ้อบรรจุน้ำมาให้ หาหญ้าแห้งมาซ่อมแซมรัง
ให้อบอุ่นอ่อนนุ่ม บางครั้งก็คาย ตักแดนสี เขียวมาบ่อนเจ้านกสีเหลือง แต่นกสีเหลืองกินไม่ลง
ปากขมพะอืดพะอมอย่างนี้ นกสีแดงหงอนหงอกที่นกสีเหลืองเต็มใจ เรียกด้วยความเคารพรัก
ว่า "ลุงแดง" พุดแกมคำทนิ "ถึงเจ้าเป็นนกสีเหลือง แต่ร่างกายของเจ้าก็ไม่ใช่ของเจ้า
คนเดียวนะเจ้าหลานชาย"

ร่างกายไม่ใช่ของเจ้าคนเดียว . . . ลุงแดงพูดเหมือนไม่ตั้งใจ แต่ฟังแล้วต้อง
ตั้งใจคิด คิดแล้วเจ้านกสีเหลืองก็กินอาหารชิ้นนั้นหมดในพริบตา ดวงตากลมที่ขุ่นฝ้าคอย
มองหาลุงแดงอย่างยินดี จนดวงตาคู่นี้ค่อยสดใสมีริ้วแรงขึ้นมาบ้าง

มันเป็นชีวิตใหม่ที่เริ่มต้นอย่างอบอุ่น ชีวิตเนजरของเสรีชนอย่างนกสีเหลืองไม่
ค่อยได้รับความอบอุ่นเช่นนี้ในอดีต ลุงแดง . . . นอกจากนกสีแดงกับน้ำใจอันประเสริฐ
นอกนั้นแกก็เหมือนนกธรรมดา แกอยู่อย่างนก มีความรักต่อกูชีวิต ต่อลูกหลาน ต่อเพื่อนฝูง
มีรักมีซัง บางวันก็ขี้นนำรำคาญสักหน่อยตามประสานกชรา นกสีเหลืองเคยจับขนลุงแดงแล้ว
ยกย่องว่า

"ลุงนี้มีอะไรดี ขนถึงแดงบริสุทธิ์เลย ฉันอยากมีขนสีแดงบ้างนะ"

"มีขนสีเหลืองนี่ดีแล้ว ขอให้เป็นนกก็แล้วกัน แค่เป็นนกนี้บางทีก็ยังไม่เป็นกันไม่ได้เลย
จะบอกให้ อย่างพวกที่อยากได้ไม่รู้จักพอนี่เป็นได้แค่เปเรต บางพวกก็เป็นแค่หมาเฝ้าสวนได้แต่
เห่าไม่รู้เขามาตีมาร้าย มีสมองเหมือนไม่มี" ลุงบ่นอีกแล้วตามประสานกชรา

"ลุงพูดอะไรผมไม่รู้เรื่องด้วยแฮะ ว่าแต่อย่างผมนี่เป็นนกลีแดงกับเขาได้ไหม มีอะไรดีหรือลุง ถึงจะสีแดงได้"

"อยากเป็นนักหรือ อยากเป็นจะไม่ได้เป็น ลุงไม่ได้มีอะไรดีหรอก มีแค่นกเท่านั้นแหละ ไม่มีเส้นมีเอ็นอะไรมากมาย"

เจ้านกลีเหลืองไม่ได้ช่างสังเกตอะไรมากมายนัก แต่มันก็พอมองเห็นว่า หัวหน้าฝูงนกนั้นจะต้องเป็นนกลีแดงเท่านั้น แล้วก็แยกย่อยเป็นนกลีแดงบางประเภทด้วย ประการหลังนี้ลุงแดงบอกให้รู้ นกลีเหลืองได้แต่ง . . .

นกลีแดงตาเล็กตัวหนึ่งมีท่าทางภาคภูมิใจกับการได้เป็นหัวหน้าฝูง กระพริบในสีแดงของตนจนต้องไปยืนแกว่งพุงที่ริมน้ำบ่อย ๆ ชะโงกดูเงาตัวเองอย่างหลงใหล มันยิ้มอย่างพึงใจเมื่อนกลีเหลืองนอบน้อมเข้าไปหา นกตาเล็กเล่าวีรกรรมของตนให้นกลีเหลืองฟังว่า คนนั้นเป็นนกที่เอาจริงทำอะไรต้องทำให้สำเร็จ อยากได้อะไรก็ต้องได้ เขาเคยคิดปราบเหยี่ยวตัวหนึ่ง ที่แข็งแรงกว่าเขา 7 เท่า เขาอุทิศกำลังด้วยการกินแต่หนอนหนอนไม้ที่หวานมัน ฝึกการใช้จะงอยปากจนคมเหมือนกระจกแล้วก็สามารถเจาะลูกตาเหยี่ยวร้ายจนบอดสนิท นกลีแดงตาเล็กจบลงว่า "สุดยอดของการเป็นนกคือเป็นนกลีแดง สุดยอดของการเป็นนกลีแดง คือการเป็นหัวหน้าฝูง เจ้าจะเก่งเพียงใด หากสียังไม่แดง เจ้าไม่มีวันได้เป็นหัวหน้าฝูง" นกตาเล็กบินจากไปอย่างล่ำพอง

อา. . . สุดยอดของการเป็นนกคือเป็นนกลีแดง นกลีเหลืองเพียงรับฟังแม้จะขัดความรู้สึกลอยๆบ้างแต่มันก็ยังใหม่เกินกว่าจะมั่นใจว่าอะไรถูกผิด ความศรัทธาคือชีวิตใหม่ ทำให้มันพยายามมองให้เห็นว่า ทุกสิ่งที่นี่ถูก ลุงแดงอาจจะถูกอย่างหนึ่ง นกตาเล็กอาจถูกอย่างหนึ่ง ทุกคนล้วนถูกเพราะทุกคนเป็นคนดี เอ. . . แต่การเป็นนกลีแดงมันจะเกี่ยวอะไรกับการสุดยอดหรือต่ำต้อย มันจะสุดยอด กึ่งกลางหรือต่ำสุดก็ไม่แน่ว่าแปลกถ้ามันหมายถึงการได้ใช้จะงอยปาก ปีก เล็บ สมคุณค่าของความเป็นนก แต่จะทำเช่นนี้ได้ต้องเข้าหมู่เข้าฝูง หลังความสามัคคีสามารถสร้างสิ่งที่คน ๆ เดียวทำไม่ได้ และเขาจะยอมรับเข้าฝูงก็เฉพาะนกที่ขนสีแดงเท่านั้น ใช้ลุงแดงก็คิดเช่นนี้ แม้แกลจะเห็นว่าเป็นนกอะไรก็ได้ มันเป็นประจำ เพลิดเพลินทอดอันยาวนานในป่าแสงตะวันแห่งนี้ เมื่อพบนกตาเล็กอีกครั้ง นกตาเล็ก

ก็พยายามอธิบาย ด้วยท่วงท่าสง่างามน่าเลื่อมใส

"ถูกแล้วละ แดงทั้งกายแดงทั้งใจสีจึงจะถูก เราต้องคัดค้านความคิดที่ผิด ความมักใหญ่ใฝ่สูง อยากรเป็นนกลีแดง เพราะอยากเป็นหัวหน้าฝูง หรือความคิดที่ว่า ไม่เป็นนกลีแดงก็ทำประโยชน์แก่สังคมสัตว์ได้ เป็นไปไม่ได้ ถ้าเราไม่เป็นนกลีแดงเราก็ ไม่มีทางทำอะไรได้เลย"

"เอ . . ." นกลีเหลืองชด์อย่างเกรงใจ "แต่ข้าชนสีเหลืองนี้ก็เคยทำ ประโยชน์ได้เหมือนกันนะ มันอาจไม่มากแต่ก็ทำได้"

"ใช่เราไม่เสียง แต่ก็ยังไม่เต็มที่ใช้ไหม เต็มที่ต้องสีแดงซีใช่ไหม"

นกลีเหลืองนิ่งเงียบ นึกตำหนิว่าตัวเองคิดมากไปหรือเปล่า

"เจ้าเป็นนกที่จะมีโอกาสบิน ไปข้างหน้าได้ไกลทีเดียว เจ้านกลีเหลือง มาเข้าฝูงกับข้าไหมละ ข้ามีทางช่วยเหลือเจ้าได้ ขอเพียงเจ้าตัดสินใจ"

นกลีเหลืองนิ่งตะลึง มันคิดว่าถ้าปีกสีเหลืองจะ เปลี่ยน เป็นสีแดงคงต้องอาบ แสงตะวันอีกหลายศตวรรษทีเดียว แต่ฟังนกตาเล็กพูดเหมือนไม่ยากเย็นเท่าไรเลย เมื่อนกลีเหลืองบอกถึงความคิดของตน นกตาเล็กก็หัวร่อตาหยี

"ฮ๊ะ ๆ ๆ นกหนุ่ม ๆ สาว ๆ มักจะเพ้อฝันเช่นนี้ เจ้ามันมองโลกบริสุทธิ์ เกินไปแล้ว เราควรมองจากความเป็นจริงสิ" แล้วนกตาเล็กก็เล่าถึงการเป็น นกลีแดงแบบแปลกที่นกลีเหลืองไม่เคยได้ยิน . . . ความเป็นนกลีแดงสืบต่อทาง สายเลือดก็ได้ ถ้ามีญาติพี่น้อง พ่อแม่เป็นนกลีแดงอยู่แล้วก็ไม่ยากเลย บางทีจิตใจ ความสามารถมาฝึกกันที่หลังก็ได้ . . . แปลก นกลีเหลืองรู้สึกแปลก แต่ภavnกลีแดง บินนำฝูงอย่างสง่างามกลางท้องฟ้าช่างเข้ายวนหัวใจหนุ่มให้ลำพองไขว่คว้าทะเยอทะยาน มันเพลินยืมรับบ่อน้ำคูกกับนกตาเล็ก

"มันจะงามสง่าเพียงใด ถ้าชนของเจ้ามีสีแดง" นกตาเล็กชี้ให้ดู

"มันเคลิ้มฝันเห็นตัวเองมีขนสีแดง ความอยากเกิดขึ้นเหมือนไฟที่คุลกลามไหม้หัวใจ

"ถ้าเจ้าอยากเป็นนกลีแดง ไม่อยากทรอก เจ้าต้องผ่านการทดสอบช่วงเวลา ๑ วัน มันเป็นเวลาช่วงเวลาที่ศักดิ์สิทธิ์ที่สุด ที่เจ้าจะต้องจดจำไปจนตาย"

"ข้าจะต้องทำอะไรบ้าง"

"ง่ายนิดเดียว ทำตามที่หัวหน้าสั่ง เพราะเราจะเข้าฝูง วินัยเป็นเรื่องสำคัญที่สุด นกลีเหลืองอย่างพวกเจ้ามีสันดานชอบอยู่โดดเดี่ยว เจ้าต้องเข้าฝูง เชื่อฟังหัวหน้าฝูง สิ่งนี้สงสัยไม่ได้ โหลเลไม่ได้ เมื่อใดโหลเลสงสัย เมื่อนั้นเจ้าก็ต้องเสียสละ ต้องทำให้ได้ถึงขั้น สิ่งเป็นบิณ ห้ามเป็นหยุด"

อา. . . เก้าสัปดาห์ จะฝึกจะทดสอบหนักหน่วงเพียงใด ข้าจะต้องผ่านการทดสอบนี้ให้ได้ และจะต้องเชื่อฟัง เก้าสัปดาห์คงพอทน คงไม่ถึงกับถูกสั่งให้ไปตายทรอก คำสั่งคงจะพอมีเหตุผลพอจะฟังกันได้

บางวันนกลีเหลืองรู้สึกเกียจคร้านไม่อยากบินออกไปหากิน ก็ต้องไป การอยู่รวมเป็นฝูง ต้องหามาเพื่อเพื่อนในฝูง บางวันมันอ่อนเพลียอยากนอนพักอย่างเหลือเกิน แต่ก็ไม่กล้าขีริปาก ถึงอย่างไรก็ให้ผ่านเก้าสัปดาห์ไปก่อน

นกตาเล็กหัวหน้าฝูงสั่งให้อพยพออกจากต้นยางใหญ่เพราะมีงูเหลือมมาอยู่ใกล้ต้นยาง นกลีเหลืองคิดว่าถ้าสู้สักหน่อยก็จะสามารถปราบงูเหลือมได้ แต่ไม่กล้าแม้จะพูดสิ่งที่ตนคิด ทำตามคำสั่งนกตาเล็ก คิดปลอบใจตนว่า นกตาเล็กคงรู้คงเข้าใจอะไร ๆ มากกว่าตน

นกลีเหลืองเป็นหนุ่มเต็มตัวทีเดียว มันคิดอยากบินอย่างโดดเดี่ยวไปโฉบนกสาว ๆ บ้างในบางเวลา แต่มันก็ทำไม่ได้เพราะมันจะต้องเข้าฝูง เข้าฝูงทุกลมหายใจ บางวันมันก็อยากไปเยี่ยมลุงแดงบ้าง แต่นกตาเล็กมีท่าทางอึดอัดพูดไม่เต็มเสียงอยู่นาน สุดท้ายก็โหล่งออกมาว่า

"ลุงแดงเป็นนกที่ขนสีเริ่มเสื่อมแล้ว นกหนุ่ม ๆ อย่างเจ้าไปคลุกคลีด้วยมีแต่จะอ่อนล้า ลุงแดงแกไม่ค่อยเคร่งครัดต่อตัวเองเท่าไรแล้วเดี๋ยวนี้ มีประโยชน์อะไรจะไปเกี่ยวข้องกับแก"

นกลีเหลืองอ้าอึ้งอยู่ในใจ บางทีนึกตาเล็กอาจเข้าใจแสงแดดบ้างก็ได้
หรือมองกันคนละแง่

"แก้อัปดาห์ผ่านไป ไม่มีอะไรยากเย็นเท่าที่คิดไว้เลย นกลีแดงสามตัว
ยืนล้อมรอบนกลีเหลืองเอาปีกแตะแล้วประกาศว่า บัดนี้นกลีเหลืองได้กลายเป็นนกลีแดง
แล้ว แล้วทั้งหมดกระพือปีกอย่างยินดี นกลีเหลืองลำพองคลี่ปีกทาง อา. . . บัดนี้
ข้าเป็นนกลีแดงแล้ว ความใฝ่ฝันได้ปรากฏเป็นจริง มันเดินกรีดกรายไปมา พอไปถึง
ริมน้ำก็ชะโงกดูอย่างภาคภูมิใจ ภาพในน้ำที่มันเห็นก็คือนกลีเหลืองมอมแมมตัวหนึ่ง
หน้าตาอมทุกข์ราวกับแบกโลกไว้ทั้งโลก มันสัสดขนอย่างเคืองใจ นั่นขณยังคงเป็น
ลีเหลือง ยิ่งกว่านั้นลีเหลืองกลับชืดจางลง มีสีดำ ๆ ดำเข้ามาแทน โอ้ . . . นกลีเหลือง

"สีขนของเจ้าช่างแดงดงดงามเหลือเกิน เจ้าคงดีใจจนพูดไม่ออกจึงนั่งเงียบไป"
นกตาเล็กลูบหลังลูบไหล่พูดซ้ำขึ้นอีก "เจ้าเป็นนกลีแดงแล้วรู้ไหม"

นกลีเหลืองจิกขนปีกออกมาสัสดทั้งไว้กับพื้นอย่างปวดร้าว เหมือนจะบอกใคร ๆ
ว่า ไม่. . . ไม่ใช่ ดูลิ ไม่ใช่สีแดง

ทำอย่างไรได้ฝูงนกลีแดงยอมรับมันแล้ว นั่นเองความอยากเป็นนกลีแดงถูกปลุก
ขึ้นมาอีกแล้วอะไร ๆ คงดีขึ้นเอง . . . นกลีเหลืองปลอบใจตน แต่ก็อดหนักใจไม่ได้ว่า
เมื่อต้องเข้าฝูง ต้องทำอะไร ๆ ที่ขัดใจตน จะทนได้แค่ไหน

อยู่ในฝูง ต้องร้องเพลงภาษาหงส์ที่มีเนื้อร้องว่า

หงส์แดงแรงพวา

บินมาจากสรวงสวรรค์

เป็นหนึ่งในสามโลกนั้น

ซีของมันหอมจ้งหอมจ้ง . . . หอมจ้งหอมจ้งหอมจ้ง

เป็นบทเพลงที่ร้องต่อ ๆ กันมาตามประเพณีอันดั้งเดิม ไม่มีใครถามว่าทำไม
ต้องร้อง เนื้อร้องหมายถึงอะไร นกลีเหลืองได้แต่คิดว่าบางทีการร้องเพลงภาษาหงส์
คงทำให้รู้สึกสูงส่งขึ้นมาบ้าง

จากการเข้าฝูง นกสีเหลืองได้พบเห็นสิ่งใหม่ ๆ หลายอย่าง นกพวกหนึ่งชอบร้องเพลงหงส์แดงด้วยเสียงดังกว่าใคร ๆ เมื่อนกสีเหลืองร้องเพลงนี้ค่อย ๆ เหมือนเสียงแมงหริบีน นกพวกนั้นก็รี่เข้ามาถามด้วยคอเอียง ๆ เหมือนนอนดกหมอน

เฮ้ย! ทำไมแกชอบร้องเพลงหงส์แดง เพลงนี้เป็นเพลงคลาสสิกเชียวนะ"

"ก็ไม่ชอบนะซี ข้าชอบร้องเพลงพญาหงส์ของข้ามากกว่า" นกสีเหลืองตอบเล่น ๆ นกสีแดงนั้นแปลกใจเลยถามว่าร้องยังงัย นกสีเหลืองได้ที่ร้องเสียสิ้นป่า

"ข้า ๆ พญาหงส์ ปีกอ่อนร้อนลงในดงมะขวิด เอาบ่าเข้าไปใกล้ เอาไหล่เข้าไปชิดเอามือสะกดนิตหน่อยไม่เป็นไร"

"ว้าย! ตาเถรเสรี" นกสีแดงตัวเมียบางตัวทนฟังไม่ได้เอามืออุดหูเดินเร่า ๆ นกสีแดงคอเอียงเลยต้องร้องเพลงหงส์แดงเสียงดัง แต่ก็ยังไม่สามารถกลบเสียงวี๊ดว้ายนั้นได้ นกคอเอียงเลยยิ่งแผดเสียงดังขึ้นด้วยความภาคภูมิใจ

". . . ขี้ของมันหอมจ้งหอมจ้ง..." พอสั่นเสียงจ้งเจ้านกสีแดงคอเอียงก็มีอาการคอแตกล้มพับอยู่ตรงนั้น

ความเป็นไปของนกสีเหลืองอยู่ในสายตานกตาเล็กตลอดเวลา เมื่อพบกันนกตาเล็กก็ทำเฉย ๆ เจียบ ๆ แต่ในความเจียบนั้น ต่างฝ่ายต่างพูดด้วยเสียงแห่งความเจียบ นกตาเล็กเหมือนจะพูดว่านกสีเหลือง จิตใต้สำนึกของเจ้าก็คือความโลเลเยื่อหยิ่งไม่รับฟังเหตุผลคนอื่นไม่ชอบร่วมฝูง เจ้ามันจะไปได้สักแค่นั้น ป่าแสงตะวันแห่งนี้เราอยู่กันมานานด้วยความสงบพอเจ้าเข้ามาก็เริ่มวุ่นวาย ส่วนนกสีเหลือง ก็เหมือนจะพูดว่า อะไรคือความหมายของการเป็นนกสีแดง การกรีดกรายอวดชนกันไปวัน ๆ ขณะปากพรำถึงความดั่งามกระนั้นหรืออะไรคือการเป็นหัวหน้าฝูง การตั้งระเบียบให้คนอื่นเชื่อ การตั้งระเบียบให้คนอื่นทำตามอย่างไม่มีเงื่อนไขอย่างนั้นหรือ ถ้าเป็นอย่างนั้น นกตัวอื่นก็หมดความเป็นนก เป็นเพียงชิ้นส่วนของหัวหน้าฝูงเท่านั้น ที่ยำแหย่กว่านั้นคือหัวหน้าฝูง ไม่มีคุณสมบัติของหัวหน้าฝูง เมื่อลูกฝูงบินไวกว่า มันก็ใช้ความเป็นหัวหน้าฝูงบังคับให้ลูกฝูงจำต้องบินช้ากว่า ขยวนทั้งขยวนจึงยิ่งบินช้า และก็ไม่มีใครคิดจะฝักการบินของตนให้เร็วขึ้น ในเมื่ออย่างเร็วที่สุด

ก็ต้องไม่เร็วกว่าหัวหน้าฝูง รวมฝูงแล้วกลับทำให้หนักแต่ละตัวบินช้าลง แปลก . . .

คำพูดในความเจียนนั้นกลายเป็นคำพูดในกระแสคลื่น เสียงขึ้นมาทีละน้อย ได้ยินจากที่ห่างไกลจากที่ลับหลัง วันแล้ววันเล่า

เช้าวันหนึ่ง นกสีเหลืองบินมาตัวเดียว มันร้องบทเพลงแห่งฟ้ากว้าง สองปีกอิสระ ไผ่บินไปข้างหน้า มันคิดถึงความหลัง เคยอยากเป็นนกสีแดง แต่การเป็นนกสีแดงกลับใช้ปีกใช้ปากใช้เล็บ ได้น้อยกว่าครั้งเป็นนกสีเหลืองเสียอีก มันจึงบอกกับนกตาเล็กกว่า "ข้าไม่อยากเป็นนกสีแดง"

"ก็ตามใจเจ้า" นกตาเล็กไม่ยินดียินร้ายนัก "ยังมีนกอีกมากมายอยากเป็นนกสีแดง ขาดเจ้าเสียตัวหนึ่ง ฝูงนกสีแดงก็ยังอยู่กันได้ เราอยู่กันมานานแล้ว โดยไม่มีเจ้า"

"ข้าก็คิดเช่นนั้น ข้ารู้ว่าข้าไม่ใช่นกสีแดง มันสูงส่งเกินไปสำหรับข้า"
นกสีเหลืองกล่าว

"ดีแล้วที่รู้ตัว ข้าก็ติดตามดูเจ้ามานานแล้ว อย่างเจ้าน่ะ ไม่มีวันเป็นนกสีแดงได้หรอก เจ้ากำลังเสื่อมสี ธาตุแท้ที่เป็นสีเหลืองของเจ้ายังไม่ได้เปลี่ยนแปลงเลย เพียงแต่มันหลบไปชั่วคราวเท่านั้น ดีแล้วเจ้าอย่าหลอกตัวเองต่อไปเลย"
นกตาเล็กกล่าว พลาจพยักหน้า ยิ้มอยู่ในตา

"ไม่ ไม่ใช่ ข้าไม่ได้เสื่อมสี เพราะข้าไม่เคยเป็นนกสีแดง ข้าหลอกตัวเอง เหมือนกับที่พวกเจ้าหลอกตัวเอง ดูสีโคนขนของพวกเจ้ามันก็ล้วนดำด่างลายเช่นกัน เจ้ามันนกปลอมสี"

"นกสีเหลือง!" นกตาเล็กตวาด "อย่าทำตัวเป็นหมาจิ้งจอกกับบงุ่นเปรี๊ยะว หน่อยเลย เจ้ากำลังคัดค้านฝูงนกสีแดง"

"นกต่างอย่างเจ้าก็คิดแต่เอาฝูงมาข่มขู่คนอื่น ข้าอยากจะทำอะไรก็ทำได้ ฝูงของฝูงนกสีแดงนี่แหละ ที่จะทำให้นกสีแดงที่แท้จริงสูญพันธุ์ จะทำให้นกสีต่างมีมากขึ้น"

ประเพณีที่มงามายไร่เหตุผลนั้นแหละ มีที่ไหน ชีของมันหอมจาง มีแต่เหม็นทั้งนั้น
ถ้าเป็นชี เจ้าก็ยังเชื่อว่าหอมอีกหรือ"

บรรดานกสีแดงมารวมฝูงกันโดยเฉพาะนกหัวขวานสีแดงพากันเอาปาก
ลับไม้ตังปีก เป็นที่น่าเกรงขามยิ่งนัก : นกสีเหลืองมองเห็นบรรยากาศอัน
ตึงเครียดจากความขัดแย้ง ตึงตันไปจะมีประโยชน์อะไร มันจึงบินจากฝูงนกสีแดง
บ่ายหน้าไปยังรังของลุงแดงหงอนหงอก ด้วยความหวังว่าจะได้พบกับนกสีแดงที่
เข้าใจซึ่งถึงคุณค่าแห่งปีกสีแดง เข้าใจความหมาย ของการเป็นหัวหน้าฝูง
แต่เมื่อไปถึงก็พบแต่รังร้าง ๆ และคำบอกเล่าว่า ลุงแดงตายเสียแล้ว

นกสีเหลืองบินไปในฟ้ากว้าง วันนี้อัดล้ายกระดูกเบาหวิวอย่างนกที่ผ่าน
ชั่วโหม่งบินมาช้าของมันลงโผบินสูงที่สุดและต่ำที่สุด กระทั่งพาดานบินธรรมดา
กระดูกยังเบาหวิวไม่เปลี่ยนแปลง ความเร็วสม่ำเสมอ ผกผันได้ตามใจปรารถนา
คุณค่าของการเป็นนกมันน่าจะอยู่ที่การบินได้ตามใจปรารถนามิใช่หรือ มิใช่บินตาม
หน้าที่ ตามคำสั่งที่ตัวเองไม่เข้าใจ มันจะมีประโยชน์อะไร ถ้าเป็นนกแล้วบินไม่ได้
ได้แต่ร้องเพลงที่มีไ้ภาษานก

นกสีเหลืองกางปีกไว้เฉย มิได้ขยับปีกสักนิด เสมือนอยู่นิ่ง แต่ก็บินไป
บินไปด้วยท่วงท่าเสมือนอยู่นิ่ง ขณะนี้มันไม่อยากจะบินอะไร นึกไปถึงคำพูดของ
ลุงแดงแต่ทันทลึง . . . เมื่ออยากเป็นนั่นแหละ ยังไม่ได้เป็น แต่เมื่อไม่อยากจะ
เมื่อนั้นแหละได้เป็น . . . นกสีเหลืองยังคงบินต่อไป

แดดกรรม

วัฒน์ วรรณยางกูร

ดูราวโลกนี้มีแต่ยามแล้ง ไล่สิ่ง ไร่ร้างเงา ร้างพอมแกร่งโรยล้าจากภูเขาสู่
พื้นราบ ร้อนอบผิวผ้าและร้อนลวกไหล่ขวาที่เสื่อเปียยขาด สองข้างทางเต็มไปด้วย
ด้วยก้อนหินใหญ่น้อยสีเทาและน้ำตาลตะปุ่มตะป่ำ ซึ่งบัดนี้ดูคล้ายก้อนถ่านไฟในเตา
กำลังส่งเปลวระยิบ เขาเอียงแก้มเข็ดเหงื่อกับไหล่ซ้าย เงยมองฟ้ามีแต่แดดจ้า
จนต้องหยีตา แลไกลไปข้างหน้า หมู่บ้านเชิงเขามีรั้วไม้และร่องห้วยที่ยังพอมี
สีเขียวอยู่บ้าง

ที่ได้ดูสูงของบ้านริมทาง ชายหนุ่มเสื่อไหล่ขาดมองเห็นหญิงสาวแต่งตัว
แบบคนเมือง ทำทางระโหย แดดเผาผิวเกรียมไหม้เช่นเดียวกับเขา เธอหนึ่ง
พัควีกาบไม้บังอยู่ไปมา หญิงชราเจ้าของบ้านเลื่อนชั้นน้ำบ่อเย็นเฉียบให้ชายหนุ่มผู้เพิ่ง
ลงมาจากภูเขา สายตาของนางเลื่อนจากใบหน้ามาจับอยู่ที่ไหล่ขวาที่เสื่อข้างเปียย
ขาดเร็วกว่าส่วนอื่น ขณะที่ชายหนุ่มพบว่าเสื่อผ้าสีอุจาดของหญิงสาวดูชะมุกชะมอม
ไปสักหน่อย ผิวพรรณของเธอไม่เลวนักหรอก แต่ที่ย่ำแย่เห็นจะเป็นร่องเท้าต่างสี
สลับคู่ ส่วนหญิงชราอยู่ระหว่างเย็บกาบไม้บังให้เป็นหมวกรูปทรงง่าย ๆ เบื้องหลัง
ของนางมีที่ทอผ้าว่างร้าง ชายหนุ่มมองไปยังหนทางได้แสงแดดเบื้องหน้าแล้ว โบกมือ
วีลมาใส่หน้าอกพลาบอกว่า

"ร้อนนะแม่เต่า เมื่อไหร่มันจะจบสิ้น?"

หญิงชรามองไปในแดดอันกราดเกรี้ยว รู้ว่าทั้งชายหนุ่มและหญิงสาวต่าง
ยังต้องเดินไกลไปในทิศทางตรงกันข้ามตามจุดมุ่งหมายของแต่ละคน นางก็ได้แต่
พิมพ์ว่า- เเวรกรรม- ก่อนจะจับตาที่ไหล่เสื่อขาดแล้วถามชายหนุ่ม

"จะรีบไปหรือเปล่า?"

"ทำไมหรือ?"

"ข้าจะเย็บเสื้อให้สู"

ชายกม็อนขึ้นลูบไหล่ขวา ถอนหายใจแทนคำตอบ แล้วนั่งมอ่งท่าทาง
หญิงชราเย็บหมวกไม้บ่งอย่างเนิบช้า สงบสุขและคล้ายกับนางมอ่งเห็นหมวก
สำเร็จรูปเต็มใบอยู่ตลอดเวลา

สำหรับหญิงสาว บัดนี้มีมือที่พักรักษาไม้บ่งเสื่อกลงไปสงบนิ่งอยู่ตรงข้อเท้า
ไม้ เอื้อนเอ่ยความใดราวกับหมายอยู่ว่ารอให้เดคร่มอีกหน่อยก็จะออกเดินทางต่อไป
ยังหมู่บ้านบนภูเขา ที่จริงคำพูดทำนองนี้ เธอก็พูดกับหญิงชราไปแล้วก่อนหน้านี้
ชายหนุ่มจะมาถึง

จึงมีเพียงเสียงตัดกายไม้บ่ง มือเหยียวย่นแม่ทาบกายไม้แล้วบรรจงตัดโค้ง
ให้ได้รูปสี่ระะ กายไม้บ่งมีธรรมชาติที่โค้งอยู่แล้ว เพราะมันเติบโตขึ้นมาบนเส้น
รอบวงของลำไม้บ่ง เป็นไม้ป่าอยู่บนภูเขา ลำใหญ่ปล้องยาว กายไม้บ่งทำหน้าที่
คุ้มกันตาไม้ก่อนก่อนที่จะเปิดอ้าเมื่อคุ้มตาเติบโต

"ฉันจะไปแล้วละ แม่เฒ่า" เขาบอกรายนั้น แต่ไม่ได้ขยับเขยื้อน
ผู้ฟังจึงเข้าใจได้ว่าหมายถึงอะไร นางเคยพบเขาเมื่อขึ้นไปเก็บกายไม้บ่ง เขามา
กับกลุ่มนักรบบนภูเขา สะพายปืนที่ไหล่ขวา แต่ปืนของเขาไม่เคยเป็นพิษภัยกับ
นางและเพื่อนบ้าน เขาเป็นมิตรที่ดีในป่าเปลี่ยว และนางก็เคยเอื้อเพื่อข้าวน้ำ
แก่เขา

"ปืนทิ้งไว้ที่ไหนล่ะสู?" ที่จริงนางอยากรู้ว่าเป็นที่ที่เขาเคยสะพายนั้นตกทอด
แก่ใครมากกว่า

"ข้างมันเหอะ ฉันจะไป-ไป"

ร่างของเขาเริ่ม เกร็งและเอนไปข้างหน้า จนหญิงชราพยักหน้ารับรู้
นั่นแหละ เขาจึงคลี่คลายกลายเป็นนั่งพิงเสา เรือนอย่างอ่อนล้า

อันที่จริงหญิงชราไม่เข้าใจกระจ่างนัก แล้วก็คิดขึ้นได้ว่าเมื่อครั้งแรก
พบกันที่เนินป่าไฟ ลำเนียงพูดอย่างคนเมืองหลวงของเขาเป็นที่มาของข้อสงสัย
ต่าง ๆ แล้วเขาก็เล่าเรื่องราวที่เกี่ยวกับการเข่นฆ่า การหนีภัยและการล้างแค้น
ครั้งนั้น เขายืนยันอย่างมั่นใจว่าการตัดสินใจสู่ชีวิตใหม่บนภูเขานั้น เป็นหนทางที่ดี
กว่าเดิม แต่วันนี้เขายืนยันว่าจะต้องเดินทางกลับทางเก่า เขาไม่ได้บอกหรือกล่าว
เป็นหนทางที่ดีกว่าเดิม แต่นางก็คาดหมายได้ ช่างประจวบเหมาะอะไรเช่นนี้
เมื่อสักครู่ก่อนหน้านี้หญิงสาวผู้กำลั่มมุ่งหน้าคืนสู่หมู่บ้านบนภูเขาก็บอกเล่าเรื่องราว
ของหญิงสาวชนบทผู้เข้าไปหาสิ่งที่ดีกว่าในตัวเมือง ได้พบอะไรดี ๆ อย่างที่หวังไว้
และก็ยังได้พบสิ่งที่ตรงกันข้ามกับความหวัง ประจักษ์พยานของโชคร้ายก็คือแผลเป็น
ที่ข้อเท้าอันเนื่องมาจากถูกตรึงด้วยโซ่ตรวน เธอจึงเดินทางกลับคืนหมู่บ้านบนภูเขา
ในวันแดดคล้ำกราดเกรี้ยว

ในช่วงชีวิตของหญิงชรา เคยผ่านหนทางจากหมู่บ้านเชิงเขา ป่ายปีน
เทือกเขาสูงชันซ้อนสู่หมู่บ้านบนภูเขา และก็เคยย่ำเท้าบนหนทางทุรกันดารสู่ถนนใหญ่
เข้าเมือง ในยามแดดเดือดเช่นนี้ เพียงคิดถึง นางก็เหน็ดเหนื่อยท้อถอยแทน
ยิ่งกว่านั้น หญิงชราแห่งบ้านริมทางยังพบว่าบางคนมุ่งหน้าไปแล้วย้อนกลับมา และ
เพียงผ่านกาลเวลา เขาต้องวกกลับอีกครั้ง ดูวนเวียนวนว้าย จากเรื่องราวที่คน
เหล่านั้นบอกเล่า นางได้รับรู้ความจำเป็นและความมุ่งหวังครั้งใหม่ที่ดีกว่าเก่า แต่
นางก็ไม่ลืม เดิมหน้าเย็นที่โองหน้าตันไม้หน้าบ้าน

"ก็คงจะดีกว่าอยู่ที่เก่าใช้ไหมละสุ?" แล้วนางก็หัวเราะคางแหลมยื่นยาว
อาคันตุกะทั้งสองต่างยิ้ม แต่กลายเป็นยิ้มค้างคาเมื่อถูกถามอีกว่า "แล้วเมื่อไหร่จะ
กลับมาอีก?"

"ไม่ ฉันไม่" ชายหนุ่มพึมพำเบา ๆ ไม่ส่งเสียง "คราวนี้นั้นฉันยังอ่อนแอ
เกินไปกับอารมณ์ตัวเอง ต่อไปนี่ฉันจะไม่ชิงชังใครเกินไปอีกแล้ว"

หญิงสาวละมือจากข้อเท้า เคยก้มมองดูดินกับเงยขึ้นมองหน้าชายหนุ่ม
ด้วยสายตาดอกความประหลาดใจ "ช่างใจประเสริฐ กลับไปเที่ยวนี้สงสัยจะได้บวช"
คิดว่าจะทำให้เขาพอใจหรือก็เปล่า เขาขมวดคิ้วไม่ยอมมองหน้าเธอเลย

หญิงชราหัวเราะ เย็บชุดชายหมวก ผูกทบปมได้แล้วก็นับว่าเย็บหมวกเสร็จ
อีกใบหนึ่ง คราวนี้ปลดปล่อยพรุ่งพอที่จะเข้าหยอกหญิงสาว "กลับไปทำงานในเมืองอีก
เมื่อไหร่ สุพาเข้าไปด้วยคน"

"โอ๊ย" ร้องเสียงแหลม "แม่เฒ่าเที่ยวเป็นบวชแบบนี้ ลูกค้าที่ไหนจะ
มาสนใจ"

"จริงนา เป็นข้าถ้าไปทำงานอย่างนั้น จะไม่เลือกไทยเลือกเทศให้เจ็บตัว
อย่างสุทรอก ได้เงินเป็นคว่ำไว้ก่อน"

"ขนาดเลือกยังเหนื่อยแทบตายเลยแม่เฒ่าเอ๊ย" น้ำเสียงแฝงความภูมิใจ
"พอแล้ว เหนื่อยพอแล้ว เงินก็พอมี ไม่อยากเจ็บตัวอีก" มือยังลูบคลำแผลเป็นที่
ข้อเท้า

นอกชายคาแดดยังจัดจ้าไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดเลย อาการขยับตัวบ่อยครั้ง
ของชายหนุ่ม เป็นเหตุให้หญิงชราบอกว่า "รออีกหน่อยจะดีกว่า มา ข้าจะเย็บเสื้อให้สุ"

"ขอบคุณแม่เฒ่า ฉันคงใส่เสื้อตัวนี้อีกไม่นาน ไม่ต้อง..."

"ไปถึงเร็วหรือช้ากว่ากันนิดหน่อยก็ถึงเหมือนกันไม่ใช่หรือ จะรีบร้อนทำไม?"

"ฉันอยากกินน้ำแข็งใส่น้ำหวาน"

คำตอบของเขาทำให้หญิงชราหัวเราะคางแหลมย่นยาวอีกครั้ง หญิงสาว
นั่งอึ้ง มองหน้าชายหนุ่ม แล้วรอยยิ้มชนิดหนึ่งก็ปรากฏขึ้น และเมื่อเห็นเขาหยิบ

หมวกไม้บังมาสองสวมดู เธอเอ่ยว่า

"หมวกนี้มีอาถรรพณ์ ใครใส่ไปแล้วก็ต้องย้อนกลับมาอีก เธอดูฉัน เป็นตัวอย่าง"

"งั้นไม่ใส่ละ" เขาพูดจริงจังพร้อมกับถอดหมวกออกทันที หญิงชราโบกมือ "ใส่ไปเถอะ เขาล้อเล่นหรอก ถ้ามันอาถรรพณ์จริงนะหรือ" พูดแล้วมองไปทางหญิงสาว "หล่อนก็ต้องย้อนกลับเข้าเมืองอีกครั้งในวันหนึ่งข้างหน้า"

หญิงสาวมีสีหน้าเบื่อหน่าย "พอกันที แผลเดียวก็พอแล้ว ใครจะกลับไปลงนรกก็ไปเถอะ ชันเข็ดแล้ว"

"นรก!" ชายหนุ่มอุทาน เข้มอมองไกลไปในแดดดูเตีอดบนหนทางข้างหน้า เพิ่งรู้สึกตัวอย่างแท้จริงว่าตนกำลังจะมุ่งหน้าไปยังที่ที่หล่อนจากมา แต่แล้วก็คิดว่า หล่อนก็กำลังเดินทางไปทิศทางที่เขาเพิ่งละทิ้งมาเช่นกัน โอ้... นรก

หญิงชราทวนคำ "พอกันที-พอแล้ว-เข็ดแล้ว ตอนข้าเลิกกับผัวคนแรกก็พูดอย่างนี้แหละ แล้วก็ต้องพูดซ้ำ ๆ ซาก ๆ อยู่สองสามหน" ดูเหมือนพูดเล่น ๆ แต่จบคำแล้วนางกลับนิ่งมองก็ทอผ้าเก่าคร่ำ

เมื่อชายหนุ่มลุกขึ้นเตรียมออกเดินทาง หญิงชรายื่นหมวกไม้บังให้กับเขา "ใส่ไปเถอะ แดดร้อนจะตาย ทางก็ไกล เอ้อ..." แล้วพิมพ์อะไรอยู่ในคอ

ฝ่ายที่นั่งอยู่ใต้ถุนเรือนริมทางมองตามร่างผอมแกร่งที่มุ่งหน้าสู่ตัวเมือง สำหรับหญิงสาว ภาพกลางแสงแดดนั้นมีแรงสะท้อนให้สะทกใจ สำหรับหญิงชรา มันเป็นภาพปกติอีกภาพหนึ่ง

ช่วงวัยที่ผ่านมา นางได้เห็นผู้คนเดินทางไปและมา มาและไป ผ่านบ้านริมทางหลังนี้ นางพบว่าพวกเขาจะต้องกลับย้อนเที่ยวแล้วเที่ยวเล่า คล้ายกับผิดทิศทางอยู่เสมอ ภายใต้แสงแดดร้อนรุ่ม นางเฝ้าดู รู้ เห็น และเข้าใจ

แต่อย่างที่สุดหญิงชราก็ได้แต่ค้ำน้ำ เย็นใส่ตุ้ม แล้วนั่งลงเย็บหมวกไม้บง
ใบต่อไป

(2527)

ประวัติผู้เขียน

นางสาวสุภาณี มณฑานุช เกิดวันที่ 22 มกราคม พ.ศ. 2506 ที่กรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาได้ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต เกียรตินิยมอันดับ 1 วิชาเอกภาษาและวรรณคดีไทย สาขาภาษาไทย จากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2527 และเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท สาขาวิชาเอกวรรณคดีไทย สาขาวิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2528